

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ.ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ»**



ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΓΟΥΣΗ ΝΑΤΑΛΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΒΛΑΜΗ ΑΙΜΙΛΙΑ

ΠΑΤΡΑ, 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΜΕΡΟΣ Α: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	5
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	5
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	5
1.1.1 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	5
1.2 Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ	7
1.2.1 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΤΑ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ	7
1.2.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ Η ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	11
1.2.3 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΗΜΑΤΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	14
1.2.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΟΥΝ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ.	16
ΜΕΡΟΣ Β	19
Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	19
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	19
2.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	19
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ	19
2.1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ	19
2.1.2 Ο ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	21
2.1.3 Ο ΔΕΥΤΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	22
2.1.4 Ο ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	23
2.1.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	24
2.1.5.1 ΧΛΩΡΙΔΑ	24
2.1.5.2 ΠΑΝΙΔΑ	25
2.1.5.3 ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ	25
2.2 ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΙΣ ΠΟΡΟΙ	26

2.2.1 Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ.....	27
2.2.2 ΠΑΛΑΙΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	28
2.2.3 ΝΕΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	30
2.2.4 ΚΑΖΙΝΟ	31
2.2.5 ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ	32
2.2.6 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	33
2.2.7 ΤΟ ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ	33
2.2.8 ΤΟ ΚΑΝΟΝΙ.....	35
2.2.9 ΤΟ ΜΟΝ ΡΕΠΟ	35
2.2.10 ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ.....	36
2.2.11 ΉΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ	37
2.2.11.1 ΠΑΣΧΑ.....	37
2.2.11.2 ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	41
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΝΗΣΟ ΚΕΡΚΥΡΑ.....	41
3.1 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	41
3.2 ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	42
3.3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	46
3.3.1 ΚΑΝΟΝΙ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ.....	46
3.3.1.1 ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΟΥ	46
3.3.2 ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	47
3.3.2.1 ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΣΑ	47
3.3.2.2 ΛΑΚΩΝΕΣ	48
3.3.2.3 ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟ	48
3.3.3 ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ.....	49
3.3.3.1 ΑΓΙΟΙ ΔΕΚΑ - ΑΗ ΓΟΡΔΗΣ - ΚΥΝΟΠΙΑΣΤΕΣ	49
3.3.3.2 ΣΙΝΑΡΑΔΕΣ - ΠΕΛΕΚΑΣ	50
3.3.3.3 ΓΛΥΦΑΔΑ - ΚΟΝΤΟΓΙΑΛΟΣ	51
3.3.3.4 ΕΡΜΩΝΕΣ	51
3.3.3.5 ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΡΟΠΑ.....	51
3.3.4 ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑ	52
3.3.4.1 ΟΡΜΟΣ ΓΟΥΒΙΩΝ.....	53
3.3.4.2 ΔΑΣΙΑ	53

3.3.4.6 ΥΨΟΣ.....	54
3.3.4.7 ΣΠΑΡΤΙΛΛΑΣ - ΣΤΡΙΝΙΛΑΣ - ΠΕΤΑΛΕΙΑ.....	54
3.3.4.8 ΜΠΑΡΜΠΑΤΙ - ΝΗΣΑΚΙ	55
3.3.4.9 ΚΑΛΑΜΙ - ΚΟΥΛΟΥΡΑ - ΑΓΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ.....	55
3.3.4.10 ΚΑΣΣΙΟΠΗ.....	56
3.3.4.11 ΠΕΡΙΘΕΙΑ.....	56
3.3.4.12 ΑΧΑΡΑΒΗ	57
3.3.5 ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑ	57
3.3.5.1 ΡΟΔΑ.....	58
3.3.5.2 ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΩΝ ΠΑΓΩΝ	59
3.3.5.3 ΑΡΙΛΛΑΣ	59
3.3.5.4 ΣΙΔΑΡΙ	59
3.3.6 ΝΟΤΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑ.....	60
3.3.6.1 ΠΕΡΑΜΑ	61
3.3.6.2 ΜΠΕΝΙΤΣΕΣ.....	61
3.3.6.3 ΚΑΒΟΣ - ΣΠΑΡΤΕΡΑ.....	61
3.4 ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ	62
3.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΗΣΟ.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	64
ΕΡΕΥΝΑ	64
4.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ.....	64
4.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	65
4.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	74
ΣΥΝΘΕΣΗ & ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	74
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	77
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	79
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή μας εργασία με τίτλο «Τουριστική ανάπτυξη νησιωτικού προορισμού. Μελέτη περίπτωσης στην Κέρκυρα», σκοπό έχει να παρουσιάσει την τουριστική ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών, μελετώντας την περίπτωση της Κέρκυρας, καθώς και να αναδείξει την, ως τώρα, παρουσία της νήσου στον τουριστικό χάρτη της χώρας.

Στο πρώτο μέρος της παρούσας πτυχιακής εργασίας θα ασχοληθούμε με την έννοια της τουριστικής ανάπτυξης τα ιδιαίτερα προβλήματα των νήσων και τις επιδράσεις του τουρισμού σε αυτά.

Στο δεύτερο μέρος στο κεφάλαιο δυο θα ασχοληθούμε με την περίπτωση της Κέρκυρας τα δημογραφικά στοιχεία , την οικονομίας της Κέρκυρας ενώ γίνεται αναφορά στις δραστηριότητες που γίνονται από τους κατοίκους της νήσου. Στη συνέχεια αναφέρονται η γεωγραφική θέση της νήσου ενώ γίνεται εκτενείς αναφορά σε όλα αυτά που έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος ώστε να μπορεί αν προσελκύσει τουρίστες.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η τουριστική δραστηριότητα του νησιού με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές με τη μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα και τα τουριστικά καταλύματα τους. Γίνεται αναφορά στα τουριστικά γραφεία καθώς και στις υποδομές εισόδου και εξόδου από το νησί.

Η πτυχιακή μας εργασία τελειώνει με την παρουσίαση της πρωτογενούς έρευνας σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της νήσου Κέρκυρας που σκοπό έχει να εντοπίσει τη θέση και τη δράση των επιχειρηματιών της νήσου αναφορικά με την περαιτέρω τουριστικής της ανάπτυξη. Τέλος παρατίθενται βιβλιογραφία και παραρτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο τουρισμός έχει κυρίαρχο ρολό στην οικονομία πολλών αναπτυσσόμενων αλλά και αναπτυγμένων κρατών, γεγονός που προκαλεί την ανάγκη προγραμματισμού και διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης έχει την δυνατότητα να παράγει νέους προορισμούς αλλά και να κατασκευάζει ειδικά τουριστικά προϊόντα με αποτέλεσμα να προσελκύει όλο και περισσότερες ομάδες καταναλωτών τουριστών.

1.1.1 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η δυναμική πορεία του τουρισμού οδήγησε στη διαμόρφωση των παραμέτρων της τουριστικής ανάπτυξης οι οποίοι είναι:

α. Χαρακτηριστικά της τουριστικής ζήτησης

Η τουριστική ζήτηση επηρεάζει άμεσα την πορεία της τουριστικής ανάπτυξης. Αυτή προκάλεσε την ανάπτυξη των πρώτων παραθαλασσιών και ορεινών θέρετρων, καθώς και των ιαματικών λουτροπόλεων.¹ Σε αυτήν επίσης οφείλεται η τάση ανάπτυξης περιοχών με παραθεριστικές κατοικίες αλλά και η τάση κατάταξης σε ζώνες της παγκόσμιας προσφοράς με βάση τα χαρακτηριστικά της ζήτησης (π.χ. περιοχές με ήλιο και θάλασσα, περιοχές με χειμερινά σπορ, περιοχές με πολιτιστικό τουρισμό κ.λπ.). Σε σημαντικό παράγοντα αναφέρεται η δυναμική τάση

¹ «Ε. Οικονομίδου» (2003), «Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», ΕΟΤ.

εξειδίκευσης της τουριστικής ζήτησης, που οδηγεί σε παράλληλη τάση για αντίστοιχη ειδίκευση των υπηρεσιών και προϊόντων που προσφέρουν οι περιοχές με τουριστική ανάπτυξη. Διαμορφώνονται σε αυτό το πλαίσιο περιοχές είτε με ένα κυρίαρχο τύπο ζήτησης είτε με έναν αριθμό, συχνά μεγάλο, διαφορετικών τύπων ζήτησης.

β. Τουριστικοί πόροι της χώρας ή της περιοχής.

Η ύπαρξη σημαντικών τουριστικών πόρων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα και συγκριτικό πλεονέκτημα για τις χώρες ή τις περιοχές που επιδιώκουν να αναπτυχθούν τουριστικά.² Στους τουριστικούς πόρους, εκτός από τους φυσικούς (κλίμα, φυσικό περιβάλλον κ.λπ.) και τους πολιτιστικούς (παράδοση, πολιτιστικές εκδηλώσεις, τοπικά ήθη και έθιμα κ.λπ.) περιλαμβάνουμε τις υποδομές και υπηρεσίες που άμεσα ή έμμεσα συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη (ξενοδοχεία, πρακτορεία, μεταφορικά και επικοινωνιακά δίκτυα κ.λπ.). Η συνεχής αύξηση των τουριστικών χωρών και περιοχών σε παγκόσμιο επίπεδο επιβάλλει την παράλληλη ανάπτυξη προβολή και διαχείριση όλων των τύπων τουριστικών πόρων.

γ. Επιρροή της τουριστικής προσφοράς από τα υπαρκτά πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης.

Μετά την μεταπολεμική περίοδο διαμορφώθηκαν και παγιώθηκαν ορισμένα πρότυπα ανάπτυξης του τουρισμού που θεωρούνται «πετυχημένα» είτε εμπορικά είτε αναπτυξιακά. Οι φορείς ή τα άτομα που διαδραματίζουν σημαντικό ρολό στην ανάπτυξη των υποδομών και υπηρεσιών που συγκροτούν την τουριστική προσφορά μιας χώρας επηρεάζονται από τα πρότυπα αυτά. Έτσι αυτά τα πρότυπα π.χ. τα παραθαλάσσια θέρετρα μαζικού οργανωμένου τουρισμού διακοπών, γίνονται παραδείγματα προς μίμηση και το συναντάμε σε πολλές αναπτυγμένες χώρες με παρόμοια χαρακτηριστικά.³

δ. Φορείς και οργανισμοί στην διαδικασία της τουριστικής ανάπτυξης.

² Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (2003): Μελέτη Τουριστικής ανάπτυξης Ιονίων νήσων 2000-2006

³ Μανώλης Κων. Σφακιανάκης «εναλλακτικές μορφές τουρισμού» , Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ»

Η συνεχής ανάπτυξη του τουρισμού και οι επιπτώσεις στη οικονομία στο περιβάλλον και στην κοινωνία των τουριστικών χωρών προκάλεσε την δημιουργία πολλών φορέων και οργανισμών οι οποίοι ασχολούνται σε διεθνές, εθνικό, και τοπικό επίπεδο με την πολιτική, ερευνά τον προγραμματισμό και την διαχείριση της τουριστικής ανάπτυξης.

Εξίσου σημαντική είναι και η εμπλοκή κοινωνικό – επαγγελματικών ομάδων που για διαφορετικούς λόγους σχετίζονται με τον τουρισμό όπως: επαγγελματιών και επιχειρηματιών στις τουριστικές περιοχές, νέων, όσων ασχολούνται με την πολιτική σε τοπικό η περιφερικό επίπεδο κ.λπ.

1.2 Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ

1.2.1 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΤΑ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ

Η ταχύτατη εξάπλωση του τουρισμού σε πολλές χώρες του κόσμου, ανέδειξε μια σειρά προβλήματα που συνδέονται με τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της τουριστικής ανάπτυξης. Για να είναι δυνατή η επεξεργασία της σωστής τουριστικής πολιτικής, δηλαδή αυτής που αποφέρει το μέγιστο των ωφελειών, χρηματικών και μη, σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο είναι αναγκαίο **πρώτο** να έχει επαρκώς διευκρινιστεί ο ρόλος τον οποίο ο τουρισμός καλείται να διαδραματίσει στα πλαίσια του κοινωνικοοικονομικού συστήματος του χώρου αναφοράς και **δεύτερο** να είναι γνωστές οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των στοιχείων που συνιστούν το “τουριστικό προϊόν” με τις υπόλοιπες συνιστώσες του ευρύτερου συστήματος (πχ. άλλες οικονομικές δραστηριότητες, ανθρώπινο δυναμικό, περιβάλλον, πολιτισμός, υποδομές κλπ).⁴ Ειδικότερα μάλιστα όταν γίνεται

⁴ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

αναφορά στις νησιωτικές περιφέρειες, των οποίων τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά έχουν βαρύνουσα σημασία και τις διαφοροποιούν από τις ηπειρωτικές, θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν έτσι ώστε να αποφευχθούν αποτυχίες και μελλοντικά αδιέξοδα.

Η ανάπτυξη του τουρισμού στις νησιωτικές περιοχές είχε σαν αποτέλεσμα την αξιοποίηση πόρων, οικονομικών, φυσικών και ανθρώπινων, που μέχρι τότε παρέμεναν ανενεργοί ή υποαπασχολούμενοι. Όμως η τουριστική ανάπτυξη εμφανίστηκε και ακόμη εμφανίζεται με ένταση, μόνο σε περιορισμένο αριθμό νησιών. Πρόσφατη ανάλυση της δυναμικότητας που παρουσιάζουν τα νησιά με βάση ορισμένους οικονομικούς και δημογραφικούς δείκτες, οδήγησε στην ταξινόμησή τους σε τρεις κατηγορίες:⁵

ü Σε μικρό αριθμό νησιών (συνήθως μεγάλα) που είναι ενσωματωμένα στο οικονομικό σύστημα (κυρίως εξαιτίας του τουρισμού) και δείχνουν έναν έντονο δυναμισμό σε κάποια οικονομική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα την θετική πληθυσμιακή εξέλιξη και υψηλό ποσοστό γεννητικότητας.

ü Στα νησιά που μόλις πρόσφατα κατόρθωσαν να σταματήσουν τη φθίνουσα πορεία τους, χωρίς όμως να ανακτήσουν το χαμένο για δεκαετίες έδαφος, με εύθραυστες δομές και αβέβαιο μέλλον.

ü Στα νησιά που εξακολουθούν να συρρικνώνονται έστω και με χαμηλότερους από πριν ρυθμούς. Τα νησιά αυτά, που δεν βρήκαν ούτε στον τουρισμό μια αξιόπιστη εναλλακτική διέξοδο, εξακολουθούν να περιθωριοποιούνται.

Άλλοι, λαμβάνοντας υπ' όψιν το βαθμό τουριστικής ανάπτυξης των ελληνικών νησιών, τα ταξινόμησαν σε τρεις ομάδες:

ü Τα νησιά (συνήθως μεγάλα) όπου ο πληθυσμός ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόκληση της εξέλιξης του τουρισμού και δημιούργησε την απαραίτητη υποδομή για να προσελκύσει το μαζικό τουρισμό.

ü Τα μικρότερα και φτωχότερα νησιά όπου η απουσία των tour operators και της έλλειψης υποδομής, έχει καθυστερήσει την επέκταση της τουριστικής δραστηριότητας.

⁵ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

ü Τα νησιά όπου η οικονομική δομή αναμιγνύεται (πχ τουρισμός και γεωργία) και όπου μερικές κοινότητες έχουν τον ογκώδη οργανωμένο τουρισμό και άλλες την μέτρια ανάπτυξη.

Εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι τα μεγάλα κυρίως νησιά, είναι εκείνα που παρουσιάζουν οικονομική άνθηση. Δεν υπάρχει κανένας παγκοσμίως αποδεκτός καθορισμός του τι θεωρείται μεγάλο και τι μικρό. Εντούτοις, είναι σίγουρο ότι οι τουριστικοί πόροι συνδέονται στενά με την έκταση, τον πληθυσμό και την οικονομική διαφοροποίηση, με τα μεγαλύτερα νησιά να έχουν τις περισσότερες και μεγαλύτερες χρηματοδοτήσεις.⁶

Αυτό που κάνει τα νησιά να διαφέρουν μεταξύ τους, είναι κάποια χαρακτηριστικά όπως τα ακόλουθα:

Τα περισσότερα είναι μικρά σε μέγεθος, έχουν μειωμένο πληθυσμό, πάσχουν από την απομόνωση ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας πρόσβασης, είναι αγροτικά στο χαρακτήρα και δεν διαθέτουν ικανούς πόρους ώστε να είναι αυτοϋποστηριζόμενα. Το κόστος μεταφοράς αυξάνει την τιμή των εισαγομένων προϊόντων και μειώνει την τιμή των εξαγομένων. Δεν υπάρχει ποικιλομορφία στους τουριστικούς πόρους με αποτέλεσμα οι περισσότεροι νησιωτικοί προορισμοί να εξαρτώνται συντριπτικά από τα 3 S's (sea, sand, sun).

Αντίθετα, τα μεγάλα νησιά, μπορούν να αναπτύξουν ένα διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν και έχουν τη δυνατότητα να προωθήσουν ένα αυτόνομο τουριστικό προφίλ στην παγκόσμια τουριστική αγορά.

Επίσης εκείνο που κάνει τα νησιά να διακρίνονται μεταξύ τους, είναι ο εντονότατος χωροταξικός εντοπισμός των μνημείων σε κάποια απ' αυτά (πχ μεταξύ των Δωδεκανήσων, τα περισσότερα μνημεία υπάρχουν στη Ρόδο και στην Κώ). Έτσι, μπορεί εύκολα να αναρωτηθεί κάποιος : « Η ζήτηση φταίει που κατευθύνεται σε ορισμένα μέρη ή την έχει βοηθήσει και η προσφορά;».

⁶ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (2003): Μελέτη Τουριστικής ανάπτυξης Ιονίων νήσων 2000-2006

Τέλος, σε περιπτώσεις όπου είναι επιθυμητή η συντήρηση των τοπικών πόρων ενός νησιού, η έλλειψη ανάπτυξης ή η περιορισμένη ανάπτυξη, μπορεί να είναι καλύτερη από την εκτενή ανάπτυξη του τουρισμού. Μπορεί λοιπόν να είναι και κυβερνητική στρατηγική να συγκεντρώνει τις αρνητικές επιδράσεις σε κάποια νησιά, ήδη επιβαρημένα, ώστε να μην υπάρξουν σε περισσότερα νησιά δυσμενή αποτελέσματα από την τουριστική δραστηριότητα.

Τι είναι όμως εκείνο που κάνει τα νησιά ιδιαίτερα ελκυστικούς τουριστικούς προορισμούς; Γιατί τόσοι πολλοί άνθρωποι επισκέπτονται τα νησιά για να δοκιμάσουν τις παραλίες, τη θάλασσα, τον ήλιο, όταν το ίδιο πράγμα μπορεί να βιωθεί κοντά στα παράκτια θέρετρα ηπειρωτικών χωρών συχνά με πολύ λιγότερα έξοδα;

Οι νησιωτικοί προορισμοί θεωρούνται, από τους επισκέπτες, ότι προσφέρουν ένα ελκυστικό περιβάλλον, διαφορετικό στο ρυθμό και τις συνηθισμένες πιέσεις της αστικής διαβίωσης.⁷ Το συναίσθημα του διαχωρισμού από την ηπειρωτική χώρα, είναι μια σημαντική φυσική και ψυχολογική ιδιότητα των επιτυχημένων διακοπών. Ένα νησί είναι η πιο ελκυστική μορφή εδάφους. Ένα νησί είναι αποσυνδεδεμένη, ανεξάρτητη οντότητα, με τα όριά του να είναι προφανή, όταν όλα τα άλλα τμήματα εδάφους είναι λίγο πολύ αυθαίρετα κράτη.

Υπάρχει κάτι ιδιαίτερο στα νησιά και σ' αυτό που ζουν οι επισκέπτες, που δεν μπορεί να συσχετισθεί με την ηπειρωτική χώρα. Πιθανόν να είναι ο περιορισμένος χώρος σ' ένα νησί όπου, μερικές φορές, μπορεί να περπατηθεί η κάθε γωνιά του. Μπορεί να είναι η σχετικά μεγάλη ακτή τους σε σχέση με τη μάζα εδάφους που τα καθιστούν ιδιαίτερους προορισμούς από τη γειτονική τους ηπειρωτική χώρα και αυξάνουν τη ζήτησή τους στα μυαλά των επισκεπτών⁸.

⁷ Μανώλης Κων. Σφακιανάκης «εναλλακτικές μορφές τουρισμού», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ»

⁸ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (2003): Μελέτη Τουριστικής ανάπτυξης Ιονίων νήσων 2000-2006

1.2.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ Η ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

Οι κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών, άλλαξαν καθοριστικά τις δομές αρκετών νησιωτικών κοινοτήτων. Τα κύρια χαρακτηριστικά που παρουσίασαν κάποια από αυτά, ήταν η σημαντική τουριστική ανάπτυξη, ενώ για άλλα ήταν η έξοδος των κατοίκων προς τα αστικά κέντρα για λόγους εκπαίδευσης και απασχόλησης και η εμμονή των κατοίκων που παρέμειναν σε αυτά, στις παραδοσιακές δραστηριότητες.

Η διαμόρφωση διαφορετικών τουριστικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά τη μεταπολεμική περίοδο, οδήγησε και στην αντίστοιχη διαμόρφωση των διαφορετικών τύπων της τουριστικής ανάπτυξης. Από τους τύπους αυτούς δύο κυριαρχούν τα τελευταία χρόνια: α) ο οργανωμένος μαζικός τουρισμός που προϋποθέτει και ανάλογες υποδομές και υπηρεσίες και συνήθως οδηγεί σε αρνητικές επιπτώσεις του τόπου υποδοχής και β) ο τουρισμός των ειδικών μορφών, ο οποίος κατά κύριο λόγο σχετίζεται με την αειφορική ανάπτυξη.

Ο τουρισμός των νησιών είναι πιο τρωτός στις ιδιοτροπίες της αγοράς, από τους προορισμούς της ηπειρωτικής χώρας. Είναι απόλυτα εξαρτημένος από αυτούς που εκτελούν τη μεταφορά του και έτσι τα νησιά βρίσκονται στη δυσάρεστη θέση να πρέπει να στηριχθούν στις υπηρεσίες των αεροπορικών και ναυτιλιακών εταιρειών, οι οποίες λαμβάνουν τις αποφάσεις τους σύμφωνα με τα συμφέροντά τους, χωρίς να εξετάζουν τις πραγματικές ανάγκες και ανησυχίες των νησιών. Κατά συνέπεια, πολλά νησιά, έχοντας μικρή οικονομική επιλογή, αναγκάστηκαν να δεχτούν τη συμβατική επέκταση του τουρισμού (η οποία χαρακτηρίζεται από μαζικές αφίξεις, έλεγχο από εξωτερικούς παράγοντες και μεγάλες εγκαταστάσεις) ως γεγονός αναπόφευκτο.⁹

⁹ Πατσουράτης Βασίλειος (2004): Η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (Ι.Τ.Ε.Π.) Εκδοτική Παραγωγή Επτάλοφος

Το πρότυπο λοιπόν της τουριστικής ανάπτυξης που ακολούθησαν τα περισσότερα ελληνικά νησιά, ήταν αυτό του οργανωμένου μαζικού τουρισμού, ο οποίος παραμένει ακόμα και σήμερα ένα από τα σημαντικότερα πρότυπα ανάπτυξης του παγκόσμιου τουρισμού με εμφανείς όμως τάσεις διαφοροποίησης του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας του. Οι δυσμενείς επιπτώσεις του ενδεικτικά είναι: ¹⁰

Ψ Ο μαζικός τουρισμός στήριξε και στηρίζει την ανάπτυξη και επέκτασή του κατά κύριο λόγο σε ζήτηση διαμορφούμενη εκτός των νησιών, η οποία είναι άμεσα εξαρτημένη από την πολιτική των tour operators. Το μεγαλύτερο ποσοστό της ζήτησης εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα από ένα σχετικά μικρό αριθμό μεγάλων tour operators – κυρίως ευρωπαϊκής προέλευσης – των οποίων η πολιτική ευνοεί την επέκταση του προτύπου του μαζικού τουρισμού. Πολλές από τις νησιωτικές περιοχές χαρακτηρίζονται από έντονη εποχικότητα και μικρή, χρονικά, περίοδο ζήτησης, με προφανείς δυσμενείς επιπτώσεις για την τοπική ανάπτυξη. Υψηλό ποσοστό της ζήτησης προέρχεται από αλλοδαπούς τουρίστες, συχνά προερχόμενους από μικρό αριθμό χωρών, γεγονός που καθιστά επισφαλή την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής υποδοχής, η οποία εξαρτάται από την πορεία των οικονομιών των χωρών αποστολής τουριστών.

Ψ Σε πολλές περιπτώσεις παρατηρήθηκε εξάντληση των τουριστικών πόρων όπως πχ το φυσικό και δομημένο περιβάλλον από την εκτεταμένη χρήση του ή από τη δημιουργία μεγάλων όγκων υποδομών για την εξυπηρέτηση των τουριστών. Η συστηματική χρήση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων που συνιστούν αυτό το περιβάλλον, από τους πολυάριθμους τουρίστες, οδήγησε σε ανατροπή των εύθραυστων ισορροπιών που το χαρακτήριζαν, με αποτέλεσμα η εξέλιξη αυτή να αποδειχθεί αρνητική για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, αφού η παροχή υπηρεσιών υποβαθμίστηκε με αποτέλεσμα οι τουρίστες, οι οποίοι αποτέλεσαν το αρχικό κίνητρο για αυτή την πορεία (της ανάπτυξης), να στρέψουν αλλού την προσοχή τους. Έτσι οι περιοχές αυτές άρχισαν να ελκύουν όλο και χαμηλότερης ποιότητας και τιμής

¹⁰ Μανώλης Κων. Σφακιανάκης «εναλλακτικές μορφές τουρισμού» , Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ»

μαζικό τουρισμό, δεχόμενες έτσι όλες τις επιπτώσεις της υποβάθμισης. Χαρακτηριστική είναι η διαπίστωση κατά την διάρκεια συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στην Κέρκυρα (1996) για τις περιοχές «Μπενίτσες» και «Κάβος», στις οποίες, λόγω της πίεσης των tour operators, συγκεντρώθηκε σημαντικός αριθμός τουριστικών κλινών χαμηλής ποιότητας, ενώ δεν υπήρχαν στοιχειώδεις δημόσιες υποδομές, με αποτέλεσμα την καταστροφή του περιβάλλοντος και την υποβάθμιση των περιοχών αυτών.

Πολλές περιοχές των ελληνικών νησιών, όπως τα Μάλια στην Κρήτη και το Φαληράκι στη Ρόδο, έχασαν την αυθεντικότητα και την αρχιτεκτονική τους λόγω του εύκολου και γρήγορου κέρδους από την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού.

Υ Οι κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού, είναι πολλές και σύνθετες, με αποτέλεσμα την ταχύτερη αλλαγή των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών της τοπικής κοινωνίας. Οι ντόπιοι κάτοικοι των νησιών, ιδιαίτερα οι νέοι, άλλαξαν, σε μικρό χρονικό διάστημα, επάγγελμα, κοινωνικά πρότυπα και τρόπο ζωής, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν εντάσεις τόσο στο εσωτερικό της τοπικής κοινωνίας, όσο και στις σχέσεις της με τους τουρίστες.

Όμως πολλά μικρά νησιά (Κυκλάδες), χωρίς να μπορούν να συναγωνισθούν σε πληθυσμό και έκταση τα μεγαλύτερα (Ρόδος, Κρήτη, Σάμος), έχουν αποκτήσει διεθνή αίγλη για τις τουριστικές επιδόσεις τους, διατηρώντας ταυτόχρονα σε σημαντικό βαθμό την ανθρώπινη κλίμακα και την αυθεντικότητα των πόρων τους, αφού λόγω μεγέθους δεν ευνοείται η ολοκληρωτική υποταγή τους στο κύκλωμα του μαζικού τουρισμού.

Για την αποφυγή λοιπόν δυσμενών εξελίξεων, κρίνεται αναγκαίος ο συστηματικός σχεδιασμός για την τουριστική ανάπτυξη των ελληνικών νησιών, ώστε να καταστούν πόλος έλξης για ντόπιους και ξένους.¹¹

¹¹ Μανώλης Κων. Σφακιανάκης «εναλλακτικές μορφές τουρισμού», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ»

1.2.3 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΗΜΑΤΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Ο τουρισμός αναπτύχθηκε, αλλά και ακόμα σε μερικές περιοχές αναπτύσσεται, συχνά με τρόπο απρογραμμάτιστο. Ήδη όμως από τις δεκαετίες του 1960 και 1970 ο συστηματικός σχεδιασμός του θεωρήθηκε αναγκαίος για δύο κυρίως λόγους.¹²

ü Η άναρχη και απρογραμμάτιστη ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας, δεν άργησε να προκαλέσει φανερές αρνητικές επιπτώσεις τόσο στους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους όσο και στις οικονομίες και κοινωνίες των περιοχών υποδοχής.

ü Η συνεχιζόμενη ανάδυση νέων τουριστικών προορισμών, δημιούργησε συνθήκες έντονου ανταγωνισμού μεταξύ τους, που, σε συνδυασμό με αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα τουρισμού, απαιτούν πρόγνωση και συστηματική αντιμετώπιση για την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς τους.

Ένας συστηματικός σχεδιασμός για την ανάπτυξη ενός νησιού και γενικότερα μιας περιοχής, στηρίζεται σε κάποια στοιχεία τα οποία αποτελούν τη βάση σχεδιασμού. Αυτά είναι:

ÿ Καταγραφή, ταξινόμηση και αξιολόγηση των τουριστικών πόρων της περιοχής.

ÿ Τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες της περιοχής (ξενοδοχεία, πρακτορεία κλπ)

ÿ Γενικότερες υποδομές και υπηρεσίες της περιοχής (τηλεπικοινωνίες, μεταφορές, υγεία, ύδρευση, αποχέτευση).

ÿ Υποδομές και υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο.

ÿ Καταγραφή του εξειδικευμένου σχεδίου μάρκετινγκ της περιοχής (αν υπάρχει)

¹² «Ε. Οικονομίδου» (2003), «Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», ΕΟΤ.

Ψ Γενικό θεσμικό πλαίσιο τουριστικής ανάπτυξης (επενδύσεις, εκπαίδευση κλπ) .

Ψ Έρευνες αγοράς και μελέτες που καταγράφουν τη ζήτηση και τις τάσεις που

διαφαίνονται για το μέλλον.

Ψ Καταγραφή της σύνθεσης των ανθρώπινων πόρων και των ειδικών

χαρακτηριστικών που συνδέονται με την τουριστική ανάπτυξη.

Αναλυτικά, η διαδικασία σχεδιασμού της τουριστικής ανάπτυξης εξελίσσεται σε διάφορες φάσεις.

Στην πρώτη φάση γίνεται λεπτομερής έρευνα και καταγραφή όλων των παραμέτρων που συνθέτουν το επίπεδο της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής (πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα, βασικές ανάγκες).

Στη δεύτερη φάση προσδιορίζονται αρχικά οι κύριοι σκοποί του σχεδίου που σχετίζονται με διαφορετικά πεδία της κοινωνίας και της οικονομίας (βελτίωση ποιότητας ζωής, προστασία του περιβάλλοντος, οικονομικά οφέλη).

Στην τρίτη φάση επιλέγεται το βασικό πλαίσιο του σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης. Η επιλογή γίνεται με βάση τα χαρακτηριστικά της περιοχής, τη δυνατότητα του σχεδίου να συμβάλλει στη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής, το σεβασμό των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, τη δυνατότητα του επιλεγέντος σχεδίου να συμβάλλει στους σκοπούς που έχουν τεθεί.

Στην τέταρτη φάση διαμορφώνονται οι συνισταμένες της πολιτικής του τουρισμού στο σχέδιο ανάπτυξης. Αυτές είναι οι στρατηγικές που περιγράφουν τους τρόπους επίτευξης των βασικών σκοπών και στόχων του σχεδίου (πχ προσέλκυση επενδυτών), τα προγράμματα που αφορούν στις διαφορετικές παραμέτρους της τουριστικής ανάπτυξης (πχ προστασία του περιβάλλοντος, εκπαίδευση στον τουρισμό) και ειδικές μελέτες που σχετίζονται με ζητήματα τα οποία συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη σταθερότητα της ανάπτυξης (πχ αειφορία, φέρουσα ικανότητα, εναλλακτικές μορφές τουρισμού).

Στην πέμπτη φάση καταγράφονται οι μέθοδοι και οι πολιτικές της εφαρμογής του σχεδίου ανάπτυξης, όπως πχ η δημιουργία ενός ειδικού φορέα που θα παρακολουθεί τη σωστή εφαρμογή και θα μεριμνά για τη

χρηματοδότηση του σχεδίου ή η συγκρότηση ενός προγράμματος που θα έχει ως στόχο την εφαρμογή και διαχείριση του σχεδίου ανάπτυξης¹³.

1.2.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΟΥΝ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ.

Στην προσπάθεια καταγραφής, εκ μέρους των αναλυτών, των προβλημάτων και των προοπτικών του μαζικού τουρισμού σε κάποιες περιοχές, δημιουργήθηκε η έννοια της αειφορικότητας, η οποία αναφέρεται στην αναπαραγωγή των προϋποθέσεων οι οποίες είναι απαραίτητες για τη βιωσιμότητα και διατήρηση μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας και τίθεται ως όριο στον ρυθμό ανάπτυξης ο οποίος, αν αφεθεί στις φυσικές δυνάμεις της αγοράς χωρίς συντονισμό ή κανόνες διεξαγωγής κοινά αποδεκτούς, θα οδηγήσει στην αυτοανάρτηση των στοιχείων εκείνων που καθιστούν τη δραστηριότητα κερδοφόρα.

Για να υπάρξει βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, πρέπει να διατηρηθεί η τουριστική αξία της περιοχής και να επιτευχθούν οι τρεις παρακάτω στόχοι:¹⁴

1. Η διατήρηση της ευημερίας και της πολιτιστικής ταυτότητας των κατοίκων
2. Η ελκυστικότητα της περιοχής για τους τουρίστες
3. Η διατήρηση της οικολογίας της περιοχής

Η αειφορικότητα λοιπόν αναλύεται σε:

. *Κοινωνική και πολιτισμική* αειφορικότητα για τη διατήρηση της ταυτότητας της κοινότητας. Αυτό συνεπάγεται την ενεργό συμμετοχή των κατοίκων στη λήψη των αποφάσεων που αφορούν στην τουριστική ανάπτυξη.

¹³ Πατσουράτης Βασίλειος (2004): Η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (Ι.Τ.Ε.Π.) Εκδοτική Παραγωγή Επτάλοφος

¹⁴ «Ε. Οικονομίδου» (2003), «Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», ΕΟΤ.

. *Οικονομική αειφορικότητα* για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα και η σωστή διαχείριση των πόρων ώστε να συντηρήσουν και τις επόμενες γενεές.

. *Οικολογική αειφορικότητα* για την προστασία του οικολογικού συστήματος και των ποικιλιών της πανίδας και χλωρίδας. Η τουριστική ανάπτυξη δεν πρέπει να ξεπερνά τις αντοχές του οικοσυστήματος.

Κοινή διαπίστωση των μελετητών είναι ότι ο μαζικός τουρισμός προβάλλει ως ο τύπος της τουριστικής ανάπτυξης που οδηγεί σε αύξηση των εισοδημάτων, αλλά όχι και στην συγκροτημένη τουριστική ανάπτυξη.

Έτσι δημιουργήθηκαν νέες, εναλλακτικές μορφές τουρισμού οι οποίες ήταν αποτέλεσμα παράλληλων αλλά όχι συνδυασμένων δράσεων διαφορετικών παραγόντων που επηρεάζουν την παγκόσμια τουριστική ανάπτυξη όπως πχ. Η αλλαγή των κινήτρων των τουριστών, η ανάπτυξη κινήματων προστασίας του περιβάλλοντος, η κριτική που ασκήθηκε στις δυσμενείς κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού κλπ. Το κυριότερο αποτέλεσμα της δράσης αυτών των παραγόντων, είναι η εμπέδωση, διεθνώς, των ειδικών νέων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ως ενός νέου προτύπου τουριστικής ανάπτυξης με κυρίαρχα τα στοιχεία και χαρακτηριστικά της αειφορικότητας.¹⁵

Για να μπορέσει όμως η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού να συμβάλλει στην τουριστική αειφορική ανάπτυξη των νησιών, θα πρέπει να προϋπάρξει συμφωνία τουλάχιστον στα παρακάτω:

1. Συμφωνία και κοινή αντίληψη στον όρο "τουριστική ανάπτυξη".

Είναι καθοριστικό βήμα σε οποιαδήποτε συζήτηση, γιατί με αυτόν καθορίζεται ολόκληρο το πλέγμα των μελλοντικών δραστηριοτήτων για μια ενδεχόμενη τουριστική ανάπτυξη στα νησιά. Ειδικότερα, πρέπει να υπάρξει συμφωνία για τις δυνατότητες και τις μορφές της τουριστικής ανάπτυξης, την οριοθέτηση, αν αυτό είναι δυνατό, των αναγκαίων ζωνών τουριστικών δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και του ρόλου που η τουριστική ανάπτυξη αναμένεται να παίξει στην περιοχή.

¹⁵ Μανώλης Κων. Σφακιανάκης «εναλλακτικές μορφές τουρισμού», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ»

2. Συμφωνία για την ανάγκη ειδικής προσοχής για την ανάπτυξη και τη διαχείριση του τουρισμού ειδικότερα, που πρακτικά σημαίνει αποδοχή των παρακάτω:

- ζ Δεν είναι διαθέσιμες και πρόσφορες όλες οι νησιωτικές περιοχές για την τουριστική ανάπτυξη, όπως επίσης δεν είναι όλες οι νησιωτικές κοινότητες διαθέσιμες και δεν μπορούν ή δεν θέλουν να αναπτυχθούν τουριστικά.
- ζ Δεν είναι όλες οι μορφές τουριστικής δραστηριότητας αποδεκτές σε κάθε περιοχή και ότι υπάρχουν όρια στην ανάπτυξη κάθε περιοχής.
- ζ Πρέπει να αναπτυχθούν ειδικές τεχνικές διαχείρισης των επισκεπτών, ώστε να αποφευχθούν ή και να επιδιορθωθούν ζημιές που προκλήθηκαν από αυτούς.

3. Συμφωνία για τους στόχους της τουριστικής ανάπτυξης όπως:

- . Η διατήρηση, η δημιουργία και η διαφοροποίηση των θέσεων εργασίας.
- . Η διατήρηση παραδοσιακών οικισμών και κτιρίων.
- . Η υποστήριξη της τοπικής κοινωνίας, της γεωργίας, των τοπικών συγκοινωνιακών δικτύων, η ανάπτυξη καλύτερων συνθηκών ζωής για το ντόπιο πληθυσμό και η καλύτερευση της ποιότητας ζωής για επισκέπτες από αστικές περιοχές.

4. Ειδική συμφωνία ανάμεσα στους τοπικούς παράγοντες για την τουριστική ανάπτυξη.

Αυτή η συμφωνία μπορεί να είναι ανάμεσα σε επιχειρηματίες, ανάμεσα σε επιχειρηματίες και την κοινότητα, αλλά ακόμα ανάμεσα στους επιχειρηματίες, την τοπική κοινότητα και την τοπική αυτοδιοίκηση¹⁶.

¹⁶ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (2003): Μελέτη Τουριστικής ανάπτυξης Ιονίων νήσων 2000-2006

ΜΕΡΟΣ Β

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

2.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

Α. Με βάση το σχέδιο Καλλικράτης συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Κέρκυρας με έδρα τη Κέρκυρα αποτελούμενος από τους δήμους

α. Κερκυραίων

β. Μελιτιείων

γ. Κορισσίων

δ. Παρελίων

ε. Παλιοκαστριτών

στ. Λευκιμμαίων

ζ. Φαιάκων

η. Θιναλίου

θ. Εσπερίων

ι. Αχιλλείων

ια. Αγίου Γεωργίου

ιβ. Κασσωπαίων και τις κοινότητες

α. Οθώνων β. Μαθρακίου γ. Ερεικούσσης, οι οποίοι καταργούνται.

2.1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ

Η Κέρκυρα είναι ένα νησί που ανήκει στα Επτάνησα. Είναι το μόνο νησί που βρίσκεται στα σύνορα της Αλβανίας και είναι λίγο πιο μικρή από την

Κεφαλονιά. Με τα νησιά Παξοί, Αντίπαξοι και τα διαπόντια (Οθωνοί, Ερίκουσα και Μαθράκι) αποτελούν τον Νομό Κέρκυρας.¹⁷

Πληθυσμός: Ο πληθυσμός της Κέρκυρας είναι 107.592 κάτοικοι. Ο αγροτικός πληθυσμός είναι 62.833, ο ημιαστικός είναι 4.257 και ο αστικός είναι 40.502 κάτοικοι.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή ο πληθυσμός της Κέρκυρας αυξήθηκε 4,1%. Η αναλογία των μαθητών μειώθηκε κατά 1.000 μαθητές.

Ασχολίες κατοίκων: Κυρίως ο τουρισμός αφού η Κέρκυρα έχει ομορφιά. Η άλλη ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία. Το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργήσιμης έκτασης καταλαμβάνουν οι δεντροκαλλιέργειες και κυρίως οι ελιές και τα εσπεριδοειδή. Η Κέρκυρα παρουσιάζει επίσης την πιο αναπτυγμένη κτηνοτροφία απ' όλα τα Επτάνησα, ιδιαίτερα την αγελαδοτροφεία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η αλιεία, με την οποία ασχολούνται πολλοί κάτοικοι των παραλίων.¹⁸

Το εμπόριο του νομού συγκεντρώνεται κυρίως στις τουριστικές περιοχές και στην πόλη της Κέρκυρας. Ο σημαντικότερος οικονομικός παράγοντας για το νομό είναι ο τουρισμός, που παρουσιάζει έντονη κίνηση ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες.

Βουνά, ποτάμια, λίμνες και μορφολογία του νησιού:

α) Το έδαφος του Ν. Κερκύρας είναι, στη μεγαλύτερή του έκταση, πεδινό. Η κατανομή του σε κατηγορίες έχει ως εξής: 63% πεδινό, 35% ημιορεινό και 2% ορεινό.

β) Στο έδαφος του νησιού σχηματίζονται τρεις λοφοσειρές:

Η πρώτη περιλαμβάνει τις κορυφές Παντοκράτορας (904 μ), Στραβοσκιάδι (849 μ) και Τσούκα (619 μ). Η δεύτερη καλύπτει το κεντρικό μέρος, σχηματίζοντας τις κορυφές Άγιοι Δέκα (529μ) και Σταυρός (450μ). Η τρίτη καλύπτει το νότιο τμήμα του νησιού.

γ) Όλο σχεδόν το έδαφος του νομού είναι μία συνεχής πεδιάδα. Ανάμεσα στις

¹⁷ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας, , τομος β', Κέρκυρα, 2007

¹⁸ Κερκυραϊκός Οργανισμός Τουρισμού (2005): Μελέτη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Κέρκυρα

λοφοσειρές σχηματίζονται εύφορες κοιλάδες όπως του Ρόπα και της Λευκίμμης.

δ) Στο νομό δεν υπάρχουν μεγάλοι ποταμοί. Υπάρχουν μόνο οι χείμαρροι και μικρά ποτάμια. Οι κυριότεροι είναι: ο Μεγαλοπόταμος, ο Τυφλοπόντικας, ο ποταμός των Νυμφών και το ποτάμι του Γαστουρίου.

Η Κέρκυρα έχει πολλά σχέδια ακτών, που αλλού παρουσιάζουν στενές και αλλού ευρείς παραλίες. Τα σπουδαιότερα ακρωτήρια είναι: της Λευκίμμης στα ανατολικά, της Αγίας Αικατερίνης βόρεια, το Κεφάλι δυτικά, τα ακρωτήρια Αρίλλα και Ασπόκαβος στα νότια. Οι σημαντικότεροι όρμοι της Κέρκυρας είναι: της Λευκίμμης, οι Λιαπάδες και του Αγίου Γεωργίου.

Κλίμα: Το κλίμα του νομού είναι μεσογειακό, με ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια. Είναι ιδιαίτερα υγρό και χαρακτηρίζεται από συχνές βροχοπτώσεις, κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου και του χειμώνα, οι οποίες έχουν συνήθως και μεγάλη διάρκεια¹⁹.

2.1.2 Ο ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Κύρια χαρακτηριστικά (κυριότερες μορφές δραστηριότητας – συμβολή στην τοπική οικονομία)

Η οικονομική ζωή των Ιονίων Νησιών είχε ανέκαθεν αγροτικό χαρακτήρα. Η γεωμορφολογία ευνόησε τις κλασσικές μορφές της αγροτικής εκμετάλλευσης με κύριους άξονες την γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ η αλιεία δεν εμφανίζει ιδιαίτερα σημαντική συμμετοχή. Οι βασικές καλλιέργειες της ΠΙΝ διαχρονικά είναι η ελαιοκαλλιέργεια και η αμπελοκαλλιέργεια. Το λάδι της Κέρκυρας και τα πορτοκάλια τύπου koum-kouat , καθιερώνονται ως τα πλέον γνωστά προϊόντα της περιφέρειας, αλλά και εκ των σημαντικότερων της χώρας.

Σημειώνεται ότι το στοιχείο της μονοκαλλιέργειας χαρακτήριζε για πολλά χρόνια την περιφέρεια. Τα τελευταία χρόνια οι παραδοσιακές καλλιέργειες εμπλουτίζονται και αποδίδουν για την κάλυψη των αναγκών του τοπικού

¹⁹ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

πληθυσμού. Τέτοιες καλλιέργειες είναι τα κηπευτικά, τα δημητριακά, τα εσπεριδοειδή, αλλά και κτηνοτροφικά φυτά. Έτσι, δημιουργείται μια εικόνα πολυκαλλιέργειας, σε όλα τα επίπεδα της Περιφέρειας.

Ο αγροτικός χώρος με το πρότυπο της αειφόρου ανάπτυξης, όπως εξάλλου τίθεται και από την Agenda 2000, αρχίζει να αποτελεί χώρο άσκησης πολλαπλών παραγωγικών και πολιτισμικών δραστηριοτήτων που είναι ζωτικές για το κοινωνικό σύνολο. Η βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών απαιτεί μια παραγωγική βάση στηριγμένη στην τοπική ανάπτυξη, στην αξιοποίηση των τοπικών πόρων, του τοπικού δυναμικού και στην βελτίωση των υποδομών, ώστε να ενθαρρυνθούν οι συμπληρωματικές και εναλλακτικές ως προς τον πρωτογενή τομέα δραστηριότητες με στόχο την συγκράτηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές.²⁰

Ο πρωτογενής τομέας συνεχίζει να αντιπροσωπεύει σημαντικό μέρος του ΑΠΠ, υψηλότερο του μέσου ποσοστού της χώρας, αλλά και εδώ παρουσιάζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των νομών. Η διάρθρωση του πρωτογενούς τομέα χαρακτηρίζεται από την επικράτηση της φυτικής παραγωγής έναντι της ζωικής και την κυριαρχία της ελαιοκαλλιέργειας στο σύνολο της φυτικής παραγωγής. Στην Κέρκυρα παράγεται περίπου το 6% της πανελλαδικής παραγωγής ελαιόλαδου.

2.1.3 Ο ΔΕΥΤΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο δευτερογενής τομέας είναι αρκετά μειωμένης σημασίας για την οικονομική ζωή της Περιφέρειας, σαφώς μικρότερη σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 στην Περιφέρεια λειτουργούσαν 4.208 επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα, έναντι 2.312 το 1995. Η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα στα Ιόνια Νησιά είναι αρκετά περιορισμένη και ενώ στο σύνολο της χώρας η συμμετοχή του στην διαμόρφωση του ΑΕΠ

²⁰ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

ανέρχεται σε 26,3%, στην Περιφέρεια ανέρχεται μόλις σε 14%. Στον τομέα αυτόν απασχολείται περίπου το 1/5 του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας.

Οι επιχειρήσεις κατασκευών καλύπτουν το 61% των συνολικών επιχειρήσεων της Περιφέρειας, ενώ ακολουθούν οι μεταποιητικές βιομηχανίες με συμμετοχή 37%. Σε επίπεδο νομών η Κέρκυρα την περίοδο 1995-2001 παρουσίασε αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα κατά 845 νέες επιχειρήσεις. Ανάλογες αλλά σε μικρότερη κλίμακα μεταβολές σημειώθηκαν και στους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας. Γενικότερα, το σύνολο των νομών δεν μπόρεσαν να αυξήσουν σημαντικά την συμμετοχή τους στην συνολική δυναμικότητα της χώρας στην μεταποιητική βιομηχανία.

2.1.4 Ο ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η Περιφέρεια κατέχει εξέχουσα θέση στην τουριστική ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο χώρας, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γενικά, ο τουρισμός αποτελεί για την Περιφέρεια τη σημαντικότερη και δυναμικότερη δραστηριότητα της οικονομίας της. Ωστόσο και το χονδρεμπόριο είναι αρκετά ανεπτυγμένο, η δε περαιτέρω ανάπτυξή του είναι συνάρτηση της δημιουργίας κατάλληλων χωρικών υποδομών.

Η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται από μεγάλες ενδοπεριφερειακές αντιθέσεις ανάμεσα αφενός στις τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές αφετέρου στις προβληματικές περιοχές της ενδοχώρας καθώς και στα μικρά νησιά.

Η τουριστική ανάπτυξη που δέχεται η Περιφέρεια και κυρίως η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος αφενός μεν τονίζει την τοπική οικονομία, αφετέρου συμβάλλει ώστε το τουριστικό προϊόν να ακολουθεί τον κλασσικό κύκλο ζωής του (ανάκαμψη, κάμψη, κ.λ.π.), υπάρχει δε η πιθανότητα αν δεν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα να οδηγηθεί το παραγωγικό σύστημα σε αδιέξοδο. Οι όποιες αλλοιώσεις προκληθούν από την απόλυτη εξάρτηση της νησιωτικής οικονομίας από τον τουρισμό

θα έχουν ως πιθανό αποτέλεσμα να εκτεθεί αυτή σε διακυμάνσεις ζήτησης, σε έντονη εποχικότητα, σε αδυναμία αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και θα δημιουργηθούν προβλήματα κοινωνικής και

πολιτισμικής συνοχής τα οποία θα μπορούν να αναστραφούν μόνο με έγκαιρη λήψη των κατάλληλων μέτρων.

Η συμμετοχή του τριτογενούς τομέα στην διαμόρφωση του περιφερειακού ΑΕΠ είναι κατά πολύ υψηλότερη αυτής του συνόλου της χώρας. Ο τουρισμός αποτελεί τον βασικό κλάδο ενίσχυσης του τριτογενή τομέα της περιφέρειας.

2.1.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1.5.1 ΧΛΩΡΙΔΑ

Ένα από τα κύρια συστατικά του Κερκυραϊκού τοπίου είναι αναμφισβήτητα η πυκνότητα της βλάστησης, σε αδιάκοπη εναλλαγή αποχρώσεων. Αντίθετα με άλλα μέρη της Ελλάδας όπου το πράσινο ξεθωριάζει ή εξαφανίζεται από την καλοκαιρινή ξηρασία, εδώ διατηρείται σταθερό και ανάλογα με την εποχή, διακόπτεται κατά τόπους από τα χρώματα των ανθισμένων ή γεμάτων καρπούς δέντρων ή τα άπειρα άγρια και καλλιεργημένα λουλούδια. Με φόντο τη θάλασσα δημιουργείται ο συνδυασμός του πράσινου με το γαλάζιο.²¹

Στην Κέρκυρα η βλάστηση καθορίστηκε όχι μόνο από τις εδαφολογικές ή κλιματολογικές συνθήκες, αλλά και από τον ανθρώπινο παράγοντα. Από την εποχή των Βενετών προμοδοτήθηκε η φύτευση ελαιοδένδρων και η μεταβολή της αγριελιάς σε καλλιεργημένη, σημαντική επίσης ήταν και η καλλιέργεια των αμπελιών. Η ελιά έχει την πρώτη θέση της βλάστησης του νησιού, απέραντοι ελαιώνες , κυριολεκτικά δάση από αιωνόβιες ελιές με επιβλητικούς πανύψηλους κορμούς. Πολλά κυπαρίσσια, αρκετές φοινικίες και θάμνοι ποικίλουν το τοπίο. Οι ανθισμένες αμυγδαλιές, που συνθέτουν ένα μοναδικό θέαμα τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο - με φόντο τη θάλασσα και το ασημοπράσινο της ελιάς- αποτελούν έναν από τους λόγους που κάνουν την

²¹ Κερκυραϊκός Οργανισμός Τουρισμού (2005): Μελέτη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Κέρκυρα

επίσκεψη στο νησί αυτήν την εποχή εντελώς ιδιαίτερη. Ο συνδυασμός των παραγόντων που συνθέτουν το μικροκλίμα του νησιού ευνόησε τα αγριολούλουδα. Χωρίς υπερβολή, μπορούμε να πούμε ότι η Κέρκυρα είναι ανθισμένη όλες τις εποχές του χρόνου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα 36 αυτοφυούς ορχιδέας, φυτού πολύπλοκου και ιδιαίτερα ευαίσθητου.

2.1.5.2 ΠΑΝΙΔΑ

Ιστορικές πηγές αναφέρουν το νησί σε "ΦΥΡΕΥΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ". Στις μέρες μας όμως η πανίδα που συναντούμε είναι περιορισμένη συγκριτικά. Το ισχυρό όμως ανάγλυφο του εδάφους, η ιδιομορφία των ελαιώνων και οι μικρές αλλά όχι ασήμαντες εστίες άγριας δασικής βλάστησης προφυλάσσουν αρκετά είδη. Από την πλούσια πανίδα των ερπετών, πρέπει να αναφέρουμε τις ΝΕΡΟΧΕΛΩΝΕΣ, *Mayremys caspica* θεωρείτε σπάνια. Επίσης διαφορετικά είδη αμφιβίων ζουν σε περιοχές με γλυκό νερό. Στην πλούσια ορνιθοπανίδα της Κέρκυρας έχουν καταμετρηθεί πάνω από **150 είδη πουλιών**, πολλά από αυτά σπάνια ζουν ή περνούν πέρα από εδώ την περίοδο της αποδημίας τους. Η **Χαλκόκοτα** (*falcinellus Plegadis*), **Χουλιαρομότα** (*leucorodia Platalea*), το **Γελογλάρονο** (*nilotica Gelochelidon*), ο **Αργυροτσικνιάς** (*Egretta alba*), **Λαγγόνα** (*pygmaeus Phalacrocorax*), οι **Κορμοράνοι** (*carboPhalacrocorax sinensis*), τα **σuiχτάρια** (*Anas Penelope*), τις **φαλαρίδες** (*atraFulica*) και τις **αλκυόνες** (*atthis Afcedo*) είναι κάποια από αυτά.

2.1.5.3 ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις αποτελούν σχεδόν το 65% της συνολικής επιφάνειας του νησιού. Τα δέντρα που καλύπτουν το 59% των εκτάσεων, είναι η ελιά, τα εσπεριδοειδή, τα οπωροφόρα και τα αμπέλια. Το νησί όμως είναι μεγάλο και εύφορο κι οι δυνατότητές του πολλές. Στα ορεινά διατηρούνται ακόμα κάποιες κτηνοτροφικές μονάδες. Το νησί έχει δικό του γάλα, βούτυρο, τυρί, γιαούρτι και αλλαντικά πολύ καλής ποιότητας. Η γραβιέρα της Κέρκυρας και το νούμπουλο (καπνιστό φιλέτο χοιρινό μέσα σε

έντερο, όπως το σαλάμι) είναι μοναδικά. Παράγονται ακόμα και εσπεριδοειδή όπως το κουμκουάτ, το μικρό κινέζικο πορτοκαλάκι, που καλλιεργείται στην Κέρκυρα και στην Σικελία μόνο και πουθενά αλλού στην Ευρώπη, γίνεται γλυκό του κουταλιού και εξαιρετικό λικέρ. Επίσης το νησί παράγει ανθόμελο και μικρές νόστιμες αγριοφράουλες. Το κυριότερο όμως προϊόν είναι το λάδι. Οι Ενετοί, θέλοντας να εξασφαλίσουν το λάδι της Βενετίας πριμοδοτούσαν το φύτεμα της ελιάς. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα το νησί να μετατραπεί σε ένα απέραντο ελαιώνας. Αυτές τις αιωνόβιες, πυκνοφυτεμένες ελιές, το μόνο δέντρο που φαίνεται να τις συναγωνίζεται είναι το κυπαρίσσι.

2.2 ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΙΣ ΠΟΡΟΙ

Η Κέρκυρα για πρώτη φορά αναφέρεται στην Οδύσσεια από τον Όμηρο. Εκεί μαθαίνουμε για την ύπαρξη του νησιού των Φαιάκων. Για το πως ο πολύπαθος Οδυσσέας ναυάγησε στις ακτές της Κέρκυρας, πως τον βρήκε η Ναυσικά η κόρη του βασιλιά Αλκίνοου και για το πως οι φιλόξενοι Φαίακες των βοήθησαν να γυρίσει στην Πατρίδα του την Ιθάκη. Πολύ αργότερα ο Απολλώνιος ο Ρόδιος βάζει την Κέρκυρα στον αργοναυτικό μυθολογικό κύκλο και τοποθετεί τον γάμο του Ιάσονα και της Μήδειας στο νησί.²²

Στα προϊστορικά χρόνια η Κέρκυρα αναφέρεται με τα ονόματα Δρέπανο, Σχέρια ή νησί των Φαιάκων, Φαιακία. Αυτό το τελευταίο όνομα το πήρε από τον πρώτο βασιλιά του νησιού τον Φαίακα. Τον Φαίακα διαδέχθηκε ο Ναυσίθοος γιός του Ποσειδώνα και της Περίβοιας και αυτόν με την σειρά του ο γιός του Αλκίνοος, ο σοφός και φιλόξενος βασιλιάς της Οδύσσειας.

Παρόλο που σώζονται ακόμη και σήμερα στην Κέρκυρα αρκετά αρχαϊκά τοπωνύμια και παρόλες τις αρχαιολογικές έρευνες και τα ευρήματα στο νησί, οι επιστήμονες δεν έχουν καταφέρει ταυτίσουν το μυθολογικό βασίλειο των Φαιάκων με κάποια μυκηναϊκή εγκατάσταση.

Η Κέρκυρα μέχρι τη στιγμή του αποικισμού της από Κορίνθιους άποικους με αρχηγό τον Χερσικράτη το 734 π.χ, φαίνεται να έχει μεγαλύτερη σχέση με

²² Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

τους πολιτισμούς της νότιας Ιταλίας παρά με τον μυκηναϊκό κόσμο και υπάρχει ένα κενό στην ιστορία της προϊστορικής Κέρκυρας.

2.2.1 Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ

Ένα από τα σημαντικότερα μεταβυζαντινά μνημεία της πόλης της Κέρκυρας, αποτελεί πόλο έλξης για τους επισκέπτες της πόλης και του νησιού. Φτάνεται εύκολα, καθώς περιδιαβαίνοντας την Παλιά Πόλη και την οδό Νικηφόρου Θεοτόκη, ενώ έχετε αφήσει πίσω σας το Λιστόν, βλέπετε στα δεξιά σας να ανοίγεται η ομώνυμη πλατεία με τον Ιερό Ναό να δεσπόζει στο βάθος.

Πρόκειται για ένα απλό κτίσμα εξωτερικά. Μονόκλιτη ξυλόστεγη επτανησιακού βασιλικού ρυθμού, κτητορική άλλοτε της οικογένειας Βούλγαρη, που είχε στην κατοχή της και το σκήνωμα του Αγίου, προσομοιάζει περισσότερο με τους χριστιανικούς ναούς της Δύσης παρά της Ανατολής, καθώς της λείπουν τα αυστηρά βυζαντινά πρότυπα, που απαντώνται στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Πρόκειται για ένα γεγονός που εξηγείται πολύ εύκολα καθώς η Κέρκυρα υπήρξε επί αιώνες βενετοκρατούμενη και δεν γνώρισε τον οθωμανικό ζυγό, χαρακτηριστικό όλων των Επτανήσων, που δέχτηκαν έτσι απρόσκοπτα τις επιδράσεις της Ιταλικής Αναγέννησης και κατά συνέπεια της Τέχνης του 17ου αιώνα.²³

Το σχήμα της λοιπόν είναι μακρόστενο και χαμηλοτάβανο όπως σε όλες τις εκκλησίες των νησιών του Ιονίου, με εντυπωσιακό πυργοειδές καμπαναριό, το οποίο μοιάζει εξαιρετικά με το καμπαναριό της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου των Ελλήνων στη Βενετία(San Giorgio dei Greci), με τις οποίες χτίστηκαν την ίδια περίπου εποχή.

Όταν διαβείτε την είσοδο το βλέμμα σας θα παγιδεύσει η «ουρανία», η οροφή της εκκλησίας, που αποτελείται από 17 χρυσοποίκιλτα φατώματα,

²³ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

στα οποία αναπαριστώνται σκηνές τόσο από τη ζωή του Αϊ-Σπυρίδωνα όσο και από τα Ευαγγέλια.

Τα πλαίσια των φατνωμάτων είναι τα αυθεντικά ενώ οι τοιχογραφίες είναι αντίγραφα των αρχικών, που είχε φιλοτεχνήσει ο Παναγιώτης Δοξαράς το 1727. Τις τοιχογραφίες, οι οποίες καταστράφηκαν από την υγρασία, αντικατέστησε κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα ο Ασπιώτης.

Το μαρμάρινο τέμπλο του ναού, που σχεδόν αγγίζει την «ουρανία», έργο του αρχών του 20ου αιώνα, είναι ένα ακόμα χαρακτηριστικό της επτανησιακής αρχιτεκτονικής. Να σημειωθεί εδώ ότι το παλιό λίθινο τέμπλο της εκκλησίας μεταφέρθηκε στο ναό του Αγίου Γεωργίου Π. Φρουρίου, μια εκκλησία που κουβαλά τη δική της ιστορία.

Το λείψανο του Αγίου Σπυρίδωνα φυλάσσεται σε μία αργυρή πολυτελή λάρνακα, έργο του 19ου αιώνα, που βρίσκεται τοποθετημένη στα δεξιά του Ιερού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αρχική εκκλησία ήταν χτισμένη στο Σαρόκκο αλλά κρίθηκε επιβεβλημένη η κατεδάφιση της για την επέκταση των τειχών του φρουρίου. Ο σημερινός ναός χτίστηκε το 1589²⁴.

2.2.2 ΠΑΛΑΙΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Στα ανατολικά της Παλιάς Πόλης υψώνεται το πρώτο φρούριο της Κέρκυρας, το Παλιό ή Φορτέτσα (Fortezza), ένα αρχιτεκτονικό αριστούργημα της οχυρωματικής τέχνης τόσο της βυζαντινής εποχής όσο και της βενετσιάνικης.

Χτίστηκε προκειμένου να περιβάλλει τη νέα πόλη που έχτισαν οι επιζήσαντες Κερκυραίοι, όταν καταστράφηκε, τον 6ο αιώνα, από τους επιδρομείς η Παλαιόπολη, που βρισκόταν στο Κανόνι. Οι Κερκυραίοι αναζήτησαν νέο τόπο για να ριζώσουν, που θα τους πρόσφερε μεγαλύτερη ασφάλεια.

²⁴ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (2003): Μελέτη Τουριστικής ανάπτυξης Ιονίων νήσων 2000-2006

Τον τόπο αυτό τον ανακάλυψαν στο ανατολικό άκρο της σημερινής Παλιάς Πόλης, σε μια απόκρημνη χερσόνησο. Η σημερινή πύλη του Φρουρίου βρίσκεται ακριβώς μπροστά από το θρυλικό Λιστόν, στην πλατεία Σπιανάδα. Για να εισέλθετε πρέπει να διαβείτε τη γέφυρα, πάνω από την τεχνητή τάφρο, την Κόντρα Φόσσα, που έχει μετατρέψει το Παλαιό Φρούριο της Κέρκυρας σε νησί.

Τις αρχικές εργασίες των Βυζαντινών, τα τείχη των οποίων δε διασώζονται σήμερα, ενίσχυσαν οι Βενετσιάνοι το 16ο αιώνα, ανοίγοντας μεταξύ άλλων περισσότερες τάφρους σε μια προσπάθεια να αυξήσουν την αμυντική του ικανότητα ενώ για περισσότερη ασφάλεια λείαναν τα τείχη, προκειμένου να αποτρέψουν οποιαδήποτε μελλοντική απόπειρα επιδρομών να αναρριχηθούν.

Η εξαιρετική του θέση πρόσφερε πρόσθετα στρατηγικά πλεονεκτήματα στους υπερασπιστές της πόλης καθώς το καθιστούσε εύκολα υπερασπίσιμο από την ξηρά ενώ η καθαρή οπτική πρόσβαση προς τις γύρω ακτές και την ανοιχτή θάλασσα, το έκανε σχεδόν απροσπλάστο. .

Δύο μεγάλοι προμαχώνες υψώνονται δεξιά και αριστερά της κεντρικής Πύλης ενώ οι δύο μεγάλοι Πύργοι, ο Πύργος της Ξηράς και ο Πύργος της Θάλασσας χτίστηκαν πάνω στις δύο κορυφές, που έδωσαν στην πόλη το βυζαντινό της όνομα, Πόλη των Κορυφών. Αργότερα το όνομα αυτό επικράτησε για ολόκληρο το νησί, Corfu.

Στο εσωτερικό του Παλαιού Φρουρίου της Κέρκυρας διατηρούνται επιβλητικά κτίρια, κατασκευασμένα από τους Βενετούς και τους Εγγλέζους, για την εξυπηρέτηση των στρατιωτικών τους αναγκών: μία ενετική φυλακή (1786), η οποία στη συνέχεια επεκτάθηκε από τους Άγγλους, δύο αγγλικοί στρατώνες (1850) και ένα στρατιωτικό νοσοκομείο, που σήμερα φιλοξενεί το μουσικό σχολείο. Θα πρέπει οπωσδήποτε να επισκεφτεί κάποιος τη δωρική εκκλησία του Αγίου Γεωργίου (1840) καθώς και την αξιόλογη βυζαντινή συλλογή με εικόνες και μωσαϊκά.

Στα βόρεια της βενετσιάνικης ακρόπολης υπάρχει το Μαντράκι, ένα μικρό λιμανάκι ενώ η τάφρος που περιβάλλει το Παλαιό Φρούριο αποτελεί σήμερα ασφαλές αραξοβόλι για τα ψαροκάικα.

2.2.3 ΝΕΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Το Νέο Φρούριο της Κέρκυρας (Fortezza Nuova), που δεσπόζει στο λόφο του Αγίου Μάρκου, χτίστηκε από τους Βενετσιάνους το 16ο αιώνα, όταν έγινε επιτακτική η ανάγκη προστασίας της πόλης, την ασφάλεια της οποίας δεν μπορούσε πλέον να εξασφαλίσει το Παλιό Φρούριο.

Η οικοδόμηση του ξεκίνησε το 1576 και δεν ολοκληρώθηκε παρά το 1645, μολονότι γνώρισε αρκετές ανακατασκευές και επεκτάσεις από τότε. Είναι χτισμένο σε δύο επίπεδα προκειμένου να ανταποκρίνεται στο διπλό του ρόλο: την προστασία του λιμανιού και τον έλεγχο της ενδοχώρας.²⁵

Σύμφωνα με την ιστορία ο Βενετσιάνος αρχιτέκτονας Francisco Vitelli προκειμένου να βρει τα οικοδομικά υλικά που απαιτούνταν χρειάστηκε να κατεδαφίσει περισσότερα από 2.000 οικήματα, στην πλειοψηφία τους κατοικίες και εκκλησίες. Ωστόσο ανάμεσα στις καταστροφές συγκαταλέγεται και μια από τις ομορφότερες Πύλες της πόλης, η Porta Reale.

Το Φρούριο δέχτηκε πολλά πλήγματα κατά τη διάρκεια των αιώνων. Οι ίδιοι οι Κερκυραίοι αναγκάστηκαν να καταστρέψουν μεγάλο τμήμα τους, όπως και τα περισσότερα τείχη, που το ένωναν με το Παλιό Φρούριο, και τα οποία περιέβαλλαν την πόλη, μετά από απαίτηση των Μεγάλων Δυνάμεων, τις παραμονές της ένωσης των Επτανήσων με την Ελλάδα το 1864. Ωστόσο διατηρούνται μέχρι σήμερα, χωρίς να είναι προσβάσιμες στο κοινό, οι σήραγγες που το ένωναν με το Παλιό Φρούρο.

Το Νέο Φρούριο δέχτηκε σφοδρές επιθέσεις και κατά τη διάρκεια των βομβαρδισμών την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Πρόκειται για ένα στιβαρό αυστηρό οικοδόμημα, το οποίο στέκεται επιβλητικό πάνω από το Παλιό Λιμάνι, απ' όπου έχει και πρόσβαση, και προσφέρει μια μοναδική πανοραμική θέα της πόλης και της ανοιχτής θάλασσας.

²⁵ Κερκυραϊκός Οργανισμός Τουρισμού (2005): Μελέτη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Κέρκυρα

Η Πύλη του είναι διακοσμημένη με έναν υπέροχο ανάγλυφο Λέοντα του Αγίου Μάρκου, το έμβλημα που θα δένει αιώνια το Φρούριο με τη Βενετία.

Τα σημάδια τους άφησαν και οι Εγγλέζοι: δύο αγγλικοί στρατώνες, ο ένας δίπλα στην Πύλη και ο άλλος στο δεύτερο επίπεδο ενώ υπάρχει και ένας ναός, πιθανότατα του 17ου αιώνα, η Παναγία η Σπηλαιώτισσα.

Σήμερα εκτός από εγκαταστάσεις του Πολεμικού Ναυτικού το Νέο Φρούριο φιλοξενεί εκθέσεις φωτογραφίας, ζωγραφικής κ.α. ενώ στους χώρους του βρίσκουν στέγη μουσικές συναυλίες αλλά και άλλες καλλιτεχνικές δραστηριότητες²⁶.

2.2.4 KAZINO

Σε μια από τις πιο όμορφες τοποθεσίες της Κέρκυρας, στο κοσμοπολίτικο Κανόνι, με μοναδική θέα στο νησάκι της Βλαχέρνας και στο Ποντικονήσι το Καζίνο της Κέρκυρας περιμένει τους τολμηρούς παίκτες αλλά και τους απλούς επισκέπτες για να τους αποκαλύψει τα μυστικά του.

Το Καζίνο της Κέρκυρας φιλοξενείται σήμερα στους χώρους του ξενοδοχείου Corfu Holiday Palace αλλά μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80 υποδεχόταν με αρχοντιά τους παίκτες του στο Αχίλλειο, στο ανάκτορο της αυτοκράτειρας της Αυστροουγγαρίας Ελισάβετ, της θρυλικής πριγκίπισσας Σίσι.

Η μεταφορά θεωρήθηκε επιβεβλημένη καθώς το μεγαλόπρεπο ανάκτορο ανακαινίστηκε προκειμένου να φιλοξενήσει την Ευρωπαϊκή Σύνοδο τον Ιούνιο του '94, όταν η Ελλάδα ασκούσε την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο Καζίνο της Κέρκυρας οι μπίλιες στις ρουλέτες γυρίζουν από το 1962, καθώς είναι το πρώτο κρατικό Καζίνο που λειτούργησε μεταπολεμικά στην Ελλάδα. Τα άλλα δύο είναι το Καζίνο της Πάρνηθας και το Καζίνο της Ρόδου. Αρχικά ήταν γερμανικών συμφερόντων καθώς η ελληνική Κυβέρνηση

²⁶ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

το είχε μισθώσει με 20ετή σύμβαση, γεγονός που ωφέλησε και τον ιστορικό χώρο που επελέγη, καθώς οι Γερμανοί διαχειριστές του φρόντισαν να ανακαινίσουν κτιριακά το ανάκτορο του Αχιλλείου αλλά και να ανακαλύψουν και να ξαναγοράσουν πολλά από τα έργα τέχνης που το κοσμούσαν και είχαν κατά καιρούς πωληθεί.²⁷

Οι λάτρες των τυχερών παιχνιδιών, τόσο των παραδοσιακών επιτραπέζιων όσο και των slot machines, τα περίφημα «φρουτάκια», μπορούν να επισκεφθούν το Καζίνο της Κέρκυρας καθημερινά από τις 7 το απόγευμα έως τις 3 τα ξημερώματα και να απολαύσουν σε μια επιφάνεια συνολικής έκτασης 900 τμ τα αγαπημένα τους παιχνίδια μετά τις 8 μμ: συνολικά λειτουργούν 10 τραπέζια αμερικάνικης ρουλέτας, τέσσερα τραπέζια για μπλακ τζακ, ένα τραπέζι για πόκερ και 50 μηχανές με «φρουτάκια».

Το Καζίνο της Κέρκυρας απέχει μόλις 4 χλμ από την πόλη της Κέρκυρας -θα το προσεγγίσετε μέσω του παραλιακού δρόμου του όρμου της Γαρίτσας από την οδό Ναυσικάς- και 2,5 από το αεροδρόμιο «Ιωάννης Καποδίστριας» ενώ οι επισκέπτες του πρέπει να γνωρίζουν ότι αν θέλουν να παίξουν πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας τους, το οποίο επιβεβαιώνεται με την επίδειξη είτε αστυνομικής ταυτότητας είτε διαβατηρίου.

Από το 2000 τόσο η διαχείριση όσο και τα περιουσιακά στοιχεία του Καζίνο της Κέρκυρας πέρασαν από τον ΕΟΤ στην εταιρία Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα.

2.2.5 ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Το Μουσείο Καποδίστρια, που λειτουργεί από το 1981 και ως Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών βρίσκεται στο χωριό Ευρωπούλοι, στη θέση Κουκουρίτσα και στεγάζεται στην εξοχική κατοικία, που ανήκει στην οικογενειακή περιουσία των Καποδίστρια από την εποχή, που ζούσε ο Ιωάννης Καποδίστριας.

²⁷ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

Αφιερωμένο στον πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδας περιέχει συλλογές, που αποτελούν δωρεές της Μαρίας Δεσύλλα-Καποδίστρια, δήμαρχος Κέρκυρας την περίοδο 1956-1959, και πρώτη Ελληνίδα Δήμαρχος.

Στον εκθεσιακό χώρο εκτίθενται προσωπικά αντικείμενα του Ιωάννη Καποδίστρια, έπιπλα εποχής, οικοσκευές και άλλα κειμήλια που χρησιμοποιήθηκαν από τον Κερκυραίο πολιτικό και την οικογένεια του.

2.2.6 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Κέρκυρας στεγάζει ευρήματα που προέρχονται αποκλειστικά από το νησί της Κέρκυρας και αποκαλύπτεται με αυτά η πολιτισμική παρουσία του διαχρονικά στον αρχαίο κόσμο. Στόχος του μουσείου είναι να φέρει σε επαφή τον επισκέπτη με τον αρχαίο πρόγονό του, μέσω των δημιουργημάτων του.

Επίσης να καταδείξει τη συνέχεια του πολιτισμού στο χώρο του νησιού της Κέρκυρας και να δημιουργήσει τα ερείσματα που θα βοηθήσουν τον καθένα να βιώσει την πολιτισμική του ταυτότητα και να ενστερνιστεί τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητα της διαφύλαξης της.

Το κτήριο του αρχαιολογικού μουσείου, κτισμένο στη δεκαετία του 1960, ακολουθεί τις γραμμές σύλληψης σειράς κτηρίων που οικοδομήθηκαν την ίδια περίοδο για να στεγάσουν αρχαιολογικά μουσεία και συλλογές. Είναι κτισμένο σε δύο ορόφους και διαθέτει προαύλιο-κήπο στο ισόγειο και εξώστη στη νότια και ανατολική πλευρά του στον πρώτο όροφο.

2.2.7 ΤΟ ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

Τα Αχίλλειον κτίστηκε από το 1888 μέχρι το 1891 από τον Ιταλό αρχιτέκτονα Καρντίλο, για λογαριασμό της αυτοκράτειρας της Αυστρίας, Ελισσάβητ. Βρίσκεται κοντά στο χωριό Γαστούρι, όπου, παλιά, βρισκόταν το αρχοντικό του φιλόσοφου Πέτρου Αρμένη Βραΐλα. Το αρχιτεκτονικό στυλ που βασικά ακολουθεί είναι αυτό της Πομπηίας, υπάρχουν όμως στοιχεία Ιωνικού, Ρωμαϊκού και Αιολικού Ρυθμού. Το ανάκτορο ονομάστηκε Αχίλλειον προς τιμήν του Αχιλλέα, που η αυτοκράτειρα θαύμαζε πολύ. Μετά το θάνατό της το

1898 το ανάκτορο δεν κατοικήθηκε για εννέα χρόνια, μέχρι που, το 1907, αγοράστηκε από τον αυτοκράτορα της Γερμανίας Γουλιέλμο τον Β'. Ο Κάιζερ έκανε μεγάλες αλλαγές και εσωτερικά και εξωτερικά: αφαίρεσε τα δύο αγάλματα του Αχιλλέα, έχτισε ένα κτήριο που το ονόμασε «Ο Οίκος των Ιπποτών» και που στέγαζε την φρουρά του, και ξανασχεδίασε τους κήπους.

Κατά τη διάρκεια των παγκοσμίων πολέμων, το ανάκτορο στέγαζε ένα νοσοκομείο και το στρατηγείο. Μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο το παλάτι περιήλθε στο Δημόσιο. Στο εσωτερικό του, μπορούμε να θαυμάσουμε πίνακες από Ιταλούς και Αυστριακούς ζωγράφους, αλλά οι πιο εντυπωσιακοί είναι οι πίνακες του Άγγελου Γιαλίνα, ενός Κερκυραίου ζωγράφου. Η πιο αξιοσημείωτη τοιχογραφία είναι μία νωπογραφία στην Αίθουσα Υποδοχής: δείχνει τον Αχιλλέα να σέρνει με το άρμα του το νεκρό σώμα του Έκτορα μπροστά στα τείχη της Τροίας. Στα δωμάτια μπορούμε να θαυμάσουμε τα προσωπικά αντικείμενα της Ελισσάβετ και του Γουλιέλμου, έπιπλα, κοσμήματα κλπ. Υπάρχουν επίσης εκτεθειμένα και αγάλματα που παριστάνουν ήρωες από την αρχαία Ελληνική Ιστορία και Μυθολογία, όπως και προσωπογραφίες και κεραμικά. Η διακόσμηση του καθολικού ναΐσκου που βρίσκεται στο ανάκτορο είναι εντυπωσιακής ομορφιάς. Διασκορπισμένα ανάμεσα στα στους όμορφα διακοσμημένους κήπους και τα συντριβάνια βρίσκονται τα ωραία αγάλματα των Εννέα Μουσών και αρχαιοελλήνων φιλοσόφων, όπως και ένα μεγάλο άγαλμα του Αχιλλέα, έργο του Γερμανού γλύπτη Γκετς το 1909, παραγγελία του ίδιου του Γουλιέλμου. Το πιο εντυπωσιακό απ' όλα είναι το άγαλμα του «Αχιλλέως θνήσκοντος», έργο του Γερμανού γλύπτη Έρνεστ Γκούσταβ Χέρτερ. Σε ένα άλλο κτήριο στο Αχίλλειον στεγάζονταν οι αμαξηλάτες, οι άμαξες και τα άλογα²⁸.

²⁸ Κερκυραϊκός Οργανισμός Τουρισμού (2005): Μελέτη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Κέρκυρα

2.2.8 ΤΟ ΚΑΝΟΝΙ

Το Κανόνι, γνωστό πια σε όλο τον κόσμο, βρίσκεται νότια από την χερσόνησο της Παλαιόπολης. Ονομάστηκε έτσι ύστερα από την τοποθέτηση εκεί συστοιχίας πυροβολικού από τους Γάλλους το 1798. Ένα από τα κανόνια της πυροβολαρχίας βρίσκεται επιτόπου, στο τουριστικό περίπτερο. Μπροστά από το Κανόνι βρίσκεται η Ιερά Μονή Βλαχερνών, που χτίστηκε τον 17ο αιώνα και που ενώνεται με τη στεριά μέσω μιας τσιμεντένιας αποβάθρας. Από εδώ μπορεί κανείς να επισκεφθεί το Ποντικονήσι. Σύμφωνα με τον Μύθο, το Ποντικονήσι είναι το καράβι με το οποίο οι Φαίακες μετέφεραν τον Οδυσσέα στην Ιθάκη και που, με το γυρισμό του, απολιθώθηκε!

Σύμφωνα με άλλο μύθο, είναι ο βράχος που πάνω του εξώκειλε ο Οδυσσέας εξαιτίας της καταιγίδας, και τον βρήκε η Ναυσικά. Πάνω στο Ποντικονήσι βρίσκεται ο Βυζαντινός Ναός του Παντοκράτορα.. Η εντυπωσιακά γραφική θέα από το Κανόνι ενέπνευσε τον Γερμανό ζωγράφο Μπέκλιν να ζωγραφίσει τον πίνακα «Το νησί των Νεκρών». Αυτή η τοποθεσία είναι από τις πιο γοητευτικές στην Κέρκυρα και ήταν ανέκαθεν ο αγαπημένος περίπατος των Κερκυραίων²⁹.

2.2.9 ΤΟ ΜΟΝ ΡΕΠΟ

Το Μον Ρεπό βρίσκεται εκεί που ήταν η αρχαία πόλη, 3 χιλιόμετρα νότια της πρωτεύουσας του νησιού. Χτίστηκε το 1831 μέσα σε ένα πολύ μεγάλο κτήμα. Αρχικά ήταν η θερινή κατοικία του Άγγλου Αρμοστή Φ. Άνταμ. Αργότερα έγινε η θερινή κατοικία της ελληνικής βασιλικής οικογένειας. Στην περιοχή του Μον Ρεπό έχουν γίνει και δύο μεγάλες αρχαιολογικές ανακαλύψεις: Α. Ο ναός του Ασκληπιού (ή του Απόλλωνα – 6ος αιώνας π.Χ.), που ανακαλύφθηκε τυχαία το 1822, όταν οι Άγγλοι έσκαψαν την περιοχή, προσπαθώντας να ανακαλύψουν το λόγο για τον οποίο η πηγή του Καρδακίου είχε χάσει το νερό της. (Αιτία ήταν η κατολίσθηση τμήματος του ναού, που εμπόδιζε τη ροή των υδάτων). Β. Ο βωμός στη θεά Άρτεμη (7ος

²⁹ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

αιώνας π.Χ.). Στο Μον Ρεπό μπορούμε να θαυμάσουμε την ωραία θέα από τον λόφο της Ανάληψης, τα ερείπια της αρχαίας πόλης και την βασιλική της Παλαιόπολης. Η παραλία του Μον Ρεπό είναι όμορφη και προσελκύει πολλούς επισκέπτες του νησιού κάθε καλοκαίρι³⁰.

2.2.10 ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ

Το τοπίο που αντικρίζει ο επισκέπτης συμπληρώνουν τα δύο νησάκια στα αριστερά, το καθένα με ένα μοναστήρι. Το μοναστήρι του πιο κοντινού νησιού, στο οποίο μπορεί να πάει κανείς από το υπερυψωμένο μονοπάτι, είναι αφιερωμένο στην Παναγία των Βλαχερνών και εκείνο που βρίσκεται στο Ποντικονήσι, είναι αφιερωμένο στον Παντοκράτορα. Αφήνουμε το Κανόνι και επιστέφουμε στην Κέρκυρα, περνώντας από μια περιοχή με τουριστικές εγκαταστάσεις, ένα από τα πιο πολυσύχναστα μέρη του νησιού το καλοκαίρι, που βρίσκεται πολύ κοντά στο αεροδρόμιο. Ακολουθούμε τη διακλάδωση δεξιά, η οποία κατευθύνεται στην κορυφή του λόφου της Ανάληψης. Το μεγαλύτερο μέρος της κορυφής του λόφου, όπου βρισκόταν η ακρόπολη της αρχαίας Κέρκυρας, καταλαμβάνεται από το κτήμα του Μον Ρεπό.

Στο κέντρο του κτήματος ορθώνεται το μέγαρο, που χτίστηκε το 1824 για το Ύπατο αρμοστή Sir Frederic Adam και μετά πέρασε στην κατοχή της ελληνικής βασιλικής οικογένειας. Εκεί γεννήθηκε το 1921, ο Δούκας του Εδιμβούργου. Απέναντι από την είσοδο του Μον Ρεπό, βρίσκονται τα ερείπια του παλαιοχριστιανικού ναού της Αγίας Κέρκυρας ή Βασιλικής της Παλαιοπόλεως που είναι βέβαιο ότι χτίστηκε πριν από το 450 μ.Χ., χρησιμοποιώντας υλικά από τα αρχαία οικοδομήματα και ξαναχτίστηκε πολλές φορές από τότε κάθε φορά που καταστρεφόταν από επιδρομείς. Την πιο πρόσφατη καταστροφή προκάλεσε ο βομβαρδισμός του 1940.

³⁰ Πατσουράτης Βασίλειος (2004): Η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (Ι.Τ.Ε.Π.) Εκδοτική Παραγωγή Επτάλοφος

Τμήματα του ψηφιδωτού δαπέδου και μερικά άλλα ευρήματα από το ναό, βρίσκονται στο Βυζαντινό Μουσείο. Τα περισσότερα υπολείμματα της αρχαίας Κέρκυρας βρίσκονται μέσα στον πυκνοφυτεμένο χώρο του Μον Ρεπό. Στα ερείπια αυτά περιλαμβάνεται και ο μεγαλύτερος ναός της πόλης, ένα δωρικό οικοδόμημα που ανακατασκευάστηκε τον 4^ο αιώνα π.Χ. και ήταν ίσως αφιερωμένο στην Ήρα. Το ναό αυτό αναφέρει ο Θουκυδίδης. Αν συνεχίσουμε να ανεβαίνουμε προς την κορυφή του λόφου, μπορούμε να επισκεφτούμε το Ναό του Καρδακίου, ένα ακόμα δωρικό οικοδόμημα του οποίου όμως ελάχιστα τμήματα έχουν διασωθεί. Ο ναός ήταν αφιερωμένος ίσως στον Απόλλωνα και ανακαλύφθηκε τυχαία το 1822 από Βρετανούς στρατιώτες που έσκαβαν για να ανακαλύψουν νερό, γιατί η πηγή του Καρδακίου, που τροφοδοτούσε τα περισσότερα περαστικά πλοία, είχε ξαφνικά στερέψει. Η ανατολική πλευρά του ναού είχε πέσει στην θάλασσα.

Η θέα από την κορυφή του λόφου είναι μαγευτική και μπορεί επίσης να δει κανείς μεγάλο μέρος του κτήματος του Μον Ρεπό καθώς και το λιμανάκι του. Επιστέφοντας, κατεβαίνουμε και καταλήγουμε στο νοτιότερο άκρο του όρμου της Γαρίτσας.

2.2.11 ΉΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Η παράδοση της Κέρκυρας, τα ήθη και τα έθιμα της, διακρίνονται από πολύ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε σχέση με την παράδοση της υπόλοιπης χώρας καθώς, λόγω της ιστορίας της, αποτελεί ένα αρμονικό πάντρεμα της Ελληνικής πολιτιστικής παράδοσης με τη Δυτικοευρωπαϊκή κουλτούρα. Οι Κερκυραίοι, με το ανεπτυγμένο τους πολιτιστικό πνεύμα και την έντονη αγάπη τους για τη γιορτή και το γλέντι, φροντίζουν να κρατούν ζωντανές τις παραδόσεις του τόπου τους, συμμετέχοντας ενεργά στις εκδηλώσεις.

2.2.11.1 ΠΑΣΧΑ

Το Πάσχα γιορτάζεται με μεγάλη λαμπρότητα στο νησί και αποτελεί μία ξεχωριστή εμπειρία για τους παρευρισκόμενους. Στη μεγάλη αυτή γιορτή συνυπάρχουν αρμονικά οι ορθόδοξοι με τους καθολικούς με επιδράσεις από

τη βενετσιάνικη και την ειδωλολατρική παράδοση. Χαρακτηριστικές είναι οι λιτανείες με τη συνοδεία των φιλαρμονικών και η πολυφωνική εκκλησιαστική μουσική με καταγωγή από την Κρήτη. Η τελευταία ονομάζεται «Κρητικό Μέλος» και αποτελεί μία ιδιότυπη τετραφωνία που γεμίζει την ατμόσφαιρα πάνω από τους ναούς και μέσα στα καντούνια.

Τη Μεγάλη Πέμπτη στην Καθολική Μητρόπολη της πλατείας Δημαρχείου, πριν την ανάγνωση των Δώδεκα Ευαγγελίων ανάβουν 12 κεριά τα οποία σβήνουν ένα-ένα με το πέρας της ανάγνωσης κάθε Ευαγγελίου. Στα χωριά, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας, οι γυναίκες πλέκουν ένα γαϊτανάκι από άσπρο βαμβακερό ύφασμα, το οποίο φοράνε μετά στο χέρι των μωρών τους για φυλαχτό.

Τη Μεγάλη Παρασκευή, η περιφορά των επιταφίων ξεκινάει από νωρίς το απόγευμα για να πυκνώσουν και σχεδόν να διασταυρωθούν αργότερα στο ιστορικό κέντρο. Τους επιτάφιους ακολουθούν οι φιλαρμονικές, οι χορωδίες και πλήθη πιστών με κεριά στα χέρια. Στα Μουράγια, στην πορεία που θα ακολουθήσει ο Επιτάφιος της Μητροπόλεως, τοποθετούνται αναμμένα κεριά σε κανονικά διαστήματα ώστε να σχηματίζουν μια μακριά και ευθεία γραμμή. Στις καμάρες του Λιστόν τοποθετούνται αυτή την ημέρα μοβ λάμπες κάνοντας την ατμόσφαιρα ακόμη πιο πένθιμη.

Το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου, μετά την Πρώτη Ανάσταση, οι Κερκυραίοι πετούν από τα στολισμένα παράθυρα τους εκατοντάδες πήλινες στάμνες (μπότηδες), γεμάτες με νερό, ώστε με τον εκκωφαντικό ήχο που κάνουν με το σπάσιμο τους να διώξουν το κακό όπως λέει η θολή μεσαιωνική παράδοση. Άλλοι λένε πως η κίνηση αυτή συμβολίζει τη χαρά της Παναγίας και της Μαρίας της Μαγδαληνής για την Ανάσταση του Χριστού. Ένα κομμάτι από τους σπασμένους μπότηδες στο σπίτι θεωρείται γούρι.

Η τελετή πριν την Ανάσταση γίνεται στην Πλατεία Σπιανάδα. Ξεκινάει με τη λειτουργία της Καθολικής Εκκλησίας και ακολουθεί η λειτουργία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Με τις πρώτες καμπάνες ξεκινάει μια εντυπωσιακή γιορτή που περιλαμβάνει χιλιάδες πυροτεχνήματα, τυμπανοκρουσίες, ορχηστρική μουσική και τραγούδι. Με το τέλος της Ανάστασης οι μπάντες ξεχύνονται στους δρόμους της πόλης παίζοντας εύθυμα εμβατήρια με τη συνοδεία του πλήθους. Το γλέντι συνεχίζεται μέχρι το πρωί με μπόλικο κρασί, τραγούδι και τα πρώτα εδέσματα που παραδοσιακά σπάζουν τη νηστεία της

Σαρακοστής: τσιλίχουρδα (μαγειρίτσα), κολομπίνες (χριστόψωμα βενετσιάνικης προέλευσης) και φυσικά κόκκινα αυγά. Το πρωί της Κυριακής του Πάσχα γίνεται η περιφορά της Ανάστασης στο κέντρο της πόλης, πάντα με τη συνοδεία των Φιλαρμονικών και των χορωδιών. Σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ελλάδα, το σούβλισμα του αρνιού δεν αποτελούσε μέρος της παράδοσης της Κέρκυρας γι' αυτή τη μέρα μέχρι τα τελευταία χρόνια. Αντί αυτού τρώγανε κρεατόσουπα με αυγολέμονο και κρατούσαν τον οβελία για τη Δεύτερη μέρα του Πάσχα. Σε κάποια χωριά παραμένει ακόμα έτσι. Ένα ακόμα έθιμο που εκλείπει με τον καιρό, είναι τα κάλαντα της Αναστάσεως που τραγουδούσαν οι νέοι κατά το σούρουπο πηγαίνοντας από σπίτι σε σπίτι.

2.2.11.2 ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Πολύ σημαντική θέση στην Κερκυραϊκή παράδοση κατέχει το Κερκυραϊκό Καρναβάλι, με ιστορία 450 χρόνων και ιδιαιτερότητες που κρατάνε στοιχεία από την αρχαία Διονυσιακή λατρεία φανερώνοντας παράλληλα την πολύ έντονη επίδραση που δέχτηκαν από το Βενετσιάνικο αποκριάτικο πνεύμα.

Η μεγάλη αυτή γιορτή ξεκινάει την Κυριακή του Ασώτου με τη δοκιμαστική παρέλαση του Καρνάβαλου στην οποία γίνεται ο έλεγχος των αρμάτων και η πόλη μπαίνει στο πνεύμα των ημερών. Η προετοιμασία για τα άρματα ξεκινάει ένα χρόνο πριν αλλά οι καρναβαλιστές φροντίζουν να κρατούν μυστικές τις ιδέες μέχρι την πρώτη εμφάνιση των αρμάτων στην πόλη. Ο βασιλιάς Σιορ-Καρνάβαλος είναι αυτός που κουβαλάει όλες τις αμαρτίες της εξουσίας και θεωρείται υπεύθυνος για ό,τι κακό έχει συμβεί στον τόπο μέσα στη χρονιά. Στην κεντρική παρέλαση, που γίνεται την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, καταδικάζεται, διαβάζεται η διαθήκη του και καίγεται ώστε να ξεκινήσει το μεγάλο γλέντι.³¹

Ένα ιδιαίτερο έθιμο που αναβιώνει την Τσικνοπέμπτη είναι τα Κορφιάτικα Πετεγολέτσια ή πετεγόλια ή κουτσομπολιά. Πρόκειται για ένα είδος

³¹ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

θεάτρου δρόμου που μοιάζει με την Commedia Dell' Arte και εκτυλίσσεται στην κεντρική αγορά της παλιάς πόλης στην Πίνια. Ερασιτέχνες ηθοποιοί, με σατιρικά δεκαπεντασύλλαβα σε κορφιάτικη διάλεκτο, μιμούνται τις κυράδες που βγαίνουν στα παράθυρα και κουτσομπολεύανε τη γειτονιά ή άλλους παραδοσιακούς τύπους παλιών Κερκυραίων. Οι παραστάσεις ολοκληρώνονται με καντάδες και μαντολινάτες.

Στο χορό των παπάδων, που διεξάγεται την Κυριακή της Τυροφάγου, ο παπάς ανοίγει το χορό και ακολουθούν όλοι οι άντρες σύμφωνα με τη θέση τους στο χωριό και την ηλικία τους, επαναλαμβάνοντας τους στίχους του πρωτοχορευτή. Τα μουσικά όργανα μένουν σιωπηλά μέχρι την ώρα που καταφτάνουν οι γερόντισσες χορεύοντας τον Κερκυραϊκό.

Ο Ιερός Γάμος ή αλλιώς καρναβαλίστικος γάμος αναβιώνει σε μερικά χωριά το πρωί της Κυριακής της Τυροφάγου. Οι άνδρες του χωριού μαζεύονται σε ένα σπίτι και ντύνουν το γαμπρό. Οι γυναίκες στολίζουν σε άλλο σπίτι τη νύφη, η οποία είναι επίσης άντρας. Κατά τη διάρκεια της τελετής του γάμου ένας δαίμονας με τη μορφή σάτυρου προσπαθεί να χαλάσει το μυστήριο ενώ οι υπόλοιποι χωριανοί αισχρολογούν ακατάπαυστα πειράζοντας ο ένας τον άλλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΝΗΣΟ ΚΕΡΚΥΡΑ

3.1 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τον 18^ο και κυρίως τον 19^ο αιώνα, αρκετοί περιηγητές αναφέρονται στην Κέρκυρα. Τα καράβια που ταξίδευαν από τη Βενετία προς Ανατολή, είχαν ως πρώτο σταθμό την Κέρκυρα. Η Κέρκυρα όταν βρέθηκε υπό την Αγγλική κυριαρχία, καθιερώθηκε για τους Άγγλους ευγενείς, το αγαπημένο τους τουριστικό θέρετρο και συνήθως επισκέπτονταν τη Θεσπρωτία για κυνήγι αγριογούρουνου. Ο Άγγλος συγγραφέας και ποιητής Oscar Wilde γοητευμένος από το νησί αφιέρωσε το ποίημά του "Santi Deka" δηλαδή Άγιοι Δέκα.

Η Κέρκυρα γίνεται πόλος έλξης για μεγάλες προσωπικότητες, όπου κατασκευάζουν τις θερινές τους επαύλεις. Το 1831 κτίστηκε το ανάκτορο Mon Repos (στα ελληνικά σημαίνει «η ανάπαυσή μου») επί αρμοστείας Adams ως θερινή διαμονή των Αρμοστών. Ο ζωγράφος Edward Lear από το 1848 μέχρι το 1877 έκανε την Κέρκυρα μισομόνιμη διαμονή του. Ζωγράφησε αρκετά τοπία του νησιού και χάρη στον χρωστήρα του έγινε τότε σ' όλη την Αγγλία γνωστή η Κέρκυρα. Στο ημερολόγιο του γράφει « νομίζω ότι δεν υπάρχει άλλο ωραιότερο μέρος στον κόσμο (στην γη) από τούτο εδώ» εννοώντας την Κέρκυρα.

Το 1890 η αυτοκράτειρα της Αυστρίας Ελισάβετ κατόπιν επιθυμίας της κτίζει στην περιοχή Γαστουρίου το θερινό της ανάκτορο και το ονομάζει Αχίλλειον. Με τη δολοφονία της Ελισάβετ το Αχίλλειον χρησιμοποιείται από τον αυτοκράτορα της Γερμανίας Κάιζερ ως θέρετρο από το 1908 έως 1914. Το 1912 ο Κάιζερ προσκαλεί τον διάσημο Γερμανό αρχαιολόγο Doerpfeld σε συνεννόηση με την Ελληνική Κυβέρνηση και αναλαμβάνει τις ανασκαφές στην πόλη. Με τα εκπληκτικά ευρήματά του, προσελκύει αρχαιολόγους επιστήμονες απ' όλο τον κόσμο. Το 1893 ο διεθνούς φήμης τουριστικός οδηγός του Baedeker K. περιγράφει την Κέρκυρα ως ένα όμορφο και

καταπράσινο νησί. Αναφέρεται στην πόλη της Κέρκυρας με τα αξιοθέατα και ότι λειτουργούν στην πλατεία Εσπιανάδα τα ξενοδοχεία Άγιος Γεώργιος και το Μπέλλα Βενέτσια που παρέχουν υψηλές υπηρεσίες. Αναφέρει και τους ξενώνες οικονομικότερης κατηγορίας η Ανατολή, η Πάτρα, η Κωνσταντινούπολη και η Αλεξάνδρεια.

3.2 ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Να επέλθει και να επικρατήσει το συγκεκριμένο πρόσωπο του τουρισμού, διήλθε μέσω κάποιων σταδίων που έλαβαν χώρα σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους. Τα στάδια αυτά έχουν συνδεθεί με την έννοια του «κύκλου ζωής του τουριστικού προϊόντος». Ως προϊόν θεωρείται η περιοχή που αρχίζει με την ανακάλυψη αναπτύσσεται, ωριμάζει και καταλήγει, είτε στην παρακμή, είτε στην ανανέωση. Έτσι διαμορφώθηκαν τρία στάδια τουριστικής ανάπτυξης στο Ν. Κέρκυρας.

Το στάδιο εισαγωγής - ανακάλυψης που οριοθετείται από αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι τη δεκαετία του '60.³²

Το στάδιο ανάπτυξης από τη δεκαετία του '70 μέχρι την δεκαετία του '90. Το στάδιο ωρίμανσης που οριοθετείται στα τέλη του 20ού αιώνα.

A) ΣΤΑΔΙΟ «ΑΝΑΚΑΛΥΨΗΣ» ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

Λόγω της γεωγραφικής της θέσης, του ιστορικού παρελθόντος, του φυσικού κάλλους και της πολιτιστικής της κληρονομιάς, η Κέρκυρα απετέλεσε από τις αρχές του αιώνα έναν από τους κυριότερους πόλους έλξης περιηγητών, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και ευρύτερα στο μεσογειακό χώρο.

³² «Ε. Οικονομίδου» (2003), «Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», ΕΟΤ.

Στο στάδιο αυτό, τα εναρκτήρια τουριστικά βήματα πραγματοποιήσαν κατά το πλείστον Βρετανοί περιηγητές, υψηλού οικονομικού και κοινωνικού επιπέδου.

Στις αρχές του 20ού αιώνα αρκετοί περιηγητές αναφέρονται στα πολυτελή ξενοδοχεία Bella Venezia και ο Άγιος Γεώργιος που παρέχουν υψηλές υπηρεσίες και το προσωπικό του είναι πολύ ευγενικό και φιλόξενο. Το Σεπτέμβριο του 1943 το ξενοδοχείο Bella Venezia καταστράφηκε από τον βομβαρδισμό των Γερμανών. Οι τουρίστες - περιηγητές ταξιδεύουν για διαφορετικούς λόγους ατομικά ή σε μικρές ομάδες χωρίς ιδιαίτερη οργάνωση και προγραμματισμό. Δεκάδες περιηγητές, μέσω των κειμένων τους, αναφέρονται στην Κέρκυρα. Τόσο για την ομορφιά της, όσο και για το φιλόξενο κόσμο της.

Την ίδια περίοδο ο Κωνσταντίνος Ασπιώτης, ιδιοκτήτης του γνωστού εργοστασίου τυπογραφίας «ΕΛΚΑ ΑΣΠΙΩΤΗ», φιλοξενεί στη "Βίλλα Ρόζα" βασιλείς, πρίγκιπες και μεγάλες προσωπικότητες από την Ευρώπη. Το 1930 υδροπλάνα της AIR FRANCE και της IMPERIAL AIRWAYS έφεραν τους πρώτους ταξιδιώτες αεροπορικώς και κατέλυαν στα γνωστά ξενοδοχεία Bella Venezia και Άγιος Γεώργιος. Το 1935 φθάνουν μία φορά την εβδομάδα τα γερμανικά υπερωκεάνια (τα караβάνια) με περιηγητές από όλο τον κόσμο. Από το 1935 έως το 1939 οι αδερφοί Lawrence και Gerald Durrell διαμένουν στην Κέρκυρα και ο καθένας με τον τρόπο του έγιναν πρεσβευτές της Κέρκυρας.

Το 1936 στις τότε τουριστικές περιοχές, καθορίστηκαν οι πρώτες «ζώνες εμφάνισης» η Αθήνα, η Ολυμπία, η Κέρκυρα, η Κηφισιά και ακολούθησαν το 1937 η Θεσσαλονίκη και η Μύκονος. Το 1938 λειτουργεί η υπηρεσία της Τουριστικής Αστυνομίας και οι αστυφύλακες ήταν γλωσσομαθείς και επέβλεπαν την αποβίβαση και επιβίβαση των περιηγητών στα ταξί και τις άμαξες. Νεότερος τουριστικός οδηγός για την Κέρκυρα το 1950 αναφέρει τρεις κατηγορίες ξενοδοχείων:

I) Ξενοδοχεία Πόλεως : Β' τάξεως: «Νέον Ξενοδοχείον Τραπέζης Αθηνών», «Ελβετίας στην Κάτω πλατεία», «Σπλέντιτ» έναντι του δημαρχείου Δ' τάξεως: «Νέα Υόρκη» στην Παραλία, «Μητρόπολις» πλατεία Μητροπόλεως, «Κωνσταντινουπόλεως» στην Παραλία.

II) Εξοχικά ξενοδοχεία: «Τουριστικόν Περίπτερον» στην Παλαιοκαστρίτσα, «Ζέφυρος» Παλαιοκαστρίτσα, «Κάνταρος» στο Ύψος, «Κώστας» στο Ύψος,

«Αύρα» στις Μπενίτσες, «Οδύσσειον» στην Παραλία Περάματος. ΙΙΙ) Πανδοχεία : Α' τάξεως: «Αχίλλειον» στο Γαστούρι (έναντι ανακτόρου Αχίλλειου), «Παράδεισος» Παντάτικα - Κάβου Λευκίμμης, «Κασσιόπη» στη Κασσιόπη και «Πανδοχείο» στο Σιδάρι.

Το 1952 στην περιοχή της Δασιάς λειτουργεί το Club Mediterranee όπου τοποθετούνται για πρώτη φορά 800 αχυρένιες καλύβες «πολυνησιακού τύπου» και τότε αρχίζει η μαζική μετακίνηση τουριστών για παραθερισμό στην Κέρκυρα. Την ίδια χρονιά χτίζεται το πολυτελές ξενοδοχείο «Corfu Palace» από τον Ελβετό ξενοδόχο Gayet και στο Κανόνι κτίζεται το «Ξενία» από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ), στη σημερινή τοποθεσία του ξενοδοχείου «Hilton». Παράλληλα επεκτείνει το υπάρχον τουριστικό περίπτερο ΞΕΝΙΑ στην Παλαιοκαστρίτσα.

Β) ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΔΕΚΑΕΤΙΑ 70' ΕΩΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 80'

Το στάδιο της «ανακάλυψης» υποδέχεται σε γρήγορο ρυθμό το στάδιο της «ανακάλυψης - έκρηξης». Ο τουρισμός αποτελεί πια έναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, που επηρεάζει με το χρόνο την κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη κάθε τουριστικής περιοχής. Οι κυριότεροι παράγοντες στους οποίους αποδίδεται αυτή η ραγδαία ανάπτυξη είναι :³³

1. Η επέκταση του χρόνου αναψυχής - διακοπών
2. Η οικονομική ευμάρεια
3. Η βελτίωση των μεταφορικών μέσων
4. Η αστικοποίηση και
5. Η τεχνολογική ανάπτυξη

Η Κέρκυρα πλέον καθιερώνεται ως ένα από τα καλύτερα τουριστικά θέρετρα της Μεσογείου.

Το 1960 συνδέεται η Κέρκυρα ακτοπλοϊκώς με το Μπρίντζι της Ιταλίας με τα πλοία ΕΓΝΑΝΤΙΑ και ΑΡΡΙΑ και διευκολύνουν πολύ στην άφιξη τουριστών από την Ευρώπη. Το 1962 λειτουργεί το γραφείο του ΕΟΤ για την

³³ «Ε. Οικονομίδου» (2003), «Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», ΕΟΤ.

εξυπηρέτηση των επισκεπτών και των επιχειρηματιών. Την ίδια χρονιά ο ΕΟΤ μισθώνει για 20 χρόνια μέρος του ανακτόρου του «Αχιλλείου» στο Γερμανό βαρόνο Von Richt Roven για να λειτουργήσει ως καζίνο που είναι το δεύτερο καζίνο της χώρας έπειτα από το καζίνο της Πάρνηθας.

Το 1964 λειτουργεί Σχολή Ξεναγών στην Κέρκυρα διάρκειας 6 μηνών για 30 σπουδαστές ώστε να καλυφθούν άμεσα οι ανάγκες της τοπικής τουριστικής αγοράς. Επαναλειτούργησε το 1967 με σπουδαστές από την Κέρκυρα και την Ήπειρο. Το 1969 ένας περίφημος Καναδός αρχιτέκτονας σχεδιάζει το γήπεδο Γκολφ 18 οπών σε έκταση χιλίων στρεμμάτων στην περιοχή Έρμονες.

Από το 1975 έως το 1993 λειτουργεί στο Παλαιό Φρούριο της Κέρκυρας το ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΦΩΣ.. Ήταν ένα οπτικοακουστικό θέαμα που ξεναγούσε τους θεατές από την Ομηρική περίοδο με τον ερχομό του Οδυσσέα στην Κέρκυρα μέχρι την εποχή του πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας του Ιωάννη Καποδίστρια. Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού το 1980 αναλαμβάνει να κατασκευάσει τη Μαρίνα Γουβιών με δυνατότητα εξυπηρέτησης 500 σκαφών αναψυχής. Όλα τα προαναφερόμενα ήταν για εκείνη την περίοδο μια σοβαρή υποδομή που προσέλκυε τουρίστες υψηλού οικονομικού επιπέδου³⁴.

Γ) ΣΤΑΔΙΟ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ - ΤΕΛΗ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ

Ο τριτογενής τομέας αποτελεί το 59,4% του συνολικού εισοδήματος του Νομού Κέρκυρας. Είναι προφανής η εξάρτηση της οικονομίας από τον τουρισμό. Η τουριστική ανάπτυξη διαχέεται προς όλες τις κατευθύνσεις, είναι γραμμική κατά μήκος των ακτών και έχει προκαλέσει σοβαρά προβλήματα όπως: Άναρχη δόμηση λόγω μη ύπαρξης χωροταξικού σχεδιασμού.³⁵

Υπερπροσφορά τουριστικών καταλυμάτων, τα οποία αριθμούνται σε 130.000 κλίνες περίπου σε όλο τον νομό.

³⁴ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

³⁵ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

3.3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

3.3.1 ΚΑΝΟΝΙ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ

Ένα από τα πιο γνωστά αξιοθέατα της Κέρκυρας και μια τοποθεσία μοναδικής ομορφιάς είναι το Κανόνι. Βρίσκεται στα νότια της πόλης, στην άκρη της ομώνυμης χερσονήσου και είναι διάσημο για την θέα που προσφέρει στους επισκέπτες, μια θέα αλησμόνητη, γεμάτη από όλους τους τόνους του γαλάζιου και του πράσινου, στον ουρανό, την θάλασσα και την φύση της Κέρκυρας. Μπροστά του, το νησάκι με το μοναστήρι της Βλαχέρνας.

3.3.1.1 ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΟΥ

Η εκδρομή αυτή μας φέρνει στο ξακουστό Κανόνι, το Ποντικονήσι και στα ερείπια της αρχαίας Κέρκυρας. Από την πόλη προς τα νότια, αφήνοντας αριστερά μας τις εγκαταστάσεις του Ναυτικού Ομίλου κατηφορίζουμε και παίρνουμε τον παραλιακό δρόμο του όρμου της Γαρίτσας. Προς το τέλος του όρμου αυτού, αφήνουμε δεξιά μας το δρόμο του αεροδρομίου (3 χλμ.) και αριστερά μας το δρόμο από τον οποίο θα επιστέψουμε, και συνεχίζουμε ανηφορίζοντας. Τώρα βρισκόμαστε στην περιοχή της αρχαίας Κέρκυρας. Το τοπίο έχει αλλάξει ριζικά από την αρχαιότητα. Τότε, ο όρμος της Γαρίτσας επεκτεινόταν πολύ πιο δυτικά και κατέληγε σε ένα λιμάνι, το λιμάνι του Αλκίνοου, το ένα από τα δύο της πόλης. Έτσι, η αρχαία πόλη, που ιδρύθηκε τον 8ο αιώνα π.Χ, βρισκόταν σε μια χερσόνησο ανάμεσα σε 2 λιμάνια: το λιμάνι του Αλκίνοου και τον Υλλαϊκό λιμάνι που βρισκόταν στη λιμνοθάλασσα Χαλικιόπουλου, περιοχή στην οποία έχουν γίνει επιχωματώσεις και που αποτελεί τώρα το χώρο του αεροδρομίου. Το λιμάνι του Αλκίνοου είχε μια στενή είσοδο με 2 πύργους. Έχουν βρεθεί υπολείμματα του ανατολικού πύργου. Συνεχίζουμε να ανεβαίνουμε το λόφο.

Η βορινή πλευρά της χερσονήσου προστατευόταν από τείχος που ξεκινούσε από το τέλος του λιμανιού του Αλκίνοου και μέρος αυτού έχει σωθεί κοντά στο σημερινό νεκροταφείο και στο μοναστήρι των Αγίων Θεοδώρων. Ο μόνος λόγος που διασώθηκε αυτό το τμήμα του τείχους, ήταν γιατί εκεί είχε

χτιστεί ένα βυζαντινό παρεκκλήσι. Αποτελείται από έναν πύργο ύψους 6 μέτρων περίπου που οι ντόπιοι τον ονομάζουν Πύργο της Νεραντζίχας. Κοντά στην περιοχή αυτή βρίσκονται και τα ελάχιστα ίχνη του Ναού της Αρτέμιδος, ενός αρχαϊκού οικοδομήματος που κατασκευάστηκε γύρω στα 590 π.Χ, με 17 κίονες στο μήκος και 8 στο πλάτος. Στον αρχαιολογικό αυτό χώρο βρέθηκε το δυτικό αέτωμα (Αρχ. Μουσείο) και ένας τεράστιος βωμός που μας δίνει μια ιδέα για το μέγεθος του αρχικού οικοδομήματος. Ο ναός ανακαλύφθηκε κατά την διάρκεια των οχυρωματικών έργων των Γάλλων το 1812, τα οποία απεκάλυψαν και μέρος του αρχαίου υδραγωγείου³⁶.

3.3.2 ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

3.3.2.1 ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΣΑ

Η περιοχή της Παλαιοκαστρίτσας που απέχει 25 χλμ. από την πόλη, αποτελείται από δύο χερσονήσους και πέντε μικρούς όρμους. Η τοποθεσία της είναι τόσο όμορφη, ώστε η Παλαιοκαστρίτσα ήταν από τα πρώτα μέρη του νησιού που αναπτύχθηκαν τουριστικά. Παρ' όλα τα ξενοδοχεία και τις θερινές κατοικίες που ξεφύτρωσαν, το τοπίο, πάνω από τους όρμους που χωρίζονται από μυτερά απότομα βράχια, εξακολουθεί να είναι μαγευτικό.³⁷ Ο δρόμος κατηφορίζει στριφογυρίζοντας προς τη μεγαλύτερη παραλία. Αριστερά του, μικρά μονοπάτια οδηγούν σε μικρότερες παραλίες, όπου μπορεί να κολυμπήσει κανείς. Εδώ υπάρχει ένα μικρό λιμανάκι, στον κόλπο του Αντύπα, όπου αράζουν ψαρόβαρκες και κότερα που περνούν. Ο περίφημος βυθός της περιοχής συγκεντρώνει πλήθος ψαροντουφεκάδων και δυτών.

Γυρνάμε πίσω, στη στροφή για τους Λάκωνες. Αφήνουμε τον κύριο δρόμο και ανηφορίζουμε απότομα, μέσα από τους ελαιώνες. Οι ελιές της Κέρκυρας, έχουν μέγεθος και πλάτος που σπάνια το συναντάς αλλού στην Ελλάδα, γι' αυτό και ταξιδεύοντας στα περισσότερα μέρη της Κέρκυρας,

³⁶ Δημήτρης Κονιδαρης «Κέρκυρα, από πόλη σε πόλη», εκδόσεις Αρμονία.

³⁷ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

έχεις την εντύπωση ότι διασχίζεις ένα ατελείωτο δάσος. Εδώ, μπορεί να θαυμάσει κανείς τις χτισμένες πεζούλες που ήταν απαραίτητες για να μπορέσει να καλλιεργηθεί η πλαγιά. Οι καλλιεργητές, αφαίρεσαν τις μικρές πέτρες από το έδαφος, δημιουργώντας έτσι ένα μικρό πλάτωμα στο οποίο μπορούσαν να φυτεύουν ελιές και να αναπτυχθούν άλλες καλλιέργειες γύρω από τις ρίζες τους. Συγχρόνως με τις πέτρες που είχαν αφαιρέσει, έχτιζαν τοιχώματα που συγκροτούσαν το χώμα, ώστε να μην παρασύρεται από τις βροχές το χειμώνα. Καθώς συνεχίζουμε να ανεβαίνουμε, ανοίγεται μπροστά μας το θαυμαστό τοπίο της Παλαιοκαστρίτσας με τους όρμους της³⁸.

3.3.2.2 ΛΑΚΩΝΕΣ

Ένα γραφικό χωριό, πάνω στην πλαγιά του βουνού, με μαγευτική θέα προς το νότο είναι οι Λάκωνες (25 χλμ.). Μια από τις τοποθεσίες του μετά το χωριό λέγεται Μπέλλα Βίστα (Ωραία Θέα). Εδώ υπάρχουν γραφικά καφενεία να κάτσει κανείς και να απολαύσει τη θέα.

Για τους θαρραλέους, υπάρχει και ένα απότομο μονοπάτι που κατεβαίνει στην Παλαιοκαστρίτσα. Συνεχίζουμε, περνώντας μέσα από το χωριό, με το γκρεμό αριστερά μας.

3.3.2.3 ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟ

Μετά τους Λάκωνες, με το γκρεμό στα αριστερά μας, αντικρίζουμε για πρώτη φορά το Αγγελόκαστρο, βυζαντινό φρούριο καθισμένο σε μια φαινομενικά απρόσιτη κορυφή. Για να πάμε στο κάστρο, ακολουθούμε το δρόμο μέχρι το χωριό Κρήνη. Στη διακλάδωση του χωριού, συνεχίζουμε αριστερά μέχρι τη βάση του βράχου και μετά ανεβαίνουμε με τα πόδια το απότομο και στενό μονοπάτι.

Η θέα από την κορυφή του κάστρου είναι πανοραμική και φτάνει μέχρι την πόλη της Κέρκυρας. Το Αγγελόκαστρο, ήταν το δυτικότερο φυλάκιο του

³⁸ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

Δεσποτάτου της Ηπείρου, μιας από τις ελληνικές ορθόδοξες ηγεμονίες που επικράτησαν στα δυτικά Βαλκάνια, καθώς εξασθενούσε η κυριαρχία του Βυζαντίου στα χρόνια του Μεσαίωνα (13^{ος} αιώνας). Το κάστρο είναι επίσης γνωστό ως Castle Michel Angelo, διατηρώντας το όνομα του δημιουργού του Μιχαήλ Β' δεσπότη της Ηπείρου.

Το κάστρο βρίσκεται σε βράχο ύψους 160 μ. που βρέχεται από τη θάλασσα και μόνο μια στενή δίοδος το ενώνει με τη στεριά. Στην κορυφή του βρίσκεται το εκκλησάκι των Αρχαγγέλων και στο βορειοδυτικό τείχος του υπάρχει το ιερό της Αγίας Κυριακής μέσα σε σπηλιά. Η θέση του κάστρου ήταν πολύ σημαντική τα πρώτα χρόνια της Ενετοκρατίας μέχρι το τέλος του 16^{ου} αιώνα. Πριν αφήσουμε το κάστρο, στη γωνία της αριστερής πλευράς, κατεβαίνοντας μερικά σκαλοπάτια, υπάρχει ένα κελί ερημίτη και ένα προσκυνητήριο.

3.3.3 ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Φεύγουμε από την πόλη περνώντας το αεροδρόμιο. Η κυκλική αυτή διαδρομή, 32 περίπου χιλιομέτρων προς τα νότια και δυτικά της πόλης της Κέρκυρας, συνδυάζει όμορφες παραλίες και σημεία με πανοραμική θέα. Την περιοχή αυτή, κομμάτι της «Μέσης» του νησιού, μπορούμε να την επισκεφθούμε και από την Παλαιοκαστρίτσα μέσω της κοιλάδας του Ρόπα.

3.3.3.1 ΑΓΙΟΙ ΔΕΚΑ - ΑΗ ΓΟΡΔΗΣ - ΚΥΝΟΠΙΑΣΤΕΣ

Στα 7 χλμ. από την πόλη της Κέρκυρας, στροφή αριστερά για τους Άγιους Δέκα. Ο δρόμος στριφογυρίζει, ανεβαίνοντας μέσα από πυκνούς ελαιώνες ως το όμορφο χωριό που φωλιάζει στο βουνό με το ίδιο όνομα. Από εδώ μπορεί να ανέβει κανείς στο βουνό και να θαυμάσει τη θέα προς όλες τις κατευθύνσεις. Μετά την στροφή για τους Αγίους Δέκα, στροφή δεξιά για τους Κυνοπιάστες, το όμορφο άσπρο χωριό με το παράξενο αυτό όνομα. Τα σπίτια είναι ενδιαφέροντα για την χαρακτηριστική παραδοσιακή Κερκυραϊκή αρχιτεκτονική τους. Στα 10 χλμ. περίπου της διαδρομής μας, προσπερνάμε τη στροφή για τους Καστελάνους δεξιά και στρίβουμε αριστερά για τον Άη

Γόρδη, αφήνοντας τους Σιναράδες, τους οποίους θα δούμε στην επιστροφή. Σύντομα βρισκόμαστε ψηλά, πάνω από την παραλία του Άη Γόρδη, μια από τις πολλές θαυμαστές αμμουδιές για τις οποίες δίκαια φημίζεται η δυτική ακτή της Κέρκυρας. Η τοποθεσία είναι ειδυλλιακή. Η γαλάζια θάλασσα και η χρυσή άμμος αλληλοτονίζονται και σμίγουν με το βαθύ πράσινο του τοπίου και το γκρίζο των βράχων. Ο Άη Γόρδης, είναι ένας οικισμός με πολύ όμορφη αμμουδιά και πεντακάθαρη θάλασσα.

3.3.3.2 ΣΙΝΑΡΑΔΕΣ - ΠΕΛΕΚΑΣ

Οι Σιναράδες είναι ένα μεγάλο αγροτικό χωριό με στενό, στριφογυριστό κεντρικό δρόμο (12,5 χλμ. από την πόλη). Μόλις μπορούμε στο χωριό και πριν φτάσουμε στην κεντρική πλατεία, συναντάμε δεξιά μας ένα ωραίο αρχοντικό που στεγάζει το Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο "Μέσης". Καθώς αφήνουμε το χωριό, στροφή αριστερά για τον επιβλητικό βράχο του Αερόστατου που την εποχή των πειρατών λεγόταν "Βάρδια" γιατί από εκεί μπορούσαν να επιβλέπουν τις δυτικές ακτές του νησιού. Επιστρέφουμε στον κύριο δρόμο και σύντομα βλέπουμε το γραφικό Πέλεκα, κουρνιασμένο στην κορυφή του λόφου του. Ο δρόμος διασχίζει ένα ευχάριστο, ανοιχτό, αγροτικό τοπίο, κάτι σαν συνέχεια της κοιλάδας του Ρόπα. Ο Πέλεκας (12,5 χλμ.) είναι σίγουρα ένα από τα ωραιότερα χωριά του νησιού.

Το γεγονός ότι βρίσκεται κοντά σε τόσο πολλές καλές παραλίες, σημαίνει ότι τώρα διαθέτει αρκετές τουριστικές εγκαταστάσεις, αλλά υπάρχουν ακόμα ήσυχα δρομάκια για να περπατήσει κανείς. Τα σπίτια είναι βαμμένα με μια απίστευτη ποικιλία χρωμάτων. Το δεξί σκέλος της διακλάδωσης μέσα στον Πέλεκα, οδηγεί στην κορυφή του λόφου (270 μ.), πάνω στο χωριό, ένα σημείο του νησιού που κανένας επισκέπτης δεν πρέπει να χάσει. Η δυτική ακτή της Ελλάδας γενικά, έχει υπέροχα ηλιοβασιλέματα αλλά η δυτική ακτή της Κέρκυρας, έχει τα πιο ξακουστά απ' όλα. Κι αυτό είναι το κλασικό σημείο για να τα απολαύσει κανείς, αντικρίζοντας τον ήλιο να βουτάει στα μαβιά νερά του Ιονίου. Το σημείο αυτό έγινε διάσημο από της τακτικές επισκέψεις που έκανε ο Κάιζερ Γουλιέλμος II εδώ για τον ίδιο σκοπό. Γι' αυτό η θέση αυτή ονομάζεται "ο θρόνος του Κάιζερ". Επειδή ο λόφος του Πέλεκα, υψώνεται

πάνω από μια επίπεδη έκταση του νησιού - την πεδιάδα του Ρόπα- μπορεί να δει κανείς μακριά, προς όλες τις κατευθύνσεις και να πάρει μια ιδέα για τη γεωγραφική διάταξη της «Μέσης» (το κεντρικό τμήμα της Κέρκυρας).

3.3.3.3 ΓΛΥΦΑΔΑ - ΚΟΝΤΟΓΙΑΛΟΣ

Ο δρόμος που περνάει μέσα από τον Πέλεκα, διακλαδώνεται. Η αριστερή διακλάδωση, κατεβαίνει σαν φίδι μέσα από τους ελαιώνες, στη Γλυφάδα, μια ακόμα τεράστια αμμουδερή παραλία, με διάφανα ρηχά νερά που τα τελευταία χρόνια εξελίχθηκε σε σημαντικό τουριστικό κέντρο. Νότια της Γλυφάδας η πολυσύχναστη παραλία του Κοντογιαλού που μπορούμε να φτάσουμε από το δρόμο που πηγαίνει στον Πέλεκα.

3.3.3.4 ΕΡΜΩΝΕΣ

Ο δρόμος που κατεβαίνει στη Γλυφάδα, διακλαδώνεται μετά τον Πέλεκα και το δεξί του σκέλος, οδηγεί στους Έρμωνες, άλλη μια ακρογιαλιά με παγωμένα νερά και απόκρημνους βράχους. Στα μέσα αυτού του δρόμου, χωματόδρομος οδηγεί στην απομονωμένη παραλία της Μυρτιώτισσας. Εκεί, υπάρχει ένα μοναστήρι του 14^{ου} αιώνα, αφιερωμένο στην Παναγία. Στους Έρμωνες, υπάρχει μια πηγή με τρεχούμενο νερό και ίσως το πρώτο σημείο συνάντησης του Οδυσσέα με τη Ναυσικά.

3.3.3.5 ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΡΟΠΑ

Επιστρέφουμε στη διασταύρωση κάτω από τον Πέλεκα και συνεχίζουμε, ακολουθώντας την πινακίδα προς την πόλη της Κέρκυρας. Αριστερά μας, συναντάμε το δρόμο που έρχεται από την Παλαιοκαστρίτσα, μέσω της κοιλάδας του Ρόπα, μιας από τις όμορφες και εύφορες περιοχές του νησιού, όπου η αριστοκρατία των περασμένων εποχών είχε τα κτήματά της. Μπορεί κανείς όμως να πάρει το δευτερεύοντα δρόμο κατά μήκος της δυτικής

πλευράς της κοιλάδας και να εξερευνήσει τις μικρές αγροτικές κοινότητες όπως τους Κανακάδες, το Μάρμαρο και τους μεγαλύτερους Γιαννάδες.

Αφού περάσουμε μια γέφυρα, συναντάμε δεξιά μας έναν δευτερεύοντα δρόμο για το Κομπίτσι. Για όσους δεν βιάζονται αυτή είναι μια ευχάριστη παράκαμψη που ξαναβρίσκει τον κύριο δρόμο λίγο πιο κάτω. Μετά από το χωριό Αλεπού, μπαίνουμε στην πόλη της Κέρκυρας.

3.3.4 ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑ

Το βορειοανατολικό τμήμα της Κέρκυρας είναι ίσως το πιο άθικτο από το χρόνο, αλλά και τον τουρισμό που έχει κατακτήσει τα ανατολικά παράλια του νησιού τις τελευταίες δεκαετίες. Η Επίσκεψη, ο Σπαρτίλλας, ο Στρινίλλας, τα Πετάλεια, όλα τα ορεινά χωριά που προστατεύει το όρος του Παντοκράτορα, ογκώδες και επιβλητικό, μοιάζουν με αυτά της ηπειρωτικής Ελλάδας, πνιγμένα όπως είναι μέσα στο πράσινο. Με τα σοβαρά πέτρινα σπίτια τους, τα κοπάδια των κτηνοτρόφων και τις ορεινές εκτάσεις που τα περιβάλλουν, μοιάζουν περισσότερο να ανήκουν ακόμα στα απέναντι άγρια βουνά της Ηπείρου, από τα οποία η Κέρκυρα χωρίστηκε πριν εκατομμύρια χρόνια. Εδώ, η γαλήνη και η φύση κυριαρχούν στη ζωή των κατοίκων, σαν να μην άλλαξε τίποτα από τις εποχές των κατακτητών. Όπως και τότε, οι ασχολίες τους, οι παραδόσεις και τα έθιμα, τους προσδίδουν έναν ήρεμο και γλυκό χαρακτήρα. Ψηλότερα, το μοναστήρι του Παντοκράτορα επιβλέπει με ηρεμία και σοφία όλη την περιοχή γύρω από το βουνό, σαν να καθοδηγεί και αυτό τους κατοίκους του σε μία ζωή βυζαντινής αυστηρότητας.

Χαμηλότερα η εικόνα αλλάζει απότομα. Στα βόρεια παράλια, όπου άνθησε κάποτε η αρχαία Κασσιόπη, μεγάλο λιμάνι των αρχαίων χρόνων που κατέστρεψαν Ρωμαίοι, πειρατές και βόρειοι επιδρομείς, σήμερα ο τουρισμός αναπτύσσεται ταχύτατα, κάνοντάς την ένα σημαντικό παραθαλάσσιο θέρετρο. Η περιοχή έχει μερικές από τις ωραιότερες παραλίες του νησιού καθώς και ομορφιές μοναδικές, που περιμένουν πάντα όποιον τις αναζητήσει, απέναντι από τα βαλκανικά βουνά που διαγράφονται καθαρά στον ορίζοντα. Μνημεία όπως αυτό του ερειπωμένου κάστρου της Κασσιόπης, θα χαράξουν στον

επισκέπτη μνήμες αξέχαστες και εικόνες που μοιάζουν να αναδύονται από τα νερά του Ιονίου³⁹.

3.3.4.1 ΟΡΜΟΣ ΓΟΥΒΙΩΝ

Από την πόλη ακολουθούμε το βόρειο παραλιακό δρόμο "Εθνική Παλαιοκαστρίτσας". Στα 4 χλμ. οι Αλυκές Ποταμού. Εδώ υπάρχει σημαντικός υδροβιότοπος. Το χωριό Ποταμός είναι παραδοσιακό με «βόλτα» (καμάρες). Η περιοχή είναι εύφορη λόγω του ποταμού που το διασχίζει γι' αυτό παλαιότερα ήταν ένα πολύ πλούσιο χωριό. Μετά τις Αλυκές ακολουθεί το Κοντόκαλι και τα Γουβιά στα 8 χλμ., παλιά ψαροχώρια χτισμένα στον όρμο των Γουβιών. Στα δεξιά μας το νησάκι Λαζαρέτο, που ήταν κάποτε το λοιμοκαθατήριο ολόκληρου του νησιού. Ακολουθούμε από απόσταση την παραλία του όρμου των Γουβιών, που έχει ξενοδοχεία, κάμπινγκ, εστιατόρια, εγκαταστάσεις με θαλάσσια σπορ και μαρίνα. Στο σημείο αυτό βρίσκονται τα ερείπια του Βενετικού Ναυστάθμου. Στα Γουβιά υπάρχει μια στροφή προς τα αριστερά για το χωριό Δανίλλια φτιαγμένο στα χνάρια που άφησε η παράδοση.

3.3.4.2 ΔΑΣΙΑ

Στου Τζάβρου (9,5 χλμ.) , στρίβουμε δεξιά για την Κασσιόπη, αφήνοντας το δρόμο της Παλαιοκαστρίτσας. Ο δρόμος προσπερνάει τη μικρή χερσόνησο του Κομμένου στην άκρη της οποίας βρίσκεται το συγκρότημα του Κλαμπ Μεντιτερανέ (ιδιωτικό). Η περιοχή αυτή, που ονομάζεται Δασία, είναι ιδιαίτερα τουριστική. Αριστερά μας, περνάμε το δρόμο που οδηγεί στην Κάτω Κορακιάνα, λίγο πιο μακριά από την ακτή. Εδώ λειτουργεί παράρτημα της Εθνικής Πινακοθήκης. Στεγάζεται σε δύο βοηθητικά κτίρια, το Καστελλίνο και το Καστελλέτο, που αποτελούσαν βοηθητικά κτίρια του ιστορικού

³⁹ Κερκυραϊκός Οργανισμός Τουρισμού (2005): Μελέτη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Κέρκυρα

ξενοδοχειακού συγκροτήματος Καστέλλο στο οποίο είχαν φιλοξενηθεί σημαντικές προσωπικότητες. Τα κτίρια Καστελλίνο και Καστελλέτο ανακαινίστηκαν το 1994.

Φιλοξενούνται σημαντικές περιοδικές εκθέσεις και έργα καλλιτεχνών του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα. Στη συνέχεια του δρόμου συναντάμε την Άνω Κορακιάνα, με τις πολλές ενδιαφέρουσες εκκλησίες.

3.3.4.6 ΥΨΟΣ

Επιστρέφουμε κοντά στην θάλασσα στον Ύψο (14 χλμ), ένα θέρετρο με μεγάλη παραλία. Η περιοχή αυτή είναι ιδιαίτερα δημοφιλής το καλοκαίρι. Μέρος της γοητείας της είναι ο όγκος του βουνού Παντοκράτορα που ορθώνεται στο βάθος, μέσα στους ελαιώνες που καλύπτουν τις χαμηλότερες πλαγιές του.

3.3.4.7 ΣΠΑΡΤΙΛΛΑΣ - ΣΤΡΙΝΙΛΛΑΣ - ΠΕΤΑΛΕΙΑ

Στα 16 χλμ. του κεντρικού δρόμου, στροφή αριστερά για τον Σπαρτίλλα και την Επίσκεψη, χωριά κτισμένα στις πλαγιές του όρους Παντοκράτορα. Η στροφή αυτή είναι η αφετηρία για μια σύντομη αλλά θεαματική διαδρομή. Μας δίνει την ευκαιρία να φτάσουμε στην κορυφή του ψηλότερου βουνού της Κέρκυρας και να θαυμάσουμε τη μεγαλοπρέπεια των βουνών της και την άγρια ομορφιά των ορεινών χωριών της. Μετά από 6 χλμ. μπαίνουμε στο γραφικό χωριό του Σπαρτίλλα, με τα στενά δρομάκια και τα μπαλκόνια πάνω από την απότομη βουνοπλαγιά. Η περιοχή του Σπαρτίλλα είναι η χαμηλότερη του Παντοκράτορα (400 μ.) και έχει πλούσιες πηγές. Λίγο πριν τις Σγουράδες, στροφή δεξιά για τον Στρινίλλα και τον Παντοκράτορα. Από εδώ ο δρόμος ανεβαίνει σαν φίδι, μέσα σε ένα όλο και πιο γυμνό ορεινό τοπίο με θέα προς τα βόρεια και τα δυτικά του νησιού.

Μετά από μια στροφή δεξιά, αντικρίζουμε απότομα το Στρινίλλα, γαντζωμένο στην πλαγιά. Το χωριό αυτό καθώς και το διπλανό χωριό Πετάλεια που ακολουθεί, καταλαμβάνουν ένα μικρό οροπέδιο σε υψόμετρο

700μ. Κάποτε στις περιοχές αυτές καλλιεργούσαν δημητριακά και σταφύλια. Η κτηνοτροφία ήταν επίσης πολύ ανεπτυγμένη και υπήρχαν τεράστια κοπάδια αιγοπροβάτων. Οι ανάγλυφες πλαγιές, επέτρεψαν την ίδρυση των χωριών στο υψόμετρο των 600 μ. Τα σπίτια σε σχήμα κύβου, φτιαγμένα από γκρίζα πέτρα ενώνονται, σχηματίζοντας μικρά αρχιτεκτονικά συγκροτήματα. Είναι η τυπική κατοικία των ασβεστολιθικών βουνών. Λίγο μετά την όμορφη πλατεία του χωριού με τα σκιερά της δέντρα, μπορούμε να θαυμάσουμε τη θέα της βόρεια πλευράς του βουνού Παντοκράτορα⁴⁰.

3.3.4.8 ΜΠΑΡΜΠΑΤΙ - ΝΗΣΑΚΙ

Επιστρέφοντας στον κεντρικό δρόμο, συνεχίζουμε τη διαδρομή μας δίπλα στη θάλασσα. Φτάνουμε στην κορυφή του λόφου που έχει πολύ ωραία θέα προς την αμμουδιά Μπαρμπάτι. Όπως και στις περισσότερες παραλίες, ο κύριος αυτός δρόμος δεν περνάει δίπλα από τη θάλασσα. Υπάρχουν όμως πολλοί χωματόδρομοι και μονοπάτια που κατεβαίνουν στη θάλασσα, μέσα από τα δέντρα. Από εδώ μέχρι την Κασσιόπη, τα τοπία είναι υπέροχα με μαγευτική θέα και προς τις δυο κατευθύνσεις κατά μήκος της ακτής. Περνάμε τη μικρή παραλία της Γλύφας και μπαίνουμε στην περιοχή Νησάκι (23 χλμ.) που αποτελείται από τους οικισμούς Κέντρωμα, Καβαλάρινα, Λουστρί και Γιμάρι. Θα μπορούσε κανείς να περάσει κυριολεκτικά μέρες ατελείωτες, εξερευνώντας αυτό το κομμάτι της ακτής. Από το Γιμάρι έχει κανείς μια ωραία θέα μέχρι κάτω στο Καλάμι.

3.3.4.9 ΚΑΛΑΜΙ - ΚΟΥΛΟΥΡΑ - ΑΓΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Στα 25 χλμ., ακολουθούμε το δρόμο δεξιά για Καλάμι και Κουλούρα. Μετά από λίγο, ο δρόμος χωρίζεται και το δεξί του σκέλος οδηγεί στο Καλάμι όπου και σταματάει. Το άλλο σκέλος της διακλάδωσης, πηγαίνει αριστερά στην Κουλούρα, ένα πολύ όμορφο ψαράδικο λιμανάκι. Οφείλει το όνομά της στο ημικυκλικό σχήμα του όρμου της. Σώζονται ακόμη τα ερείπια

⁴⁰ Δημήτρης Κονιδάρης «Κέρκυρα, από πόλη σε πόλη», εκδόσεις Αρμονία.

βενετσιάνικης οχυρωμένης κατοικίας. Μετά την Κουλούρα, στροφή δεξιά για τον Άγιο Στέφανο (3 χλμ.). Στη μέση της διαδρομής, μέσα από ελαιώνες, ανοίγεται μπροστά μας η θέα του κολπίσκου του Αγίου Στεφάνου, με τη μικρή παραλία και τα όμορφα σπίτια του. Εδώ, ο πορθμός μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας έχει πλάτος μόλις 2 χιλιόμετρα.

3.3.4.10 ΚΑΣΣΙΟΠΗ

Η γραφική κωμόπολη της Κασσιόπης (36 χλμ.) βρίσκεται στην ίδια θέση που ήταν και στην αρχαιότητα. Στους ρωμαϊκούς χρόνους, η Κασσιόπη ήταν μια ακμάζουσα πόλη λόγω της γεωγραφικής της θέσης, πάνω στο θαλάσσιο πέρασμα. Ο Κικέρωνας, το 48 π.Χ , πέρασε 6 μέρες στην Κασσιόπη. Ένας άλλος Ρωμαίος επισκέπτης ήταν ο Νέρων, που πήγε στην Κασσιόπη στα πλαίσια μιας περιοδείας του στη Ελλάδα. Με μια τεράστια κουστωδία ηθοποιών και τραγουδιστών, έφτασε το 67 π.Χ και χόρεψε μπροστά στο βωμό του Κάσιου Δία. Το ιερό αυτό του Δία, ήταν φημισμένο στην αρχαιότητα και μάλλον βρισκόταν στο χώρο που τώρα είναι η Παναγία η Κασσιοπίτισσα. Η ίδια η εκκλησία ήταν από τους πιο σεβαστούς μεσαιωνικούς θρησκευτικούς χώρους του νησιού και τα πλοία που περνούσαν τον πορθμό την χαιρέτιζαν με κανονιοβολισμούς. Η Κασσιόπη σιγά - σιγά ξαναβρίσκει την παλιά της αίγλη και είναι μια θαυμάσια αφετηρία, για να εξερευνήσει κανείς όλη τη βόρεια πλευρά του νησιού⁴¹.

3.3.4.11 ΠΕΡΙΘΕΙΑ

Ξεκινάμε από την Κασσιόπη με κατεύθυνση προς τη Ρόδα. Στα 6 περίπου χιλιόμετρα και λίγο πριν στρίψουμε για τη λιμνοθάλασσα, υπάρχει ένας δρόμος αριστερά μας με την πινακίδα Περίθεια. Αξίζει τον κόπο να κάνει κανείς αυτή τη διαδρομή (14 χλμ) και για την ομορφιά του ορεινού τοπίου αλλά και για να πάρει μια πρώτη γεύση της τόσο διαφορετικής αρχιτεκτονικής

⁴¹ Δημήτρης Κονιδάρης «Κέρκυρα, από πόλη σε πόλη», εκδόσεις Αρμονία.

και ατμόσφαιρας των ορεινών χωριών της Κέρκυρας. Η Περίθεια, είναι χτισμένη αρκετά ψηλά στον Παντοκράτορα

Αμέσως μετά τη διασταύρωση για Περίθεια, αφήνουμε πάλι τον κύριο δρόμο και ακολουθούμε τη δεξιά κατεύθυνση, για Άγιο Σπυρίδωνα που οδηγεί σε ένα νέο συγκρότημα τουριστικών εγκαταστάσεων και μετά στην παραλία.

3.3.4.12 ΑΧΑΡΑΒΗ

Ο κύριος δρόμος συνεχίζει βορειοδυτικά και στα 10 χλμ. (από Κασσιόπη) φτάνει στην Αχαράβη, ένα αναπτυσσόμενο τουριστικό θέρετρο σε μια από τις πολλές όμορφες αμμουδιές της βορινής ακτής του νησιού. Αφήνουμε την Αχαράβη και ακολουθούμε το δρόμο για την Επίσκεψη και τον Άγιο Παντελεήμονα. Ο δρόμος είναι στενός και δύσκολος και θέλει πολύ προσοχή αλλά όποιος διαλέξει να τον ακολουθήσει, ανταμείβεται πλουσιοπάροχα με την εκπληκτική θέα ολόκληρης της βόρειας Κέρκυρας.

Η Επίσκεψη (6 χλμ από τον κύριο δρόμο), ένα μεγάλο φιλόξενο χωριό, άθικτο ακόμα από τον τουρισμό, μας δίνει μια πραγματική εικόνα της καθημερινής ζωής των κατοίκων της Κέρκυρας. Από την Επίσκεψη, ο δρόμος συνεχίζει στο χωριό Σγουράδες και λίγο πιο κάτω συναντά το δρόμο προς τον Παντοκράτορα.

3.3.5 ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑ

Το τμήμα του νησιού της Κέρκυρας που βρίσκεται αντίκρυ στην Ιταλία, και την είσοδο της Αδριατικής, είναι ένα από τα πιο όμορφα μέρη όλων των Επτανήσων. Από τα αρχαία χρόνια η περιοχή γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη, στη βόρεια κυρίως ακτή της, όπως φαίνεται από τα ερείπια στην περιοχή της Ρόδας. Τα ερειπωμένα μεσαιωνικά οχυρά και οι πύργοι της, πνιγμένοι μέσα στο πράσινο ή γαντζωμένοι σε απόκρημνες πλαγιές, μιλάνε ακόμα και σήμερα για τις δύσκολες εποχές του νησιού, με τους επιδρομείς και τους κατακτητές που εναλλάσσονταν συχνά. Όμως, τα γραφικά χωριά στο εσωτερικό, μακριά από τα τουριστικά κέντρα, διασώζουν ακόμα τη φυσιογνωμία της Κέρκυρας την αληθινή, την πάντα φιλική και γεμάτη μουσική και ευθυμία. Τα παράλια

της περιοχής, είναι μοναδικά σε ομορφιά. Η Ρόδα, ο Άγιος Γεώργιος των /πάγων, ο Αφίωνας και ο Αρίλλας, αναπτύσσονται ταχύτατα στον τομέα του τουρισμού, με όπλο την κερκυραϊκή φιλοξενία και ομορφιά. Αυτά τα στοιχεία, έχουν κάνει το Σιδάρι, το σημαντικότερο παραθεριστικό κέντρο του νησιού και από τα πιο ανεπτυγμένα των Επτανήσων. Τόσο η μαγευτική παραλία του με το περίφημο Canal d' Amour, τη Διώρυγα του Έρωτα, όσο και η βλάστηση της περιοχής, αποτελούν τα βασικά θέλγητρα του. Επίσης, από το λιμάνι του ξεκινούν πολλές εκδρομές προς τα Διαπόντια νησιά, τα πανέμορφα και γραφικά αυτά νησάκια, που οριοθετούν την Ελλάδα στα δυτικά. Ξεκινώντας από τη διασταύρωση, στο 8^ο χιλιόμετρο των Γιατρών, σύντομα διασχίζουμε το χωριό Σκριπερό και μετά αρχίζουμε να ανεβαίνουμε, αφήνοντας αριστερά μας το δρόμο για την Παλαιοκαστρίτσα. Η ανηφόρα τελειώνει στο Πέρασμα του Τρουμπέτα, απ' όπου βλέπουμε ολόκληρη τη βορειοδυτική μεριά του νησιού. Αν στρίψουμε αριστερά, στο δρόμο για τα χωριά Αλειμματάδες και Βίστωνα, θα ανταμειφθούμε με μια υπέροχη θέα προς όλες τις κατευθύνσεις.

3.3.5.1 ΡΟΔΑ

Κατηφορίζουμε προς το επίπεδο τοπίο της βορειοδυτικής πλευράς και φτάνουμε σε μια διακλάδωση, που το δεξί της σκέλος οδηγεί στα χωριά Χωροεπίσκοποι, Άγιοι Δούλοι, Ξανθάτες, Πλάτωνας και Σφακερά, πριν καταλήξει στη Ρόδα και την Αχαράβη. Ολόκληρη αυτή η περιοχή, που απλώνεται πίσω από τον ορεινό όγκο του Παντοκράτορα, παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχαιολογικό και ιστορικό ενδιαφέρον. Ο χώρος είναι γεμάτος από διάφορα ευρήματα της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής εποχής. Πολλά από αυτά, εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Κέρκυρας, ενώ σώζονται ακόμα ερείπια μεσαιωνικών πύργων. Μέχρι πρόσφατα, η Ρόδα (37 χλμ) ήταν αγροτική περιοχή αλλά σήμερα, χάρη στην όμορφη αμμουδερή παραλία της - μήκους 8 χλμ περίπου - που φτάνει μέχρι την Αχαράβη, έχει εξελιχθεί σε σύγχρονο κέντρο παραθερισμού.

3.3.5.2 ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΩΝ ΠΑΓΩΝ

Το άλλο σκέλος της διακλάδωσης, με την πινακίδα «προς Σιδάρι», περνάει πάνω από ένα χωριό, με το μυστηριώδες όνομα Καστελάνοι Γύρου και μετά διακλαδώνεται και πάλι στο χωριό Αρκαδάδες. Το αριστερό σκέλος, πηγαίνει στους Πάγους και καταλήγει στην παραλία, στον Άγιο Γεώργιο των Πάγων. Τη μαγευτική παραλία του αγίου Γεωργίου των Πάγων, περιβάλλει το ήρεμο κερκυραϊκό τοπίο, με τις ψηλόκορμες ελιές, τα σκουροπράσινα κυπαρίσσια και το απόκρημνο ακρωτήριο Αρίλλα. Μπορεί κανείς να κάνει από τη θάλασσα, το γύρο του μικρού ακρωτηρίου μέχρι τον Αφίωνα, ένα όμορφο λιμανάκι στο νότιο άκρο του ρηχού Όρμου του Αρίλλα. Στο κομμάτι της ξηράς, που χωρίζει τους 2 όρμους, υπάρχουν ερειπωμένα τείχη και πύλες, που μαρτυρούν κατοίκηση και οχυρώσεις περασμένων εποχών.

3.3.5.3 ΑΡΙΛΛΑΣ

Ο κύριος δρόμος, περνάει τώρα από τον Αγρό, όπου χωρίζεται και πάλι. Ο αριστερός δρόμος, πριν καταλήξει στη θάλασσα, περνάει μέσα από χωριά που δεν έχει αγγίξει ο τουρισμός και φτάνει στον Αρίλλα, βόρεια του Αφίωνα, όπου και σταματάει (39 χλμ. από την πόλη της Κέρκυρας). Η ακτή αναπτύσσεται γρήγορα σε κέντρο παραθερισμού

3.3.5.4 ΣΙΔΑΡΙ

Ο άλλος δρόμος της διακλάδωσης του Αγρού, διασχίζει σχεδόν ευθεία, τις βορειοδυτικές εκτάσεις του νησιού, μέχρι το Σιδάρι (35 χλμ.), έναν ανοιχτό όρμο στο δυτικό άκρο της βόρειας ακτής. Είναι ένα σημαντικό θέρετρο με ωραίες αμμουδιές και τουριστικές ανέσεις κάθε είδους. Μια από τις κυριότερες ομορφιές του, είναι το φυσικό πέρασμα που σχηματίζουν τα αμμόδη υψώματα μέσα στην θάλασσα και που ονομάζεται «η Διώρυγα του Έρωτα» το γνωστό Canal d' Amour. Το Σιδάρι, είναι αναμφισβήτητα το τουριστικό επίκεντρο αυτής της πλευράς του νησιού.

Από το Σιδάρι επίσης, μπορεί κανείς να πάει στην παραλία των Περουλάδων, στους Αυλιώτες, ένα αρκετά μεγάλο χωριό και μετά στο μικρό οικισμό του Αγίου Στεφάνου με το ερημικό του ακρωτήριο και τον φάρο. Ο οικισμός αυτός, έχει αρχίσει να αναπτύσσεται τουριστικά γιατί έχει μια ωραία αμμουδιά και καθαρή θάλασσα. Από εδώ ο δρόμος συνεχίζει προς τον Αρίλλα και τον Αφίωνα

3.3.6 NOTIA KERKYRA

Η διαδρομή αυτή, καλύπτει όλο το νότιο τμήμα του νησιού και γι' αυτό είναι η μεγαλύτερη από όσες περιγράφουμε. Δεν θα πρέπει όμως να εκληφθεί σαν μια αδιάσπαστη ενότητα. Μπορεί να κάνει κανείς πολλούς συνδυασμούς τμημάτων της. Με ορισμένες αξιομνημόνευτες εξαιρέσεις, τις οποίες και περιγράφουμε, η κατάσταση των δρόμων είναι γενικά καλή. Στη νότια Κέρκυρα, η μορφολογία των ακτών, το τοπίο και η βλάστηση, είναι τελείως διαφορετικά από αυτά της βόρειας πλευράς. Χαρακτηρίζεται από μεγάλες αμμώδεις παραλίες, όπως τη μεγαλύτερη στην περιοχή της λίμνης Κορυσσίων με 14 χλμ. μήκος, θίνες και αμμόλοφους. Το εσωτερικό είναι πεδινό (εκτός από το κεντρικό τμήμα) και το τοπίο της ήρεμο. Είναι μια πανέμορφη περιοχή που αναπτύσσεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια.

Υπάρχουν δύο δρόμοι για τη νότια Κέρκυρα. Ο ένας είναι ο γρήγορος παραλιακός δρόμος που βελτιώνεται συνεχώς και από τον οποίο μπορούμε να φτάσουμε στη Λευκίμμη σε λιγότερο από μία ώρα. Ο άλλος δρόμος - πολύ πιο αργός - από την ενδοχώρα, κατά μήκος της ραχοκοκαλιάς του νησιού. Για να μπει κανείς στο δρόμο αυτό, αφήνει την πόλη και παίρνει το δρόμο προς τους Αγίους Δέκα. Μετά, ο δρόμος ανηφορίζει στριφογυρίζοντας μέσα από όμορφα τοπία και πυκνές δασώδεις περιοχές, πριν ξανασυναντήσει τον παραλιακό δρόμο, στα Βραγανιώτικα. Εμείς περιγράφουμε την παραθαλάσσια διαδρομή. Όμως, αξίζει ακόμα και να χαθείτε για λίγο στο γραφικό εσωτερικό της νότιας Κέρκυρας με τους εκτεταμένους ελαιώνες.

3.3.6.1 ΠΕΡΑΜΑ

Αφήνουμε την πόλη της Κέρκυρας, περνώντας το αεροδρόμιο και στρίβουμε αριστερά για το Πέραμα και τις Μπενίτσες. Το Πέραμα, πνιγμένο στην οργιώδη βλάστηση, που φτάνει ως τους ορμίσκους με τις θαυμάσιες αμμουδιές είναι μια όμορφη εξοχή που βρίσκεται πολύ κοντά στην πόλη της Κέρκυρας (7 χλμ.). Από εδώ η θέα του Κανονιού είναι ανεπανάληπτη. Από το Πέραμα μπορούμε να διασχίσουμε το υπερυψωμένο πέρασμα (με τα πόδια) για να φτάσουμε στο Κανόνι.

3.3.6.2 ΜΠΕΝΙΤΣΕΣ

Η παράκτια περιοχή που απλώνεται ανάμεσα στο Πέραμα και τις Μπενίτσες (12,5 χλμ.), είναι από τις ανεπτυγμένες τουριστικά του νησιού, με ξενοδοχεία κάθε λογής, εξοχικές κατοικίες, πληθώρα από ταβέρνες και νυχτερινά κέντρα. Οι καθαρές παραλίες και η πυκνή βλάστηση εντυπωσιάζει τους επισκέπτες. Κοντά στην παραθαλάσσια αυτή περιοχή, βρίσκονται οι πηγές του Υδραγωγείου της Κέρκυρας και τα ερείπια ρωμαϊκών λουτρών με ψηφιδωτό δάπεδο. Σύμφωνα μ' ένα μύθο, ο ομηρικός βασιλιάς Αλκίνοος είχε εδώ τον "μαγικό" του κήπο. Η περιοχή προσφέρεται και για θαυμάσιους περιπάτους μακριά από την κίνηση. Ακολουθώντας τον παραλιακό δρόμο νότια, μετά την όμορφη παραλία του Αγίου Ιωάννη Περιστερών φτάνουμε στα Μωραΐτικα και την Μεσογγή.

3.3.6.3 ΚΑΒΟΣ - ΣΠΑΡΤΕΡΑ

Κατηφορίζουμε το στριφογυριστό δρόμο της Λευκίμης, ακολουθώντας τις πινακίδες για τον Κάβο (46 χλμ.). Ένα χωριό που αναπτύχθηκε γρήγορα, χάρη στη μεγάλη και ασφαλή αμμουδιά του, ιδανική για τα θαλάσσια σπορ, που άφθονα προσφέρονται εκεί. Στον Κάβο μπορούμε να φτάσουμε και παρακάμπτοντας τη Λευκίμη, από το

νέο δρόμο που οδηγεί στο λιμάνι της Λευκίμμης, που με ferry συνδέει την περιοχή με την Ηγουμενίτσα απέναντι. Μετά το χωριό Παντάτικα, μπορούμε να επιλέξουμε ανάμεσα σε 2 δρόμους : αυτόν που πηγαίνει ευθεία και μας οδηγεί στο νοτιότερο άκρο της Κέρκυρας, το ακρωτήριο Ασπρόκαβος (όπου βρίσκεται το μικρό, μεσαιωνικό μοναστήρι της Παναγίας του Αρκουδίλλα), και αυτόν που πηγαίνει δεξιά και καταλήγει στο χωριό Σπαρτερά (50 χλμ.). Το χωριό είναι χτισμένο σε ένα ύψωμα της πεδιάδας. Από το μεσογειακό δρόμο και περνώντας από τα χωριά Δραγωτινά και Νεοχώρι, επιστρέφουμε στη Λευκίμμη.

3.4 ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Ο ρόλος των Τουριστικών Γραφείων περιορίζεται μόνο στην επιλογή κάποιου τουριστικού καταλύματος ή την έκδοση των εισιτηρίων, για το εσωτερικό. Για το εξωτερικό τα αφήνουν όλα στο τουριστικό γραφείο. Αξίζει να τονίσουμε ότι μέσω Internet, τα τελευταία χρόνια υπάρχει θεαματική ζήτηση κλεισίματος τουριστικών καταλυμάτων απ' ευθείας από τον τουρίστα - καταναλωτή, στα τοπικά γραφεία γενικού τουρισμού. Είναι ένα αισιόδοξο μήνυμα ως προς την σταδιακή απαγκίστρωση των τουριστών από τους μεγάλους Tour Operators.

Οι κύριες δραστηριότητες των τουριστικών γραφείων είναι οι εξής: Κρατήσεις δωματίων σε ξενοδοχεία και σε ενοικιαζόμενα δωμάτια - διαμερίσματα Αλλαγή συναλλάγματος εφ' όσον στην περιοχή δεν υπάρχουν Τράπεζες και ανταλλακτήρια με έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος. Πώληση εκδρομών για ολόκληρο το νησί.

Πώληση ελληνικής βραδιάς σε επιλεγμένα εστιατόρια και ταβέρνες, όπου διοργανώνονται μουσικό - χορευτικές βραδιές.

Γενικές πληροφορίες που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση των τουριστών π.χ. ώρες συγκοινωνίας, μονοπάτια για περπάτημα, πολιτιστικές εκδηλώσεις για τον κάθε νομό κλπ⁴².

⁴² Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

3.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΗΣΟ

Η πρόσβαση στο νησί της Κέρκυρας είναι ιδιαίτερα προσιτή αφού υπάρχουν πολλές δυνατότητες , τόσο από αέρος όσο και δια θαλάσσης αλλά και οδικώς από τον σταθμό Λεωφορείων της Αθήνας. Από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας κατά κύριο λόγο αναχωρούν καθημερινά τα πλοία της γραμμής «κλειστού» ή «ανοιχτού» τύπου, ενώ από το λιμάνι της Πάτρας αναχωρούν σε καθημερινή βάση πλοία διαφόρων εταιριών (ΜΙΝΩΙΚΕΣ , ΑΝΕΚ , BLUE STAR κλπ) με προορισμό την Ιταλία και ενδιάμεσο σταθμό την Κέρκυρα.

Από αέρος , η πρόσβαση επιτυγχάνεται με καθημερινές πτήσεις από τον διεθνή αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος» στην Αθήνα προς τον διεθνή αερολιμένα «Ιωάννης Καποδίστριας» στην Κέρκυρα και αντίστροφα, των εταιριών “Olympic air & Aegean airlines” .

Για όσους δεν διαθέτουν μεταφορικό όχημα μπορούν να επισκεφθούν την Κέρκυρα οδικώς με καθημερινά προγραμματισμένες αναχωρήσεις Λ/Φ από τον σταθμό Λ/Φ Αθηνών στον Κηφισό με προορισμό την Κέρκυρα μέσω Ηγουμενίτσας.

Από την Κέρκυρα μπορεί επίσης ο επισκέπτης να μεταφερθεί στα κοντινά νησάκια (Παξοί, Αντίπαξοι, Οθωνοί, Ερείκουσα κλπ) με ημερήσιες εκδρομές που διοργανώνουν τουριστικά γραφεία του νησιού , η ακόμα και με τα πλοία της γραμμής με καθημερινά δρομολόγια από το λιμάνι της Κέρκυρας.

Επίσης από την Κέρκυρα, μπορείτε να επισκεφθείτε και τα άλλα νησιά του Ιονίου με πλοία της γραμμής , αλλά και ειδικές πτήσεις που συνδέουν νησιά του Ιονίου (Κεφαλονιά , Ζάκυνθος)⁴³.

⁴³ Κώστα Τσουμανη «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β', Κέρκυρα, 2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΡΕΥΝΑ

4.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου⁴⁴ τα οποία αποστάλειςαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε ξενοδοχειακές μονάδες της Κέρκυρας. Στην έρευνα προσπαθήσαμε να λάβουμε απόψεις από όλα τα είδη ξενοδοχείων, περιλαμβάνοντας όλες οι τουριστικές εγκαταστάσεις που αναφέρονται στις προδιαγραφές του Ε.Ο.Τ με χρήση προσωρινής διαμονής, δηλαδή ξενοδοχεία, ξενώνες, μοτέλ, BUNGALOWS, επιπλωμένα διαμερίσματα, κατασκηνώσεις, (CAMPINGS) ή άλλης Ελληνικής ή ξένης προέλευσης ανάλογης ονομασίας, που χρησιμοποιούνται για ύπνο.

Συνολικά στάλθηκαν 40 ερωτηματολόγια. Από αυτά πήραμε απαντήσεις στα 27 πράγμα το οποίο περιόρισε και δυσκόλεψε την ερευνά μας .Οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις των ξενοδοχείων πάρθηκαν από το booking.gr.

Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η γνώμη των ξενοδοχείων της Κέρκυρας για την ανάπτυξη του νησιού καθώς και αν αυτές επηρεάστηκαν από την οικονομική κρίση. Τέλος ζητήθηκε να μας δώσουν τις δίκες τους προτάσεις για την ανάπτυξη του νησιού⁴⁵.

⁴⁴ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ:
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

⁴⁵ **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ**

4.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Φύλο

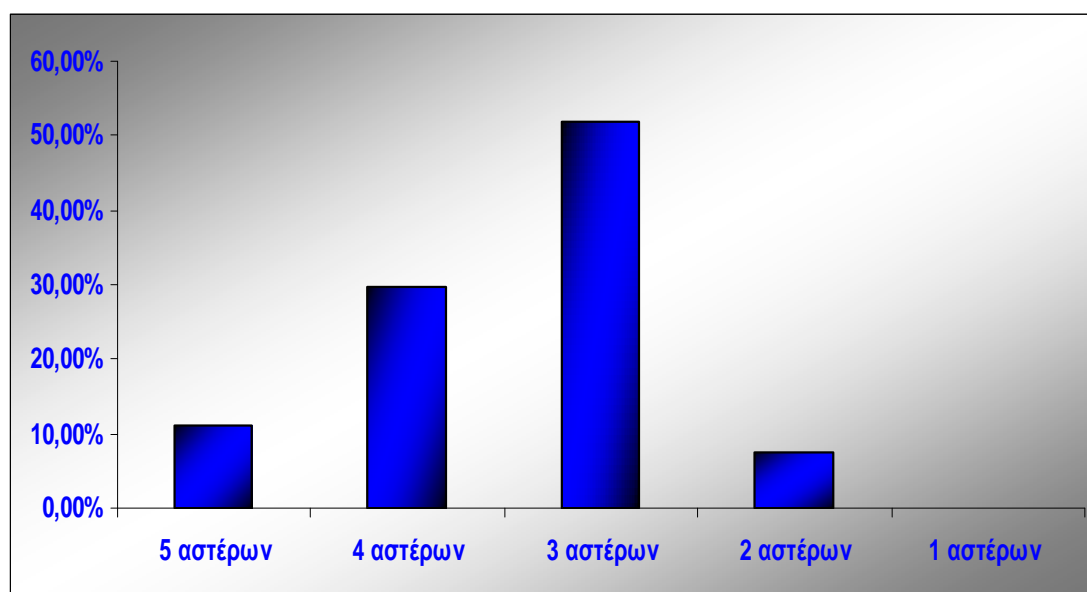
ΑΝΔΡΑΣ	16
ΓΥΝΑΙΚΑ	9

2. Ηλικία

20-30	7
30-40	10
40-50	8
50 ΚΑΙ ΑΝΩ	2

3. Σε ποια κατηγορία ανήκει το ξενοδοχείο σας;

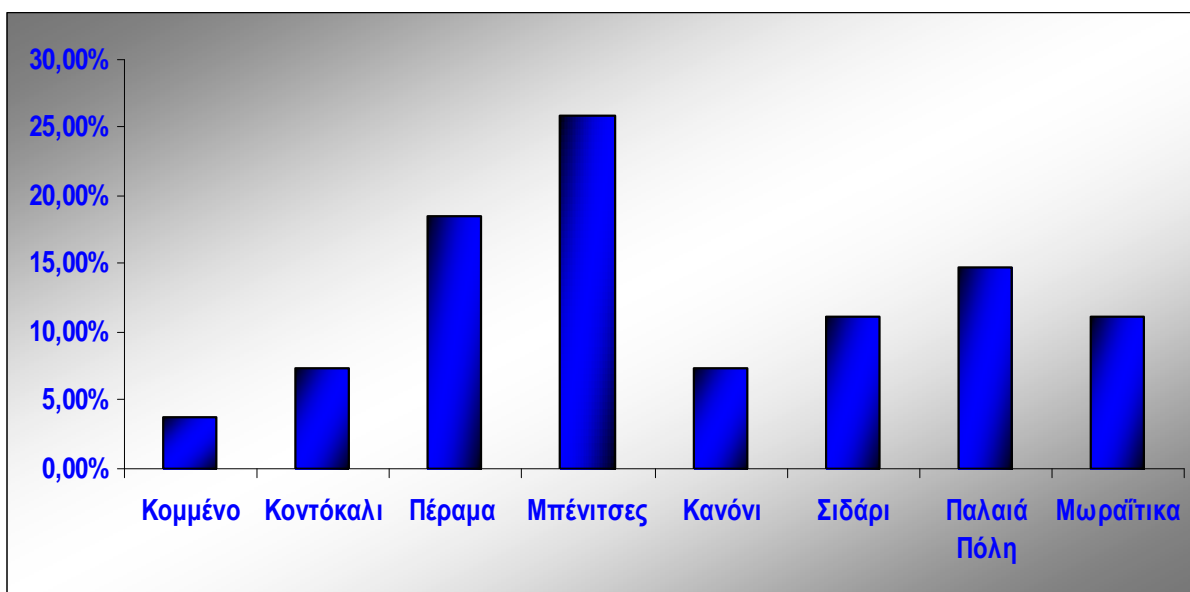
5 αστέρων	3	11,11%
4 αστέρων	8	29,63%
3 αστέρων	14	51,85%
2 αστέρων	2	7,41%
1 αστέρων	0	0,00%
Σύνολο	27	100,00%



Τα ξενοδοχεία τα οποία απάντησαν στο ερωτηματολόγιο μας ήταν κατά κύριο λόγο τριών αστέρων. Κατά σειρά απαντήσεων ακολουθούν τα τεσσάρων αστέρων, των πέντε αστέρων και τέλος των δυο αστέρων.

4. Σε ποια περιοχή της Κέρκυρας βρίσκετε το ξενοδοχείο σας ;

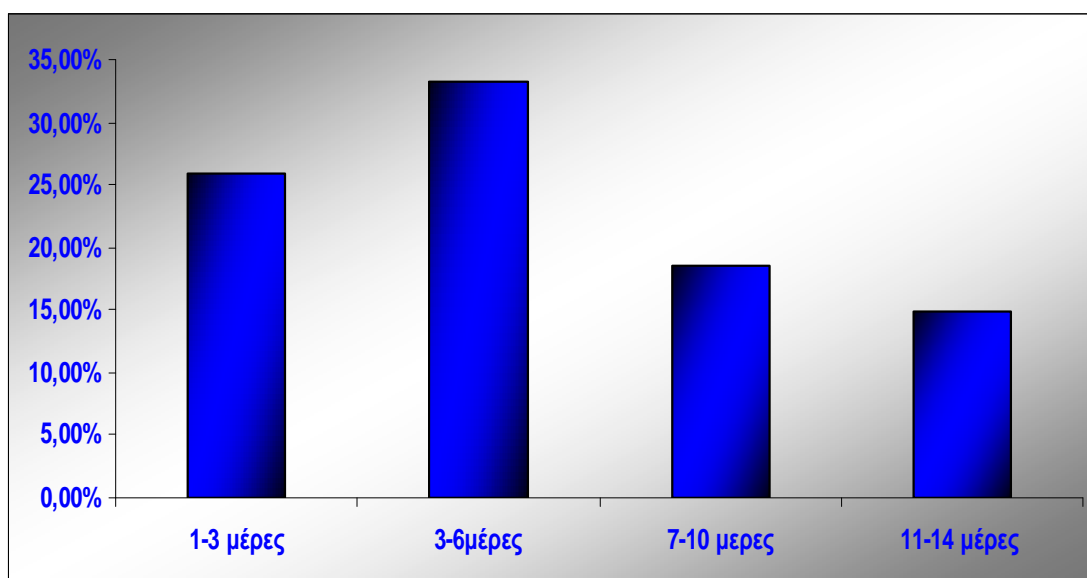
Κομμένο	1	3,70%
Κοντόκαλι	2	7,41%
Πέραμα	5	18,52%
Μπένιτσες	7	25,93%
Κανόνι	2	7,41%
Σιδάρι	3	11,11%
Παλαιά Πόλη	4	14,81%
Μωραϊτικά	3	11,11%
Σύνολο	27	100,00%



Τα περισσότερα ξενοδοχεία ανήκουν στην περιοχή των Μπονάτσων και ακολουθούν οι περιοχές Πέραμα, Παλαιά Πόλη Μωραΐτικα, Σιδάρι, Κανόνι, Κοντόκαλι και Κομμένο

5. Ποιος είναι μέσος αριθμός διανυκτερεύσεων των επισκεπτών στο ξενοδοχείου σας;

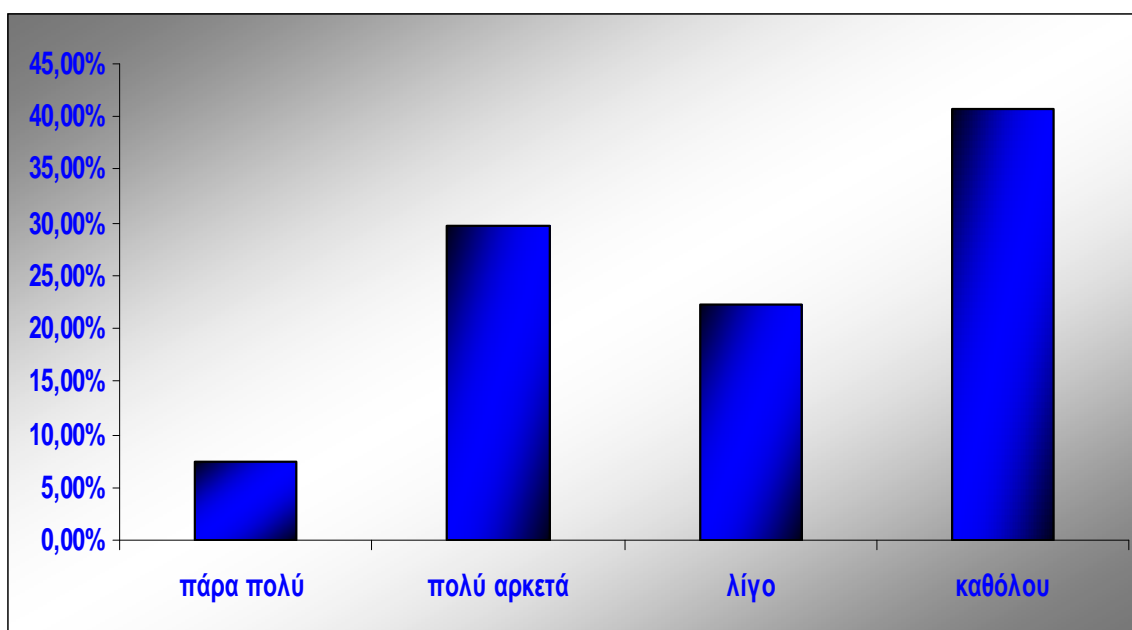
1-3 μέρες	7	25,93%
3-6μέρες	11	33,33%
7-10 μερες	5	18,52%
11-14 μέρες	4	14,81%
Σύνολο	27	92,59%



Ο μέσος όρος διανυκτέρευσης στο ξενοδοχείο είναι κατά κύριο λόγο από 3 έως 6 μέρες ενώ ο μικρότερος αριθμός διανυκτερεύσεων κυμαίνεται ανάμεσα σε 11 με 14 ημέρες.

6. Η τουριστική κίνηση στην Ελλάδα παρουσιάζει μια πτώση. Κατά πόσο θεωρείτε ότι η πτώση αυτή έχει επηρεάσει το δικό σας ξενοδοχείο;

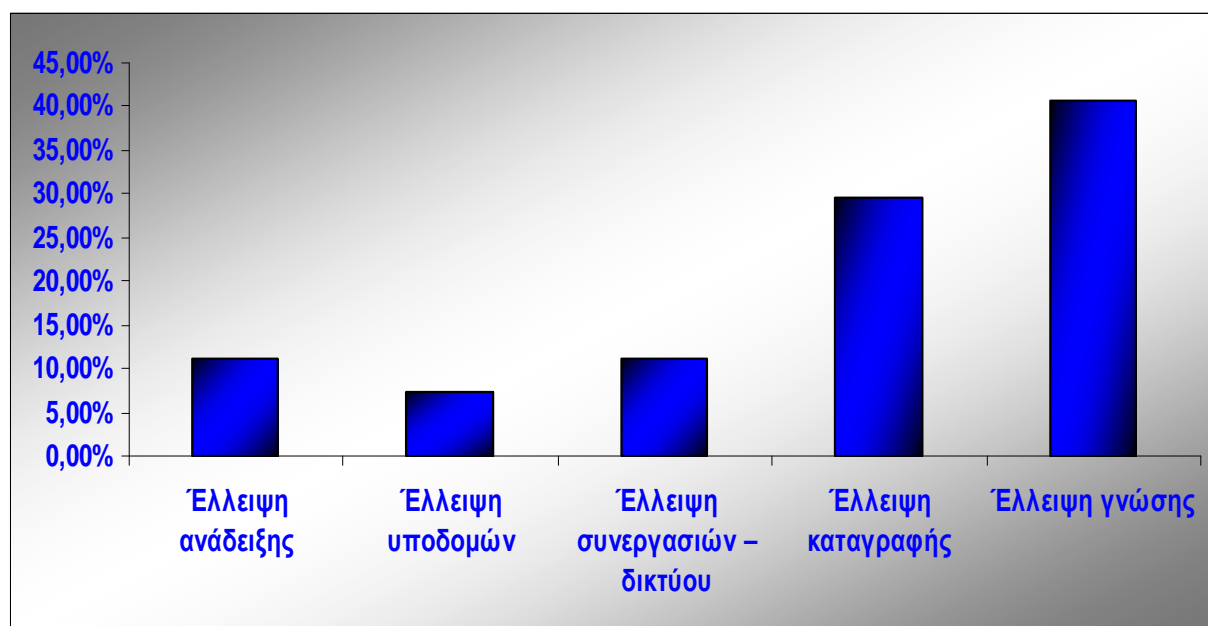
πάρα πολύ	2	7,41%
πολύ αρκετά	8	29,63%
λίγο	6	22,22%
καθόλου	11	40,74%
Συνολο	27	100,00%



Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι δεν έχουν επηρεαστεί από την πτώση της τουριστικής κίνησης στη χώρα ενώ μόλις ποσοστό της τάξης του 7,41% θεωρεί ότι έχει επηρεαστεί πάρα πολύ.

7. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι αδυναμίες στην τουριστική ανάπτυξη της Κέρκυρας;

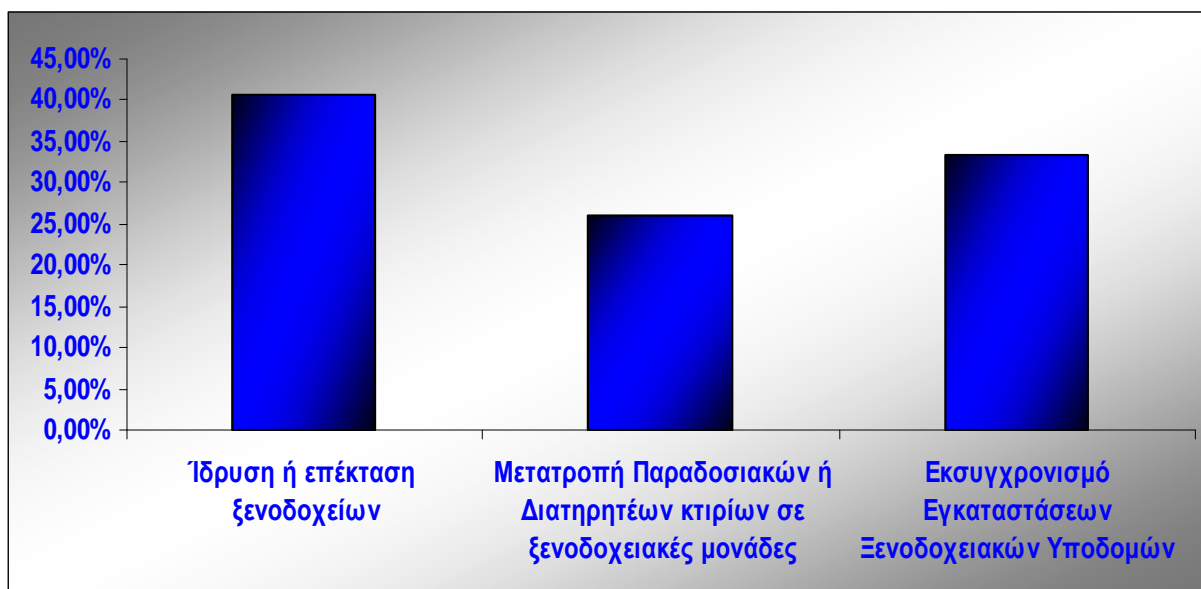
Έλλειψη ανάδειξης	3	11,11%
Έλλειψη υποδομών	2	7,41%
Έλλειψη συνεργασιών δικτύου	3	11,11%
Έλλειψη καταγραφής	8	29,63%
Έλλειψη γνώσης	11	40,74%
Σύνολο	27	100,00%



Σαν κυριότερη αδυναμία παρουσιάζετε η έλλειψη γνώσης ενώ η έλλειψη καταγραφής, συνεργασιών και ανάδειξης διατηρούν υψηλά ποσοστά.

8. Για ποιους τομείς της ξενοδοχειακής βιομηχανίας πιστεύετε ότι πρέπει να παρέχονται κίνητρα από τον αναπτυξιακό νόμο;

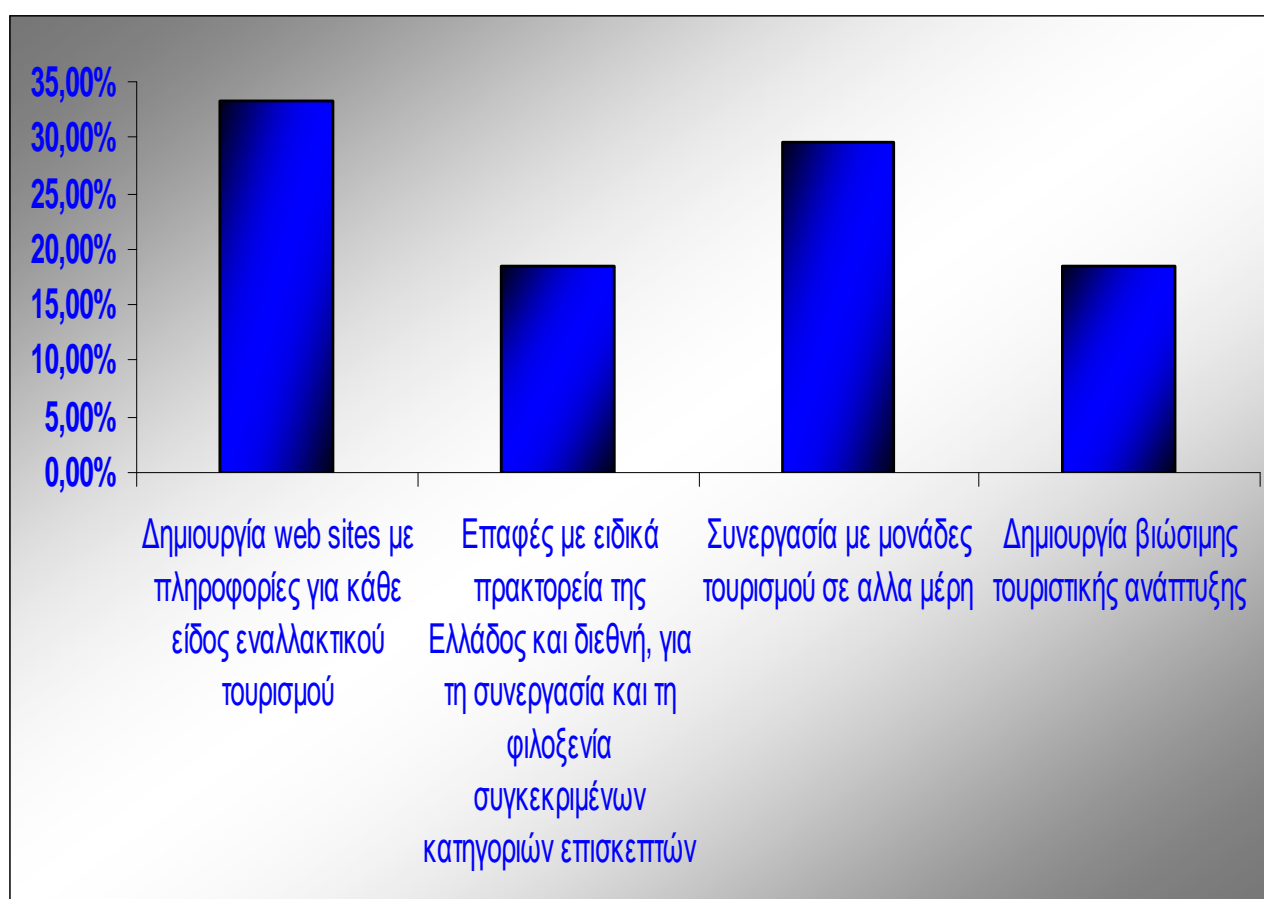
Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχείων	11	40,74%
Μετατροπή Παραδοσιακών ή Διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες	7	25,93%
Εκσυγχρονισμό Εγκαταστάσεων Ξενοδοχειακών Υποδομών	9	33,33%
Σύνολο	27	100%



Κατά τη γνώμη των ερωτηθέντων τα κίνητρα από τον αναπτυξιακό νόμο για τα ξενοδοχεία πρέπει να περιλαμβάνουν Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχείων, Μετατροπή Παραδοσιακών ή Διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες και Εκσυγχρονισμό Εγκαταστάσεων Ξενοδοχειακών Υποδομών

9. Με ποιους τρόπους θα αναπτυχτεί περισσότερο η νήσος της Κέρκυρας;

Δημιουργία web sites με πληροφορίες για κάθε είδος εναλλακτικού τουρισμού	9	33,33%
Επαφές με ειδικά πρακτορεία της Ελλάδος και διεθνή, για τη συνεργασία και τη φιλοξενία συγκεκριμένων κατηγοριών επισκεπτών	5	18,52%
Συνεργασία με μονάδες τουρισμού σε άλλα μέρη	8	29,63%
Δημιουργία βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης	5	18,52%
Σύνολο	27	100,00%



Το 33,3% των ερωτηθέντων πιστεύει πως η νήσος της Κέρκυρας μπορεί να αναπτυχθεί περισσότερο με τη δημιουργία web sites με πληροφορίες για κάθε είδος εναλλακτικού τουρισμού, το 29,6 με συνεργασία με μονάδες τουρισμού σε άλλα μέρη, το 18,5 με επαφές με ειδικά πρακτορεία της Ελλάδος και διεθνή, για τη συνεργασία και τη φιλοξενία συγκεκριμένων κατηγοριών επισκεπτών και τέλος το 18,5 με δημιουργία βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ο τουρισμός έχει άμεση επίδραση στο εθνικό εισόδημα, προκαλώντας σε αυτό ποσοτικές και ποιοτικές μεταβολές. Η ανάπτυξη του τουρισμού γενικά σε μια χώρα συμβάλλει ουσιαστικά στην αύξηση του τουριστικού εισοδήματος και κατ' επέκταση του εθνικού εισοδήματός της, ενώ με την ανακατανομή του συντελεί στην άμβλυνση της ανισότητας των εισοδημάτων μεταξύ των διαφόρων περιφερειών της, αλλά και μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων.

4.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα βασικά συμπεράσματα που βγαίνουν από την έρευνα αυτή είναι πως η νήσος της Κέρκυρας αντιμετωπίζει κάποια προβλήματα που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Όσον αφορά την αδυναμία στην τουριστική ανάπτυξη της Κέρκυρας φαίνεται να οφείλεται στην έλλειψη της γνώσης. Όσον αφορά στη στήριξη που αναμένουν από το κράτος οι Κερκυραίοι πιστεύουν πως πρέπει να δοθούν κονδύλια για τη διαχείριση και ανάπτυξη των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων της νήσου και ιδιαίτερα σε τομείς που αφορούν ίδρυση και επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων, αλλά και στον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων των ξενοδοχειακών υποδομών.

Τέλος σύμφωνα με την παραπάνω έρευνα, η νήσος της Κέρκυρας μπορεί να αναπτυχθεί περισσότερο με την δημιουργία web sites που θα περιέχουν πληροφορίες για κάθε είδος εναλλακτικού τουρισμού, αλλά και με συνεργασία με μονάδες τουρισμού σε άλλα μέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΝΘΕΣΗ & ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Κέρκυρα, που ταυτίζεται με το ομηρικό νησί των Φαιάκων, τον τελευταίο σταθμό του Οδυσσέα στο ταξίδι του γυρισμού του στην Ιθάκη (Οδύσσεια - ζ'), είναι ένα από τα γνωστότερα και περισσότερο τουριστικώς αξιοποιημένα νησιά της Μεσογείου. Οι φυσικές ομορφιές και το ήπιο κλίμα της, τα πλούσια ενδιαφέροντα, τα υπέροχα νερά της, τα υπερσύγχρονα ξενοδοχεία, η μεγάλη προσφορά για διασκέδαση και σπορ και ο κοσμοπολίτικος χαρακτήρας της, σε συνδυασμό με το λαϊκό τοπικό χρώμα που είναι τόσο έντονο, την αρχοντική πόλη και τα γραφικά χωριά της, αποτελούν τους κυριότερους πόλους έλξης για τον επισκέπτη. Το νησί έχει σπουδαία παράδοση στις τέχνες, τα γράμματα και τον πολιτισμό, τα οποία εξακολουθούν να καλλιεργούνται μέχρι σήμερα.

Το Νέο Φρούριο και λίγο μακρύτερα πάνω από το παλιό λιμάνι το Παλιό Φρούριο είναι από τα πιο εκλεκτά στολίδια της όμορφης πόλης. Επίσης από τα αμέτρητα αξιοθέατα που όμως είναι πασίγνωστα σε όλο τον κόσμο, είναι το Ποντικονήσι που είναι το σήμα κατατεθέν της Κέρκυρας, η δημοφιλής πλατεία Εσπιανάδα, το Μον Ρεπό, το Σαν Τζιάκομο και πολλά άλλα. Όσο για τους μουσειοφάγους το βέβαιο είναι πως τους περιμένουν ατέλειωτες ώρες ενδιαφέρουσας ορθοστασίας.

Είναι από τα νησιά που έχουν τοπικά έθιμα, τοπικές γιορτές, τοπική κουζίνα, τοπικούς χορούς και ενδυμασίες και πάρα πολλοί τουρίστες επισκέπτονται την Κέρκυρα για να θαυμάσουν όλα αυτά που μπορεί να τους προσφέρει τόσο από φυσικούς όσο και από πολιτιστικούς πόρους.

Η Κέρκυρα είναι το δημοφιλέστερο ελληνικό νησί για διακοπές για τους Βρετανούς - πολύ περισσότερο από ό, τι Κρήτη ή Ρόδο. Περίπου 10.000 Βρετανοί ζουν σήμερα εκεί. Η Κέρκυρα είναι επίσης το πλησιέστερο ελληνικό νησί με το Ηνωμένο Βασίλειο, ώστε_οι πτήσεις Κέρκυρα είναι πάντα σε ζήτηση. Παρέχει μεγάλη τουριστική προσφορά αλλά και η τουριστική της ζήτηση είναι εξίσου μεγάλη.

Η Κέρκυρα έχει καθημερινή αεροπορική σύνδεση με την Αθήνα, με 3-4 δρομολόγια ημερησίως το καλοκαίρι και δυο τον χειμώνα.

Ακτοπλοϊκώς η Κέρκυρα συνδέεται με την Πάτρα αποτελώντας ενδιάμεσο σταθμό από ιταλικά λιμάνια Ανκόνα, Πρίντεζι, Μπάρι και το λιμάνι της Βενετίας, με συχνά δρομολόγια ειδικά τους τουριστικούς μήνες.

Η αύξηση του τουριστικού ρεύματος μέσω του κεντρικού λιμένα επιβεβαίωσε την επίδραση που είχαμε προβλέψει προ δεκαετίας, ότι θα ασκούσε η αποπεράτωση που είχαμε του οδικού άξονα της Εγνατίας Οδού.

Στις 10/07/09 στη δημοσιότητα δόθηκαν τα στοιχεία κίνησης στο λιμάνι της Κέρκυρας για τον μήνα Ιούνιο από το Κεντρικό λιμεναρχείο Κέρκυρας. Σύμφωνα με αυτά σημειώνεται μικρή αύξηση στη κίνηση των επιβατών στη γραμμή Κέρκυρας - Ηγουμενίτσας.

Λιγότεροι σε απόλυτο αριθμό, με μικρότερη αγοραστική δύναμη και με "φαλιδισμένο" τον μέσο όρο των διανυκτερεύσεων που πραγματοποιούν, σε σχέση με ότι ίσχυε τα προηγούμενα χρόνια, είναι οι τουρίστες που επισκέπτονται φέτος τα νησιά του Ιονίου.

Το 2011 αναμένεται ανάκαμψη στον τουρισμό οι tour operators, καθώς εκτιμούν ότι και η επόμενη χρονιά θα είναι κακή σε ότι αφορά στα έσοδα. Και αυτό επειδή το 2009 για τους περισσότερους ξενοδόχους ήταν χαμένο, με πτώση στα έσοδα τουλάχιστον 20% και αρνητικά λειτουργικά αποτελέσματα για την πλειοψηφία των μονάδων.

Η ανάπτυξη ήπιων ή εναλλακτικών μορφών τουρισμού αποτελεί βασική προτεραιότητα για το σύνολο του Νομού Κέρκυρας, δεδομένου ότι μέσω αυτών είναι δυνατή η διερεύνηση του τουριστικού προϊόντος και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου σε όλη τη διάρκεια του έτους.

Οι μορφές ήπιου - εναλλακτικού τουρισμού συνάδουν αφενός με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιοχής και στη φέρουσα ικανότητα των δήμων και αφετέρου στις κατευθύνσεις νέων μορφών

τουρισμού που διαμορφώνονται διεθνώς και αλλάζουν τις προτιμήσεις των τουριστών - επισκεπτών.

Συγκεκριμένα , οι μορφές ήπιου - εναλλακτικού τουρισμού που ενδείκνυνται για την Κέρκυρα είναι : ο θαλάσσιος, ο θρησκευτικός, ο συνεδριακός, ο περιβαλλοντικός, ο μαθητικός, ο γευσιγνωστικός καθώς, υπάρχουν και σε κάποιες περιοχές οικοτουριστικές δραστηριότητες.

Επίσης, σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη η Κέρκυρα έχει και κάποια προβλήματα που όμως δεν είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν, αφού υπάρχει διάθεση για περαιτέρω επίλυση των προβλημάτων αυτών και διάθεση μέγιστης βελτιστοποίησης του τουριστικού προϊόντος διεξόδου σε νέα τμήματα των εναλλακτικών μορφών τουρισμού καθώς και διαχείριση της ποιοτικής αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος.

Το μόνο σίγουρο είναι ότι η Κέρκυρα προσφέρει τα πάντα για οποιοδήποτε τύπο τουρίστα και δεν υπάρχει περίπτωση να βαρεθεί κανένας να βλέπει τις ομορφιές της.

Η τουριστική δραστηριότητα συνδέεται άρρηκτα με τη μαζική μετακίνηση ατόμων. Πρέπει όμως να διατηρείται η οικολογική και περιβαντολλογική συνείδηση καθόλη τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Είναι λοιπόν ανάγκη η δημιουργία περιβαλλοντικής τουριστικής πολιτικής που θα διασώσει την εικόνα του προορισμού από την τουριστική παρακμή. Επίσης κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη στρατηγικών παρεμβάσεων για τα ζητήματα προτεραιότητας που αφορούν την αειφόρο τουριστική ανάπτυξη. Ταυτόχρονα πρέπει να αναγνωριστούν οι τοπικές προσπάθειες διαχείρισης και διαμόρφωσης του τουρισμού, εντός ενός ευρύτερου πλαισίου, στρατηγικής αειφόρου ανάπτυξης. Απαραίτητη επίσης είναι η κοινωνικοοικονομική επέκταση της τουριστικής επιχειρηματικότητας, μέσα από την κοινωνική πρωτοβουλία και τη σύμπραξη με τις αρμόδιες αρχές. Τέλος πρέπει να γίνεται προσδιορισμός της φέρουσας ικανότητας της κάθε περιοχής, υπολογιζόμενη με βάση το σύνολο των κοινωνικοοικονομικών και οικολογικών της δεδομένων, ώστε να λαμβάνονται τα πρέποντα τουριστικής οργάνωσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κονιδαρης Δημήτρης, (2009), «Κέρκυρα, από πόλη σε πόλη», εκδόσεις Αρμονία.

Κουβατσέας Γ.Α., Παντελίδης Ε.Θ., (2006.) «Έρευνα συνόρων για την ταξιδιωτική δαπάνη: μεθοδολογία – παρουσίαση και αξιολόγηση αποτελεσμάτων 2003 – 2005»,

Ντούρος, Γ., (2006), Υπηρεσίες Παραθερισμού, Διακοπών ή Ταξιδιών Αναψυχής, Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος

«Οικονομίδου Ε.» (2003), «Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», ΕΟΤ.

Παπανίκος Γ.Θ., 3/2001. «Οι ελληνικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις», ΙΤΕΠ Α.Μ. 10.

Πατσουράτης Βασίλειος (2004): Η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (Ι.Τ.Ε.Π.) Εκδοτική Παραγωγή Επτάλοφος

Σφακιανάκης Μανώλης Κων. 2000 «εναλλακτικές μορφές τουρισμού» , Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ»

Τσάρτας Π. και συνεργάτες (1955), «Οι κοινωνικές επιπτώσεις του τουρισμού στους νομούς Κερκύρας και Λασιθίου», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

Τσουμανης Κώστας (2007), «τουρισμός και ελληνική οικονομία κατά το 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα» η περίπτωση του Δήμου Φαιάκων Κέρκυρας , , τομος β',

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2001) «Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας»,

Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (2004), «Ιόνια Οδός (Δυτικός Άξονας)-Εξελίξεις και προοπτικές», Πρέβεζα, 14-15/5/2004 (Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ 2298)

Κερκυραϊκός Οργανισμός Τουρισμού (2005): Μελέτη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Κέρκυρα

Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (2003): Μελέτη Τουριστικής ανάπτυξης Ιονίων νήσων 2000-2006

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2002): Τα Ιόνια νησιά ως προορισμός βιώσιμης ανάπτυξης, Κέρκυρα

Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 27

WTTC / Oxford Economic Forecasting, 2005. "Travel & Tourism Simulated Satellite Accounts", April 2005.

Butler R., 1980. "The concept of a Tourist Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources", Canadian Geographer

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

www.corfuvisit.net/default.asp

postgrasrv.hydro.ntua.gr/gr/edmaterial/.../Kerkyra.pdf

www.traveldailynews.gr/new.asp?...id...

www.40blog.com/blog.php?user...note...

cityguides.kavalanet.gr/kerkyra.html

perikliskorovesis.wordpress.com/

www.lamans.gr/uploads/PAROUSIASI%20LABRIDIS.ppt

www.corfucci.gr/kerkyra/.../category.jsp?...

www.hellenistyka.umk.pl/Materialy/.../Turystyka%20masowa.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ



Παλαιό Φρούριο



Νέο φρούριο





Μουσείο Χαρτονομισμάτων



Μουσείο Σολωμού



www.holiday.gr

Παλαιόπολη (Mon Repos)



Το Αχίλλειον



Ποντικονήσι – Παναγιά Των Βλαχερνών



Σπιανάδα



Η Εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα



Μοναστήρι της Παναγίας της Παλαιοκαστρίτσας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ

KANONI	STARS	BEDS
Corfu Holiday Palace	5*	513
Corfu Divani Palace	4*	306
Ariti	3*	312
Hellinis	3*	172
Royal	2*	240

PALEOKASTRITSA	STARS	BEDS
Akrotiri Beach	4*	236
Paleokastritsa	3*	293
Oceanis	3*	123
Apollo	2*	46
Odysseus	2*	64
Zefyros	1*	34
Hermes	1*	40
Bourbos	1*	28
Fivos	1*	27
Paleo Inn	1*	40

LIAPADES	STARS	BEDS
Eli Beach	4*	86
Liapades Beach I	2*	34
Liapades Beach II	1*	57

SCRIPERO	STARS	BEDS
Fountana	3*	20

STROGILI	STARS	BEDS
Marbella (Val tour)	4*	682
Corfu Village	4*	160
Esperides	3*	32
Adonis	3*	150

PERAMA GASTOURI	STARS	BEDS
Alexandros	4*	177
Akti	3*	111
Aeolos Beach	3*	691
MonTagniola	3*	133
Oasis	3*	134
Argo	2*	28
Aegli	2*	82
Kaiser' s Bridge	2*	82
El Greco	2*	85
Binjan Inn	2*	161
Pontikonissi	2*	84
Faliraki	2*	31
Frini	2*	38
Perama	1*	31
Annita	1*	38

PELEKAS	STARS	BEDS
Levant	4*	48
Country Club	4*	38
Nikos	2*	31
Jovana	2*	45
Family Fun	2*	32

GLYFADA	STARS	BEDS
Grand Hotel Glyfada	4*	465
Glyfada Beach	3*	66

KALAFATIONES	STARS	BEDS
Jordan	2*	24

AG. GORDIOS	STARS	BEDS
Ag. Gordios	4*	408
Alonakia	2*	40
Angelika	2*	40
Pink Odyssia	2*	164
Golden Nests	2*	40
International	1*	102
Pink Paradise	1*	39

YALISKARI	STARS	BEDS
Yaliskari Palace	4*	451
Pelekas Beach	4*	216

ANO PAVLIANA	STARS	BEDS
Paramonas	3*	44

Sunset	1*	16
--------	----	----

GOUVIA	STARS	BEDS
Korkyra Beach	4*	477
Denbono	4*	109
Govino Bay	4*	145
Spiti Priftis	4*	40
Kerkira Club Marina	4*	48
Paradise	3*	114
Park	3*	372
Saint Nikolas Mazis Park	3*	95
Molfetta	3*	49
Konstantinos	2*	35
Gouvia	2*	74
Victoria	2*	22
Artemis	2*	53
Sofia Gouvia	2*	23
Karavella	2*	24
Maltezos	2*	38
Louvre	2*	43
Iliada	2*	100
Elisabeth	2*	39
Galaxy	2*	67
Aspa	2*	33
Pyrros	2*	49
Popi	2*	93
Homer	2*	118
Feakion	2*	70
Orfeas	1*	36
Sirena	1*	50

Hariklia	1*	35
Adrias	1*	40
Omirikon	1*	22
DASSIA	STARS	BEDS
Magna Grecia	4*	226
Corfu Chandris	4*	558
Dassia Chandris	4*	467
Elea Beach	4*	382
Mistral	3*	51
Palma Beach	3*	70
Livadi Nafsika	3*	198
Paloma Bianca	3*	74
Victoria's Hill	3*	50
Ipsos Beach	3*	114
Ekaterini	3*	36
Ionian Arches	3*	24
Sunrise	3*	72
Amalia	2*	90
Eliana Prosalenti	2*	98
Jason	2*	139
Ionian Sea	2*	14
Mega	2*	114
Doria	2*	59
Oscar	2*	60
Penelopi	2*	52
Platanos	2*	58
Primavera	2*	91
Telemachos	2*	171
Tina	2*	35
La Calma	2*	50
Dassia Beach	2*	102
Dassia Margarita	2*	71

Sofia	2*	15
Scheria	2*	36
Pappas	2*	115
San Remo	2*	52
Anna	2*	16
Mirambello	2*	35
Merope	2*	16
Nastazia	2*	32
Elisabeth	2*	39
Pergola	2*	76
Kantaros Apts	2*	32
Corfu Club	1*	40
Rose Garden	1*	40
ALYKES	STARS	BEDS
Kerkira Golf	4*	444
Sunset	3*	112
Capital	2*	39
Spyros	1*	29

TZAVROS	STARS	BEDS
Angela	2*	46
Fiori	2*	54

KONTOKALI	STARS	BEDS
Kontokali Bay	5*	477
Intermezzo	4*	18
Spiti Reggis	2*	18
Lydra	2*	47
Megas Alexandros	2*	70
Telessila	2*	63
Panorama	1*	38
Persefoni	1*	43

Danae	1*	32
Danae II	1*	34
Rozina	1*	83
Aleka	1*	20
Aggelos	1*	18

KOMMENO	STARS	BEDS
Corfu Imperial	5*	590
Greotel Dafnila Bay	4*	481
Randovas	4*	221
Eva Palace	4*	323
Nefeli	3*	86
Kommeno Villas	2*	40

IPSOS	STARS	BEDS
Annaliza	4*	72
Giannis	3*	87
Agios Nikolaos	3*	38
Port	2*	14
Pirghi	2*	112
Omonia	2*	21
Ipsos Zambella	2*	23
Palmyra	2*	16
Mina	2*	33
Vilia Katerina	2*	9
Teo	1*	39
Kostas Beach	1*	22

Spyros Beach	1*	24
--------------	----	----

BARBATI	STARS	BEDS
Alexiou	3*	104
Marilena	3*	157
Pantocrator	3*	205
Marouella Villas	2*	54
Naftilos	2*	118
Barbati	2*	74
Akos	2*	18
Barbati Beach	2*	38

NISSAKI	STARS	BEDS
Nissaki Beach	4*	443
Club Med Ilios	4*	493
Corfu Residence	4*	116
Nissaki Dawn	3*	28
Nissaki Sea View	3*	28
Asprochori	2*	72

GIMARI	STARS	BEDS
Corfu Residence	4*	116
Antonis Hotel	2*	178
Klami	2*	37
Rita	1*	24

KASSIOPI	STARS	BED
Frosini Gardens	4*	38

Bella Mare	4*	41
Posidon	4*	16
Balaris Apts	3*	16
Danny	3*	12
King Filippos	2*	101
Katia Beach	2*	85
Michelangelo	2*	17
Michelangelo Village	2*	48
Lofos	2*	51
Pergamos	2*	41
Kassios Zeus	2*	25
Oasis	1*	25
Grotta	1*	17
Edem	1*	28

PERITHIA	STARS	BEDS
St. Spiridon Bay	3*	76
Apraos Bay Hotel	3*	28

EPISKEPSI	STARS	BEDS
Reveka Village	4*	65
Kormoranos Beach	1*	49
Banos Studios	1*	16

ACHARAVI	STARS	BEDS
Gelina Village	5*	543
Basilia	4*	54
Almyros Village	4*	320
Saint George Bay	4*	217

Country Club		
Filorian	3*	44
Century Resort	3*	103
Beis Beach	3*	253
Blue Bays	3*	45
Ionian Princess	3*	198
Acharavi Beach	3*	148
Lena Mare	3*	49
Dandolo	3*	19
Marie	2*	44
Chrisa	2*	31
Addagio	2*	32
Anastasia Beach	2*	30
Sea Side	2*	44
Flora	2*	33
Kardakis	2*	40
Chirdaris Apts	2*	24
Ilena	2*	54
Panos	2*	26
Eriva	2*	50
Gelina Mare	2*	80
Matoula + Matoula 1	2*	110
Corifo	1*	111
Salvanos Beach	1*	38

RODA	STARS	BEDS
Charavgi	4*	20
Roda Beach	3*	471
Coral	3*	76
Corfu Mirabelle	3*	199
Irene's Vourgides	3*	109

Pegasus	3*	74
Milton	2*	46
Roda Oasis	2*	43
Afroditi	2*	75
Silver Beach	2*	63
Village Roda Inn	2*	38
Semeli	2*	56
Zoi	1*	15
Makris	1*	23

ASTRAKERI	STARS	BEDS
Angela Beach	3*	120
Astrakeri Beach	2*	75

PAGI	STARS	BEDS
Alkyon Beach	2*	156
Theos	2*	52
Corfu Star	2*	64
San George	1*	30

ARILLAS	STARS	BEDS
Arillas Beach	2*	68
Horizon	2*	30
Marvelous Arillas	2*	29
Marina	2*	32
Thetis	2*	58

ARMENADES	STARS	BEDS
Belle Helene	3*	110

Golden Beach	2*	83
--------------	----	----

SIDARI	STARS	BEDS
Villa De Loulia	4*	21
Monica	3*	54
Faetho	3*	10
Astoria	2*	36
Afroditi Beach	2*	35
Sidari Beach	2*	55
Three Brothers	2*	78
Sellas	2*	68
Sidari Alkion	2*	67
Mimoza	2*	12
Sellas Studios	2*	15
Summer Time	2*	72
Legends	2*	52
Loxides	2*	86
Lagoon	2*	47
Angelina	2*	64
Sidari	1*	15

AVLIOTES	STARS	BEDS
Agios Stefanos	2*	16
Nafsika	2*	31
Thomas Bay	2*	82
Perros	2*	32
Corfu Rodon	2*	100
Barbas	2*	50
Romantza	1*	25
Olga	1*	24

BENITSES	STARS	BEDS
Regency	4*	359
San Stefano	4*	470
Odyssey Arts	4*	112
Belvedere	3*	317
Achilles	3*	146
Bellos Beach	3*	104
Potamaki	3*	320
Violeta	2*	35
Evgenia	2*	60
Benitses Arches	2*	80
Carina	2*	44
Loutrouvia	2*	44
Le Mirage	2*	64
Corfu Maris	2*	98
Bella Vista	2*	42
Neraida	2*	35
Avra	1*	37
Benitsa	1*	28

MESSONGI	STARS	BEDS
Apollo Palace	4*	501
Christine	4*	27
Messonghi Beach	3*	1671
Gemini I	3*	139
Giannis Loulas Village	3*	24
Gemini II	2*	46
Pantheon	2*	56
Rossis	2*	57
Roulis	2*	30

Aliki	2*	61
-------	----	----

MORAITIKA	STARS	BEDS
Miramare Beach	5*	285
Delfinia	4*	151
Daisy	4*	66
Delfinakia I	3*	71
Delfinakia II	3*	83
Alkyonis	3*	110
Albatross	3*	151
Capodistrias	3*	53
Bella Grecia	2*	134
Green Island	2*	58
Sea Bird	2*	89
Margarita	2*	87
Three Stars	2*	160
Solonaki	2*	33
Fire Fly	1*	32

KAVOS	STARS	BEDS
Santa Marina	3*	104
Corfu Acrodillon	3*	49
Ionian Sea View	3*	52
Erofilii	3*	60
Corfu Sea Garden	3*	176
Alexander Beach	2*	46
Morfeas	2*	104
Pantatika (F.F)	2*	60
Roussos	2*	34

Lefkimi	2*	125
Cavos	2*	39
Koulouris Beach	2*	50
Karabel	2*	22
Avrillios (F.F)	2*	20
Mythos	2*	34
Panela	1*	40
Fortis	1*	36
Lemonodasos	1*	99
Santa Barbara	1*	92
Finata	1*	26

ΠΑΡΑΤΗΜΑ 4

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Επωνυμία:.....

Δνση:.....Τηλ:.....

.....

Χρόνια λειτουργίας:.....

Τάξη:.....

1. Θέση ερωτώμενου στην

επιχείρηση:.....

A. Φύλο:

Άνδρας

Γυναίκα

B. Μορφωτικό Επίπεδο:

Γυμνάσιο

Λύκειο

Ανώτερη Εκπαίδευση

Ανώτατη Εκπαίδευση

Μεταπτυχιακό

Διδακτορικό

Άλλο.....

Γ. Ηλικία :

20-30

30-40

40-50

50 και ανω

2. Σε ποια κατηγορία ανήκει το ξενοδοχείο σας;

5 αστέρων

4 αστέρων

3 αστέρων

2 αστέρων

1 αστέρων

3. Σε ποια περιοχή της Κέρκυρας βρίσκετε το ξενοδοχείο σας ;

- Κομμένο
 - Κοντόκαλι
 - Πέραμα
 - Μπένιτσες
 - Κανόνι
 - Σιδάρι
 - Παλαιά Πόλη
- Άλλο.....

4. Ποιος είναι μέσος αριθμός διανυκτερεύσεων των επισκεπτών στο ξενοδοχείο σας;

- 1-3 μέρες
- 3-6 μέρες
- 7-10 μέρες
- 11-14 μέρες

5. Η τουριστική κίνηση στην Ελλάδα παρουσιάζει μια πτώση. Κατά πόσο θεωρείτε ότι η πτώση αυτή έχει επηρεάσει το δικό σας ξενοδοχείο;

- πάρα πολύ
- πολύ- αρκετά
- λίγο
- καθόλου

6. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι αδυναμίες στην τουριστική ανάπτυξη της Κέρκυρας;

- Έλλειψη ανάδειξης
- Έλλειψη υποδομών
- Έλλειψη συνεργασιών – δικτύου

- Έλλειψη καταγραφής
- Έλλειψη γνώσης
- Άλλο.....

7. Για ποιους τομείς της ξενοδοχειακής βιομηχανίας πιστεύετε ότι πρέπει να παρέχονται κίνητρα από τον αναπτυξιακό νόμο;

- Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχείων
- Μετατροπή Παραδοσιακών ή Διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες
- Εκσυγχρονισμό Εγκαταστάσεων Ξενοδοχειακών Υποδομών
- Άλλο.....

8. Με ποιους τρόπους θα αναπτυχτεί περισσότερο η νήσος της Κέρκυρας;

- Δημιουργία web sites με πληροφορίες για κάθε είδος εναλλακτικού τουρισμού
- Επαφές με ειδικά πρακτορεία της Ελλάδος και διεθνή, για τη συνεργασία και τη φιλοξενία συγκεκριμένων κατηγοριών επισκεπτών
 - Συνεργασία με μονάδες τουρισμού σε άλλα μέρη
- Άλλο.....

Ευχαριστούμε πολύ για τον χρόνο σας.

